

رهنامه

طرح اوقات فراغت کانون هاي فرهنگي هنري مساجد
به همت دبيرخانه ستاد عالي کانون هاي فرهنگي هنري مساجد کشور

دبیرخانه کانون های فرهنگي هنري مساجد
استان همدان

فَاذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ

رهنامه

فعالیت‌های غنی سازی اوقات فراغت
کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد

تدوین : محمد تابش

با همکاری حسن مهدوی، آسیه کریمی، معصومه عبداللهی، ولی زاده، کبری راعی

به راه بادیه رفتن به از نشستن باطل
و گر مراد نیابم به قدر وسع بکوشم

«سعدی»

فَاذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْجِعْ

نظام‌نامه جامع فعالیت‌های غنی‌سازی اوقات فراغت
کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور

آسمانها

مرشنامه	: تایش، محمد، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: نظام‌نامه جامع فعالیت‌های غنی‌سازی اوقات فراغت کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور: آسمانی‌ها/ تدوین محمد تایش، با همکاری حسن مهدوی ... [و دیگران].
مشخصات نشر	: اصفهان: سرو چمن، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۸ ص.
شابک	: ۱-۸۳-۲۵۶۲-۹۶۴-۹۷۸ : ۱۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی: فیا	
پادداشت	: با همکاری حسن مهدوی، آسیه کریمی، معصومه عبداللهی، رحیم ولی‌زاده.
موضوع	: اوقات فراغت -- ایران
موضوع	: مسجدها -- ایران -- برنامه‌های فرهنگی
موضوع	: اوقات فراغت -- ایران -- برنامه ریزی
شناسه افزوده	: مهدوی، حسن، ۱۳۶۴ -
رده پندگی کنگره	: ۱۳۹۴ ن ۲۶ ت/ ۱۲۷ GV
رده پندگی دیویی	: ۷۹۰/۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۸۹۶۱۳۶

نظام‌نامه جامع فعالیت‌های غنی‌سازی اوقات فراغت کانون‌های فرهنگی هنری مساجد کشور

آسمان‌ها

تدوین:

محمد تاهش

با همکاری:

حسن مهدوی، آسیه کریمی، معصومه عبداللّهی

رحیم ولی‌زاده، کبری راعی

چشم انداز

بیانیه مأموریت

مقدمه

فصل اول: کلیات و تعاریف

۱-۱- رهنما

۱-۲- تاریخچه

۱-۲-۱- کانون فرهنگی هنری مسجد

۱-۲-۳- اهداف تشکیل فعالیت کانون های مساجد

۱-۲-۴- راهبردها

۱-۲-۵- مخاطبان

۱-۲-۶- ساختار و سازمان

۱-۲-۷- انواع کانون های فرهنگی - هنری مساجد

۱-۳- اوقات فراغت

۱-۴- نظر اسلام درباره اوقات فراغت

۱-۴-۱- اهمیت شناخت وقت

۱-۴-۲- تقسیم اوقات

۱-۴-۳- فراغت شایسته

۱-۵- فلسفه تربیتی و آموزشی اوقات فراغت

۱-۶- تبیین حدود معنایی اوقات فراغت

۱-۷- کارکردهای اصلی «فراغت»

۱-۸- جوان و نحوه ی گذراندن اوقات فراغت

۱-۹- اهداف فعالیت های اوقات فراغت

۱-۱۰- اصول فعالیت های اوقات فراغت

۱-۱۱- تنوع کارکرد و گستردگی فعالیت های اوقات فراغت

۱-۱۲- نقش کانون های فرهنگی - هنری مساجد در غنی سازی اوقات فراغت

۱-۱۳- سخنی با مجریان طرح اوقات فراغت

فصل دوم: پایگاه های فراغتی

۱-۲- پایگاه های فراغتی کانون ها

۲-۲- کارکردهای فراغتی کانون های فرهنگی - هنری مساجد

۲-۳- ظرفیت های فراغتی کانون ها

۲-۴- سازمان فراغتی کانون های فرهنگی - هنری مساجد

- ۲-۴-۱- ستاد اوقات فراغت کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور
- ۲-۴-۲- ستاد اوقات فراغت کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد استان
- ۲-۴-۳- ستاد اوقات فراغت کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد شهرستان
- ۲-۴-۴- ستاد اوقات فراغت کانون فرهنگی - هنری مسجد
- ۲-۵- گردش کار و فرایند اجرایی
- ۲-۶- نقاط قوت و ضعف در سازمان فراغتی کانون‌ها
- ۲-۷- فرصت‌ها و تهدیدها
- ۲-۸- چالش‌ها

فصل سوم: مبانی، اصول و سیاست‌ها

- ۳-۱- مبانی حاکم بر اوقات فراغت مخاطبان کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد
- ۳-۲- اصول حاکم بر اوقات فراغت کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد
- ۳-۳- سیاست‌های کلان برنامه‌های اوقات فراغت کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد
- ۳-۴- اهداف کلی حاکم بر برنامه‌های اوقات فراغت مساجد

فصل چهارم: شیوه‌نامه‌های اجرایی

- ۴-۱- آیین‌نامه نظارت و ارزیابی، ستادهای استانی اوقات فراغت
- ۴-۲- آیین‌نامه نظارت و ارزیابی، ستادهای شهرستانی اوقات فراغت
- ۴-۳- آیین‌نامه نظارت و ارزیابی پایگاه‌های اوقات فراغت
- ۴-۴- آیین‌نامه آموزشی پایگاه‌های اوقات فراغت

فصل پنجم: برنامه‌های الگویی اوقات فراغت

- ۵-۱- فعالیت فرهنگی
- ۵-۲- اهمیت و کارکرد فعالیت‌های فرهنگی
- ۵-۳- شاخصه‌های اصلی کار فرهنگی (ویژگی‌های کار فرهنگی)
- ۵-۴- اهداف کار فرهنگی
- ۵-۵- ابزارشناسی در کار فرهنگی
- ۵-۷- عناصر سه‌گانه کار فرهنگی (مربی، تمرین، طرح و برنامه‌های تربیتی)
- ۵-۸- سه‌نوع تربیت از دید صاحب نظران علم و تربیت وجود دارد
- ۵-۹- راهکارهای برنامه‌ریزی در ایام اوقات فراغت
- ۵-۱۰- محتوا در فعالیت‌های اوقات فراغت
- ۵-۱۱- فعالیت‌های تربیتی اوقات فراغت (گروه‌های حلقه‌های تربیتی)
- ۵-۱۲- اصول و مبانی جذب و نگهداری در گروه

فصل ششم: نمونه فرم‌های اوقات فراغت

- پیوست شماره ۱: شناسنامه پایگاه اوقات فراغت آسمانی‌ها
- پیوست شماره ۲: نمونه کارت شناسایی متریان اوقات فراغت
- پیوست شماره ۳: درخواست عضویت در طرح تابستانه (آسمانی‌ها)

- پیوست شماره ۴: ثبت مشخصات اعضای کانون فرهنگی هنری
- پیوست شماره ۵: فرم جذب و پذیرش اساتید و مربیان
- پیوست شماره ۶: فرم ارزیابی استاد (مربی) توسط مسئول آموزش کانون
- پیوست شماره ۷: فرم ارزیابی مربی توسط مربیان (مورد استفاده از کلاس های اوقات فراغت)
- پیوست شماره ۸: جدول ریز هزینه های فعالیت ها و برنامه های اوقات فراغت (آسمانی ها) کانون
- پیوست شماره ۹: نمونه فرم حضور و غیاب کلاس های تابستانه
- پیوست شماره ۱۰: نمونه جدول برنامه هفتگی (آموزشی و تربیتی) کانون
- پیوست شماره ۱۱: فرم گزارش موضوع کلاس های تشکیل شده در پایگاه اوقات فراغت
- پیوست شماره ۱۲: نمونه کارنامه مربیان طرح تابستانه اوقات فراغت آسمانی ها
- پیوست شماره ۱۳: نمونه گواهینامه پایان دوره آموزشی
- پیوست شماره ۱۴: نمونه متن لوح سپاس
- پیوست شماره ۱۵: نمونه فرم بازدید و ارزیابی پایگاه های فراغت آسمانی ها
- پیوست شماره ۱۶: نمونه فرم جمع بندی فعالیت های پایگاه اوقات فراغت «آسمانی ها»
- پیوست شماره ۱۷: صورت جلسه ستاد اوقات فراغت
- پیوست شماره ۱۸: نمونه فرم ارائه گزارش فعالیت کانون های فرهنگی - هنری مساجد
- پیوست شماره ۱۹: نمونه حکم مسئولیت اعضای ستاد اوقات فراغت کانون
- پیوست شماره ۲۰: فرم ارزیابی کمی ستادهای اوقات فراغت استانی

منابع

چشم انداز

با توکل به خداوند متعال و اعتصام به حبل المتین قرآن و عترت در پرتو اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و آله و سلم) و با عزم و مجاهدت برای نیل به جامعه منتظر و زمینه ساز ظهور از طریق گام نهادن در مسیر تربیت انسان کامل و خلیفه الله، ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور در نظر دارد چشم انداز فرهنگی ۱۴۰۴ در جهت غنی بخشی به فعالیت‌های اوقات فراغت کانون‌ها به اهداف ذیل نایل گردد:

پایگاه‌های فراغتی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد به عنوان محیطی امن، در قالب شبکه ای گسترده و مستحکم، پویا، آرام و مطمئن برای تربیت مربیانی با ایمان و معرفت، متخلق به اخلاق اسلامی و معنوی، دست یافته به تعلیم و تربیت اسلامی، متعهد به آرمان‌های انقلاب و جمهوری اسلامی، آشنا به فرهنگ و تمدن ایرانی - اسلامی، تجلی بخش در سبک زندگی اسلامی - ایرانی، توانمند در حوزه روابط و مناسبات انسانی، تلاشگر و سازنده، دارای تعهد اجتماعی، توانمند در علوم و فنون، سرشار از خلاقیت و ابتکار، پیشگام در هنر و ادب، بهره برداری از سیر، سیاحت، ورزش و تربیت بدنی در محیط مساجد با هدف قرار گرفتن در سکوی نخست در میان ارائه دهندگان خدمات فراغتی کشور.

پیشرفت کمی و کیفی، سازماندهی، هدایت، نظارت و ارتقای فعالیت‌های فراغتی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد در راستای احیای نقش محوری مسجد، مأموریت اصلی ما است.

آنچه به صورت واقعیت مشترک بین همه ی انسان ها با هر شغل و حرفه ای وجود دارد این است که هر انسانی با توجه به شرایط موجود خود، به اندازه ای که بتواند نیازهای اولیه خود را برطرف نماید کار کند. البته هیچ انسانی وجود ندارد که در تمام فصول به طور شبانه روز کار کند و یا به طور کلی کار نکند، با توجه به این واقعیت است که مقوله ای تحت عنوان اوقات فراغت مطرح می شود. به عبارت دیگر وقتی انسان در طول روز ساعاتی به کار می پردازد، پس از پایان کار باقی مانده وقت خود را به گونه ای سپری می کند که برخی آن را برای رشد و شکوفایی شخصیت خود، جمعی به صورت تفریح و سرگرمی و عده ای دیگر این زمان را به استراحت می گذرانند^۱.

از آنجا که اوقات فراغت نقش مؤثری در زندگی نسل جوان جامعه دارد، برنامه ریزی برای استفاده از این اوقات گران بها که چون برق و باد در گذرند، از اهمیت ویژه ای برخوردار خواهد بود و هر ساله دستگاه های فرهنگی در جوامع مختلف، مشغول برنامه ریزی و استفاده ی بهینه از این زمان، جهت ارتقای فرهنگی جامعه در مسیر اهداف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی خود می باشند. یکی از فعال ترین نهادهای حوزه ی اوقات فراغت که دارای سابقه ای طولانی است، نهاد مسجد و به تبع آن نهادهای فرهنگی مستقر در مساجد، نظیر پایگاه های مقاومت بسیج و کانون های فرهنگی - هنری مساجد است. پراکندگی و گستره فعالیت ها، مردمی بودن، فعالیت بر اساس بوم و جغرافیای فرهنگی، بهره گیری از نیروی انسانی بومی از جمله نکات حائز اهمیت در بررسی این نوع از پایگاه هاست که نقش تأثیرگذاری بر جریان سازی و توسعه ی فرهنگی جامعه بر عهده دارد. از این رو استفاده از ظرفیت عظیم نیروی انسانی متعهد و فعالیت های آن باید مد نظر مسئولین و برنامه ریزان قرار گیرد.

این رهنامه، مجموعه ای منسجم مشتمل بر توصیف وضع موجود اوقات فراغت کانون ها در ابعاد مختلف و تبیین آن اصول پایه، اهداف، راهبردها و رویکردها، سیاست ها و خط مشی های اجرایی، برنامه های الگویی، اقدامات اجرایی، شیوه نامه ها و آیین نامه ها، چشم انداز آینده و سازمان اجرایی است، که به منظور هدایت و ساماندهی فعالیت های کانون های فرهنگی هنری مساجد در ایام اوقات فراغت تدوین گردیده است. تدوین رهنامه به معنای اتمام کار نیست، بلکه هدف گذاری به منظور پیشرفت به جلو و عیب یابی مسیر با هدف حرکت به سوی تعالی است.

^۱ - داوودی، و فروزان کیام، ۱۳۹۰. تعریف اوقات فراغت. www.tebyan.net. دسترسی ۹۲/۲/۲.

فصل اول

کلیات و تعاریف

۱-۱- تاریخچه:

مساجد از پایگاه های مهم و استراتژیک جامعه ی اسلامی به شمار می رود که نقش مؤثری در روشنگری و انسجام اقشار مختلف جامعه دارند. بنای مسجد النبی که مسجد نمونه ی اسلام است تنها تأسیس یک عبادت گاه نبود، بلکه به شهادت محققان و مورخان، پی ریزی یک مدرسه ی بزرگ اسلامی است. نقش آفرینی مسجد در جذب جوانان و فرهنگ سازی این مراکز حساس بر اساس نیازهای جامعه اسلامی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در عین حال برنامه های مسجد نیز باید دارای آن چنان ارزش و جذابیت معنوی باشد که جوانان به سمت این مراکز مقدس و با برکت گرایش پیدا کنند و باورهای آن ها تقویت شود و عقیده و ایمان آنان از ناخالصی ها صیقل یابد.

بدین منظور جهت اعتلای اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی و تحقق منویات مقام معظم رهبری در برنامه ریزی و مقابله با تهاجم فرهنگی دشمن و ترویج فرهنگ دینی، استفاده از این ظرفیت عظیم مد نظر قرار گرفت. بر این اساس پیرو مصوبه ی ۳۰۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی مورخ سه شنبه ۱۳۷۱/۱۲/۱۸، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با تأسیس ستاد عالی هماهنگی و نظارت بر کانون های فرهنگی - هنری مساجد در جهت احیای نقش واقعی فرهنگی و تبلیغی مساجد اقدام نمود.

در تاریخ ۱۳۷۲/۷/۱۰ اساسنامه ی این کانون ها مشتمل بر یک مقدمه، ۵ فصل، ۳۴ ماده و ۳ تبصره به عنوان مرکزی غیر تجاری و غیر انتفاعی که در جهت ارایه ی فعالیت های فرهنگی و هنری بر اساس موازین و ضوابط اسلامی و ایجاد کانون مذهبی، اجتماعی و مردمی در مقابله با تهاجم فرهنگی تشکیل می گردد توسط شورای فرهنگ عمومی کشور به تصویب رسید. پس از آن به سرعت کانون های فرهنگی - هنری مساجد در سطح کشور گسترش یافت.^۲

بر اساس مصوبه ی شورای عالی انقلاب فرهنگی، یکی از مهم ترین وظایف این ستاد راه اندازی، توسعه و تجهیز کانون های فرهنگی هنری در مساجد سراسر کشور می باشد. توزیع جغرافیایی این کانون ها که دارای برنامه های گسترده ای در حوزه های علوم قرآنی، فرهنگی، هنری، اجتماعی و علمی هستند به حدی است که در دور افتاده ترین نقاط مرزی اعم از روستایی و شهری شاهد فعالیت آنان با محوریت ائمه ی جماعت، حمایت هیأت امناء و همراهی جوانان سخت کوش مسجدی می باشیم.

^۲ - تابش م، راعی ک. ۱۳۹۰. اطلس فرهنگی کانون های فرهنگی - هنری مساجد استان اصفهان. (جلد اول) اصفهان: انتشارات و سپان.

۱-۲- کانون فرهنگی - هنری مسجد:

کانون های فرهنگی - هنری مساجد سازمانی فرهنگی، مردم نهاد، غیر دولتی و غیرانتفاعی، وابسته به مسجد است که با کسب مجوز از ستاد عالی کانون های فرهنگی - هنری مساجد، با استفاده از نیروهای متخصص و متعهد، زیر نظر ائمه جماعات با انجام فعالیت های مختلف فرهنگی و هنری ضمن حضور مؤثر و معنوی جوانان و نوجوانان در مسجد، زمینه توسعه و تعالی فرهنگی جامعه را فراهم می آورند.

۱-۲-۱- اهداف تشکیل فعالیت کانون های مساجد:

۱. تبلیغ، گسترش و تعمیق فرهنگ روح بخش اسلام و تأکید بر آرمان ها و ارزش های معنوی و فرهنگ اسلامی
۲. گسترش زمینه مشارکت و مباشرت مردم در امور فرهنگی، هنری، اجتماعی، علمی و غیره
۳. همگانی و عمومی نمودن تمامی عرصه های فرهنگی و هنری و تحقق آزادی فعالیت های فرهنگی - مردمی
۴. زمینه سازی برای حضور فعال جوانان و نیروهای متعهد در عرصه فعالیت های فرهنگی و هنری و شناسایی و تربیت استعداد های درخشان و غنی سازی اوقات فراغت جوانان و ترویج فرهنگ بسیجی
۵. ایجاد جاذبه های فرهنگی و هنری در مساجد بر اساس موازین و ضوابط اسلامی و کانون های پر تحرک و فعال مذهبی، اجتماعی و مردمی در مقابله با تهاجم فرهنگی مبتذل استکبار و کفر جهانی^۳

۱-۲-۲- مخاطبان:

با توجه به ماهیت محوری مساجد، مخاطبان کانون های فرهنگی - هنری مساجد، مجموعه ای از تمامی افراد در سنین مختلف را شامل می شود که در درون حوزه نفوذ مسجد در سنین مختلف اعم از زن و مرد وجود دارند. مخاطبین کانون ها در دو گروه عام و خاص قابل دسته بندی و فعالیت می باشند:

مخاطبین خاص: مجموعه ای اعضا و متریان کانون که به صورت فعال در برنامه های فرهنگی، آموزشی و تربیتی کانون مشارکت دارند. مانند اعضای حلقه های تربیتی کانون، اعضای گروه های هنری و یا اعضای هیأت تحریریه نشریه کانون. این گروه را کودکان، نوجوانان و جوانان تشکیل می دهند.

^۳ - شورای فرهنگ عمومی، ۱۳۷۲، اساننامه کانون های فرهنگی - هنری مساجد.

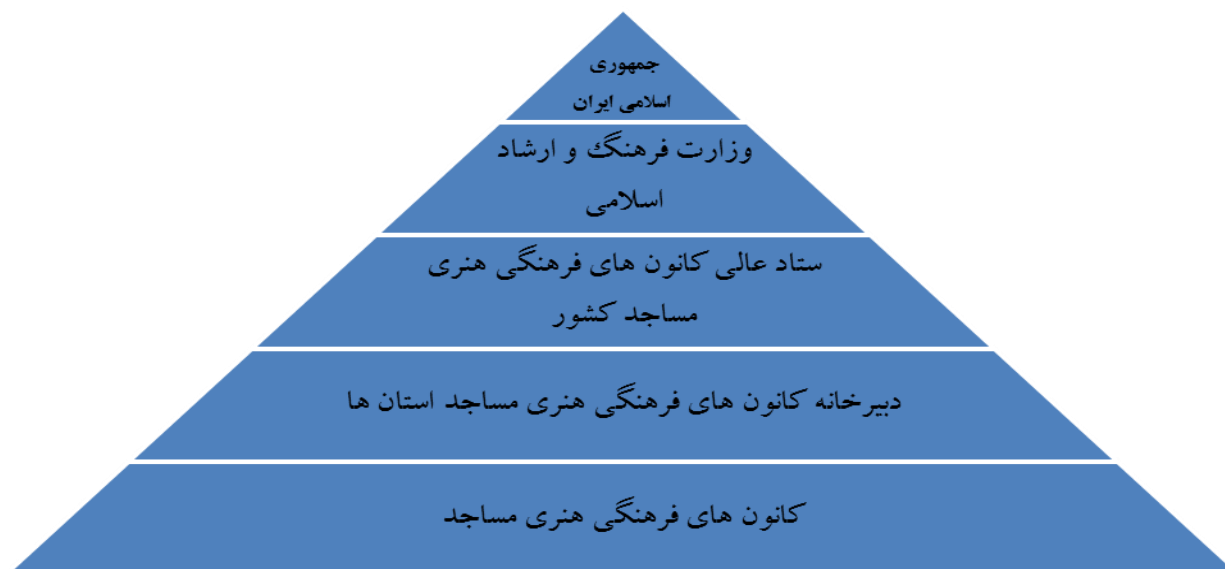

با توجه به شکل خاص سازمانی کانون های فرهنگی - هنری مساجد، متولیان و فعالان این کانون ها، ضمن اینکه عرضه کننده خدمات فرهنگی می باشند خود مصرف کننده و مخاطب کانون بوده و می بایست برای آنها نیز برنامه ی تربیتی و ارتقایی پیش بینی و طراحی شود.

مخاطبین عام: مجموعه ی اهالی و مرتبطين مسجد اعم از خانواده ی اعضا، نمازگزاران، کسبه و غیره که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم تحت تأثیر فعالیت های فرهنگی، هنری و تبلیغی کانون قرار می گیرند. مانند حاضران در هیأت مذهبی کانون و خانواده ی اعضا که اعتلای فرهنگی و مذهبی فرزند خود را شاهد هستند.

۱-۲-۳- ساختار و سازمان

ساختار سازمانی کانون های فرهنگی - هنری مساجد در دو سطح حاکمیتی و فعالیتی قابل تفکیک است. در سطح حاکمیتی، ستاد عالی کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور زیر مجموعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تعریف می شود و در استان ها نیز دبیرخانه کانون های فرهنگی - هنری مساجد فعالیت می کند. ساختار سازمانی در سطح حاکمیتی وظیفه ی شناسایی مراکز فعال در مساجد، ثبت و ساماندهی، هماهنگی، نظارت و حمایت از کانون های فرهنگی - هنری مساجد را بر عهده دارد.

با توجه به تعریف ارائه شده، کانون های فرهنگی - هنری مساجد به صورت غیردولتی و مردم نهاد به فعالیت می پردازند. هر کانون دارای یک هیأت امانا به ریاست امام جماعت مسجد و یک مدیر مسئول به انتخاب و تأیید امام جماعت می باشد. در ذیل مدیر مسئول ارکان کانون تعریف می شود که واحدهای مختلف فعالیتی کانون را شکل می دهند. همچنین ساختار آموزشی تربیتی کانون در قالب حلقه های تربیتی، وظیفه ی آموزش، ارتقا و کادر سازی کانون را بر عهده دارند.

۱-۳- اوقات فراغت

افراد از اصطلاح اوقات فراغت تحت تأثیر عوامل مختلف، برداشت‌های متفاوت و تعاریف مختلفی داشته‌اند که این تعاریف از نظر اقتصادی، اجتماعی، فلسفی، تاریخی، تعلیم و تربیت و یا فرهنگی بسیار متفاوت است.

کلمه‌ی «فراغ» یا «فراغت» در زبان محاوره و ادبیات عامه، دارای معانی متفاوتی است. یک معنی آن فارغ بودن، فراغت داشتن و بیکاری است. معنی دیگر آن خلاف «شغل» است، یعنی دست کشیدن و یا به پایان رساندن کار، رها شدن و رهیدن از کار و خالی شدن از کوشش و معنی آخر آن در ترکیب «فراغ‌بال»، آسودگی خاطر و آسایش است که در برابر رنج و سختی به کار برده می‌شود.

در لغت‌نامه‌ی «عمید»، فراغت به آسودگی، آسایش و آسودگی از کار و شغل معنی شده است. در فرهنگ فارسی معین نیز در تعریف لغوی اوقات فراغت آمده است: «اگر چه در لغت عربی فراغت به معنی اضطراب است و فراغ به معنای آسایش، اما فصیح‌ای فارسی زبان فراغت را به معنی آسودگی، استراحت، آرامش و نیز مجال و فرصت بکار می‌برند.»^۴

در فرهنگ دهخدا، فراغت به معنای آسایش و استراحت، ضد گرفتاری از کار و مشغله، فراغت داشتن و فراموش کردن است.^۵ البته اوقات فراغت به معنای بیکاری نیست، چون در اوقات بیکاری، فرد کاری برای انجام دادن ندارد ولی در اوقات فراغت کارهای متعددی می‌تواند داشته باشد که تفاوت آن با اوقات دیگری که در آن‌ها به انجام کار و فعالیت مشغول می‌باشد آن است که فرد در اوقات فراغت خود فعالیت‌های ی را انجام می‌دهد که در نهایت به کسب آرامش و لذت دست یابد.^۶

سازمان ملی جوانان به بررسی تعاریف مختلف، مبتنی بر سه رویکرد اقدام کرده است که این سه رویکرد عبارتند از: فراغت به مثابه زمان، فراغت به عنوان فعالیت و فراغت به عنوان یک تجربه‌ی درونی.^۷

از تعاریف متعدد صاحب نظران نکات مشترک را می‌توان به دست آورد. از جمله این که، اوقات فراغت مخصوص قسمتی از اوقات آزاد فرد است نه زمان کار، بدیهی است با پیشرفت صنعت و تکنولوژی اوقات فراغت افراد افزایش یافته و از اهمیت بیشتری برخوردار می‌باشد و در نتیجه، گذراندن اوقات فراغت نوعی رضایت خاطر، آرامش و رفع خستگی را به دنبال دارد. البته فعالیت‌های اوقات فراغت بسته به فراغت‌گر این

۴ - سازمان آموزش و پرورش استان خراسان، ۱۳۸۹. تعریف اوقات فراغت. www.aftabir.com/articles. دسترسی ۹۲/۲/۲.

۵ - دهخدا، علی اکبر. ۱۳۳۹. لغتنامه، تهران، نشرنی، چاپ سوم.

۶ - لومسدن، لس. ۱۳۸۰. بازاریابی گردشگری، ترجمه محمد ابراهیم گوهریان، تهران، نشر دفتر پژوهش‌های فرهنگی.

۷ - سازمان ملی جوانان. ۱۳۸۱. پروژه بررسی وضعیت اوقات فراغت جوانان، تهران، انتشارات سازمان ملی جوانان.

گونه تعریف می‌شود که باید در زمان اوقات فراغت افراد را به دور از هر گونه تعهد شخصی، اجتماعی، خانوادگی و مذهبی دانست.^۸

گذری اجمالی بر کارکردها و ویژگی‌های اوقات فراغت به وضوح نشان می‌دهد که موضوع یاد شده، مناسب‌ترین مکمل برای نظام تعلیم و تربیت است؛ زیرا غیرموظف و آزاد بودن انتخاب در زمان پرداختن به فعالیت‌ها موجب ایجاد شوق و رغبت می‌شود، تنوع برنامه‌ها سبب سهولت انتخاب متناسب با علایق و استعدادهای شخص می‌گردد و علاقه‌مندی جوانان به این عرصه، پویایی آن‌ها را به دنبال دارد چنانچه بر اساس نتایج تحقیقات انجام شده از سوی سازمان ملی جوانان، اغلب الگوهای رفتاری جوانان را چهره‌های مورد علاقه‌ی آنان در میان موضوعات فراغتی تشکیل می‌دهند.

از این رو، می‌توان گفت که اوقات فراغت، زمینه‌ساز رشد شخصیت و شکل‌گیری هویت جوان است و او را قادر خواهد ساخت که به عنوان عنصری فعال، خلاق و پویا در جریان هویت‌یابی خویش به ایفای نقش بپردازد. پس، بهره‌برداری صحیح و سازماندهی شده از این زمان می‌تواند در نقش عنصری مکمل، خلأ نظام تعلیم و تربیت رسمی کشور را در شکل دهی به هویت جوانان، برطرف نماید.^۹

۱-۴- نظر اسلام درباره‌ی اوقات فراغت

بر اساس آموزه‌های اسلام، میل به تفریح یکی از نیازهای طبیعی است که با سرشت انسان آمیخته شده و از آغاز تا پایان زندگی همواره وجود دارد، به نحوی که در دوران کودکی به شکل بازی‌های کودکانه انجام می‌شود و در بزرگسالی به اعتبار تفاوت شرایط اجتماعی و خانوادگی به اشکال گوناگون تحقق می‌پذیرد. همچنین به همان اندازه که انسان به انجام امور عبادی و مادی دعوت شده در مورد توجه به اوقات فراغت نیز با توصیه‌هایی روبرو بوده است. بنابراین توجه به اوقات فراغت از موارد خاصی است که هر مسلمان نباید نسبت به آن بی‌اعتنا باشد و باید نهایت بهره‌ی روحی و معنوی را از آن کسب نماید.^{۱۰}

در فرهنگ اسلامی که انسانیت و آزادگی انسان را تأمین می‌کند، هیچ‌گاه به دلیل کار و تلاش، مسلمان با خود، بیگانه نمی‌شود و اختیار و اراده‌ی او سلب نمی‌گردد. در فرهنگ اسلامی طبق آنچه از قرآن و سنت برداشت می‌شود، بین «کار»، «فراغت» و «استراحت» هماهنگی کامل وجود دارد. در فرهنگ اسلامی، انسان باید وقت شناس باشد، زمان مناسب هر کار را تشخیص دهد و در فعالیت‌های مختلف، همه‌ی جوانب شخصیت خود را مد نظر داشته باشد. کار و تلاشش به هنگام، عبادت و ارتباطش با خدا به جا و نیز ساعاتی را به ارتباط با مردم و مراوده با هم‌کیشان خود اختصاص دهد و در مساجد در جمع آن‌ها حاضر شود تا از اثرات معنوی آن بهره‌مند

^۸ - احمدی، محمود. ۱۳۸۵. اقتصاد اوقات فراغت، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی مشهد.

^۹ - سازمان آموزش و پرورش استان خراسان، ۱۳۸۹. تعریف اوقات فراغت. www.aftabir.com/articles. دسترسی ۹۲/۲/۲.

^{۱۰} - وفا، جعفر. ۱۳۷۲. تحلیلی نوین از اوقات.

گردد؛ نه آنکه کار، او را از یاد خدا و یا حضور در اجتماع مسلمانان باز دارد. قرآن کریم می‌فرماید: «یا ایها الذین آمنوا اذا نودى للصلاة من يوم الجمعة فاسعوا الى ذكر الله و ذروا البيع ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون»؛ ای کسانی که ایمان آورده اید! هنگامی که ندای نماز جمعه را شنیدید، به سوی ذکر خدا بشتابید و خرید و فروش را رها کنید که برای شما بهتر است اگر بدانید.^{۱۱}

در دین اسلام اوقات فراغت به مفهوم رها و آزاد از بار ایدئولوژی و عقیده، سخنی عبث است. بنابراین انسان خداشناس حتی در اوقات فراغت نیز نباید جهت‌گیری الهی خود را کنار بگذارد. هر چند بخشی از اوقات فراغت صرف لذت‌جویی می‌شود، اما در این مورد نیز، نیت الهی متضمن جهت‌گیری الهی در گذران اوقات فراغت است.^{۱۲}

زینت عابدان، امام سجّاد علیه السلام می‌فرماید:

«اللهم صلّ علی محمد و آله و ارزقنی صحّة فی عبادة و فراغاً فی زهاده و علماً فی استعمال و ورعاً فی اجمال ... تبّهنی لذكرک فی اوقات الغفلة و استعملنی بطاعتک فی ایام المهلة»^{۱۳}؛ خداوند! بر محمد و آل او درود فرست و صحت در عبادت را روزی من کن و فراغت مرا در بی‌میلی نسبت به دنیا و علم مرا در عملی بر طاعتت و پرهیزگاری در نیکی‌ها... و در ایام غفلت مرا به ذکر و یاد خود آگاه کن و در ایام مهلت در دنیا مرا به طاعت خود مشغول کن».

۱-۵- اصول فعالیت‌های اوقات فراغت

الف) برنامه ریزی: هر فعالیتی برای اوقات فراغت، باید از برنامه ریزی دقیق، جامع و هدف‌داری برخوردار باشد. اگر چه شرکت در فعالیت‌های اوقات فراغت، الزامی نیست و بر اساس میل و اشتیاق انجام می‌پذیرد، اما این سخن به معنای بی‌برنامه بودن اوقات فراغت نیست؛ همان گونه که به معنای ذوقی و سلیقه بودن آن نیز نمی‌باشد. لذا هر چند دامنه‌ی فراغت گسترده‌تر باشد، نیازمند برنامه‌ی دقیق‌تر، جامع‌تر و جزئی‌تر است و اگر فراغت یک فراغت ملی است، باید یک برنامه ریزی ملی برای آن تدارک نمود؛ همانند اوقات فراغت تحصیلی که در مدت ۹۰ روز، بیش از میلیون‌ها دانش‌آموز، فرصت آزاد دارند، که باید برای این فراغت ملی برنامه‌ی سراسری تدارک دیده شود.

ب) شرکت‌کنندگان در یک برنامه‌ی آزاد و فعالیت‌های اوقات فراغت نباید در تمام فعالیت‌ها مشارکت داشته باشند، بلکه باید براساس اهدافی که هم‌اینک در نظر دارند، از روی رغبت و ذوق، فعالیت مورد نظر را انتخاب و در آن شرکت نمایند. آنچه در این مورد اهمیت دارد و یک اصل شناخته می‌شود، نوع فعالیت نیست، بلکه

۱۱ - قرآن کریم، سوره جمعه، آیه ۹ و ۱۰.

۱۲ فرج‌اللهی، نصرت اله. ۱۳۸۳. بررسی جایگاه گذران اوقات فراغت دانشجویان دختر دانشگاه تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران.

۱۳ - صحیفه سجّادیه، فیض الاسلام، دعای ۲۰، ص ۱۴۰ و ۱۴۱.

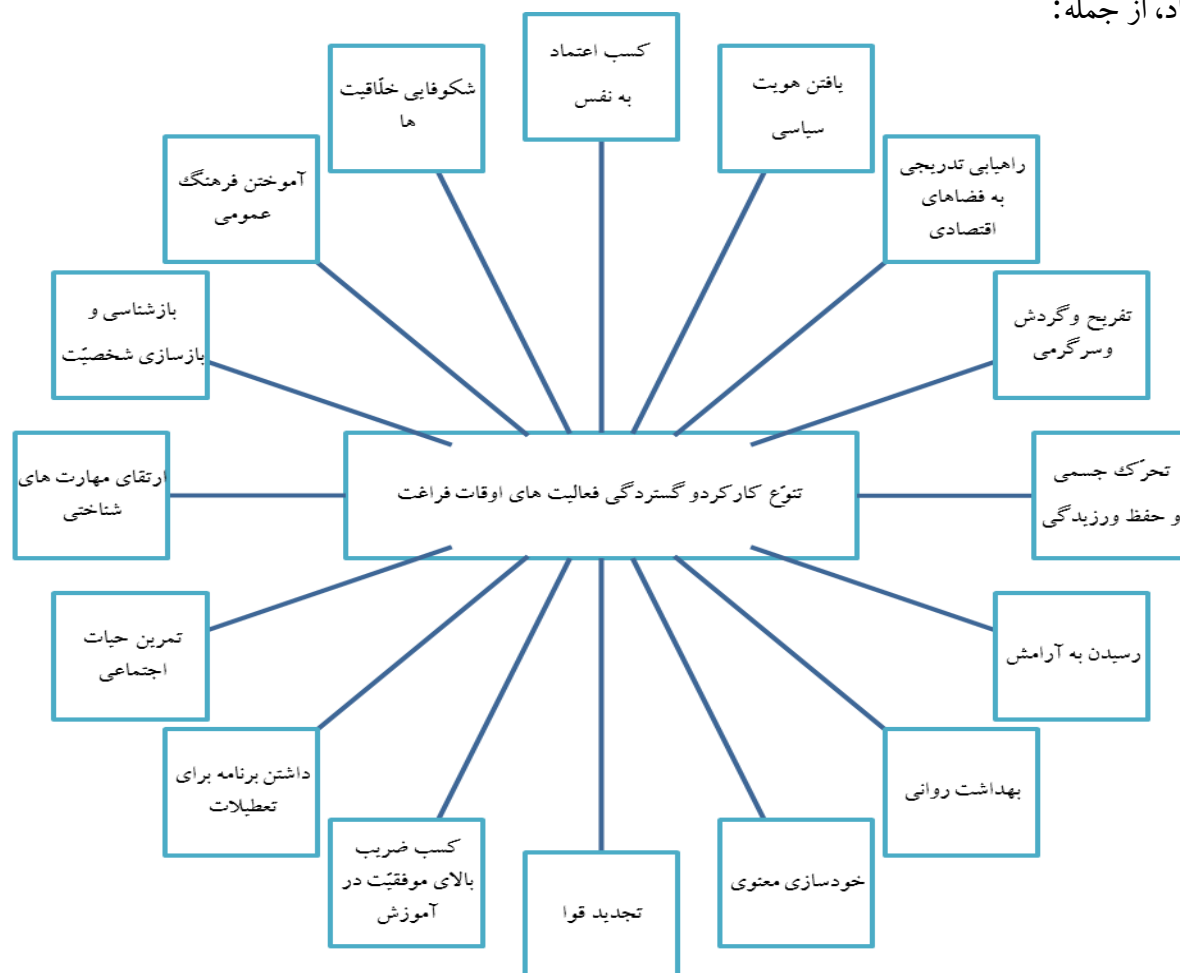
کیفیت آن است که باید شرکت کننده، فعالانه در فعالیت، کار و کلاس مورد نظر شرکت نماید، نه به صورت منفعل و با حالتی پذیرنده که فرآورده‌های فعالیت‌های هوشی و عملی دیگران را به طور انفعالی بپذیرد و از محصول هوش و نبوغ دیگران استفاده کند. لذا باید برنامه‌ها به گونه‌ای طراحی شوند که همه‌ی شرکت کنندگان در تمام فعالیت‌های مورد نظر، فعالانه مشارکت داشته باشند.

ج) برنامه‌ی طراحی شده برای اوقات فراغت باید تمام انواع فعالیت‌های آموزشی و پرورشی را در خود داشته باشد تا مراجعه کننده بر اساس اهداف و تمایلات خود در هر فعالیتی که می‌خواهد شرکت کند. برنامه نباید محدودیت موضوعی داشته باشد و به گونه‌ای شرکت کننده را مجبور به پذیرفتن یک موضوع و عمل خاص نماید. در واقع، برنامه‌ی اوقات فراغت باید به تمام تمایلات، نیازها و فعالیت‌های درخواستی پاسخ مناسب دهد و به تنوع افراد، برنامه‌ی پیش بینی شده داشته باشد.

د) اگر چه فعالیت‌های اوقات فراغت از برنامه‌ی دقیق برخوردار است و دقت و نظم لازم را دارد، اما شکل و چارچوب یک آموزش کلاسیک را به خود نمی‌گیرد، بلکه بنیان آن بر تفریح و سرگرمی بنا شده است و از این طریق اهداف خود را دنبال می‌کند.

۱-۶- تنوع کارکرد و گستردگی فعالیت‌های اوقات فراغت

در چارچوب کارکردهای کلی سه گانه‌ای که برای اوقات فراغت برشمردیم، کارکردهای جزئی متنوعی نیز قابل شناسایی اند که می‌توان هر کدام از آن‌ها را سر فصلی برای فعالیت‌های اوقات فراغت (فوق برنامه) قرار داد، از جمله:

۱-۷- نقش کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد در غنی سازی اوقات فراغت

همان گونه که از اهداف تشکیل کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد بر می‌آید، غنی سازی اوقات فراغت با هدف تربیت افرادی متدین از مأموریت‌های اصلی این کانون‌ها است. گسترش جغرافیایی بالا، برنامه ریزی بومی و محلی، مردمی‌بودن، بهره برداری از نیروی انسانی متعهد، جوان و متخصص، قرار گرفتن در حریم مسجد، حفظ شئون اسلامی، تربیت محوری در کنار فعالیت‌های آموزشی اوقات فراغت و غیره از جمله مواردی است که نقش کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد را در پوشش فعالیت‌های فراغتی نمایان ساخته و استقبال عمومی از برنامه‌های این مراکز را افزایش داده است.

با توجه به موارد یاد شده در خصوص جایگاه کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد و نقش آن‌ها در غنا بخشی به فعالیت‌های اوقات فراغت کودکان، نوجوانان و جوانان، بر متولیان، سیاست گذاران و برنامه ریزان این حوزه لازم است در راستای تقویت و حمایت از این مراکز گام بردارند.

۱-۸- سخنی با مجریان طرح اوقات فراغت:

بهره گیری از رایزنی و مشورت با نسل نو برای تنظیم برنامه های اوقات فراغت، اشتیاق آنان را در شروع و استقبال آنها را در استمرار برنامه ها، به طور چشمگیری افزایش می دهد و باعث کامیابی، تعهد و تقویت روحیه‌ی مسئولیت پذیری آنان می شود.

رعایت تنوع روحی نسل نو برای موفقیت در برنامه ریزی و اجرای آنها به صورت غیر قابل باوری می افزاید! این مهم از آن روست که نوجوانان و جوانان «تنوع طلب»، «نوگرا» و گاه «ساختار شکن» هستند و از برنامه های «خشک و بی روح» یا «رسمی و سطحی» که جسم را در بند و روح را در زنجیر می کشند، استقبال نمی کنند. ضمن اینکه به یقین، توجه به شور و نشاط، تنوع طلبی و نوگرایی این نسل از تکرار خستگی و افسردگی آنها جلوگیری می کند و از بی مسئولیتی آنان به طور قابل توجهی می کاهد.

ترغیت جوانان به استفاده از «خلوت شخصی» و لحظاتی با خود بودن موجب تقویت ذهن و رشد خود آگاهی آنان می شود، علاوه بر آن درک جامع تری از زندگی نیز به دست می آورند.

تشویق نسل جوان به داشتن برنامه ای مفید و جامع که شامل ورزش و فعالیت های فیزیکی، کتاب خوانی بر اساس سیر منظم مطالعاتی، جُبران عقب افتادگی های احتمالی آموزشی، پرورش ذوق، هنر و سلیقه های متنوع، آموزش مهارت های اجتماعی، تعلیم دوره های مختلف زبان و رایانه، تقویت مبانی دینی و اخلاقی، مطالعه‌ی زندگی نامه‌ی الگوها و پیشوایان الهی و سایر موارد باشد، می تواند مفید و ارزنده واقع شود. ضمن اینکه آنان را در دستیابی به شیوه زندگی متعالی، بالنده و پویا یاری کرده و به آنان هویت دینی و ملی می بخشد.

توجه به تربیت و پرورش ابعاد جسمانی و روحانی قبل از تعلیم در سیر برنامه‌ها موجب کشف انسان از سوی خود (خودیابی و خود شکوفایی) و شناخت استعدادها و نیروهای بالقوه می‌شود.

مراقبت از فعالیت‌های اجتماعی، رفت و آمد ها، معاشرت‌ها در ایام فراغت یک ضرورت غیر قابل انکار است، زیرا در ایام فراغت، میزان جرایم و بزهکاری‌ها افزایش می‌یابد و در این ایام بیشترین گرایش‌ها به سوی رفتارهای ضد اجتماعی، معاشرت‌های آلوده و دوستی‌های مشکوک است و گاه فرصت جبران را از جوان و خانواده او سلب می‌کند.

ضمن اینکه در انجام امور، همیشه به این نکته توجه شود که استقلال شخصیتی نسل جوان مورد احترام قرار گیرد.

در ادامه به بررسی و تدوین اصول و سیاست‌های اوقات فراغت در کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد پرداخته و ضمن تبیین جایگاه فراغتی کانون‌ها؛ آیین نامه‌ها و رویه‌های مناسب جهت انسجام بخشی و هدایت کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد و همچنین نمونه فرم‌های مورد نیاز کانون‌ها و برنامه‌های الگویی قابل اجرا در ایام اوقات فراغت آورده خواهد شد.

فصل دوم

پایگاه‌های فراغتی

کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد

به جهت قداست و جایگاه ویژه ی مساجد به عنوان خانه ی امن الهی، از دیرباز بسیاری از خانواده ها تمایل داشته اند که فرزندان شان به ویژه در ایام فراغت تابستان، بیش از پیش وقت خود را در این اماکن مقدس سپری کنند. در این بین، کانون های فرهنگی - هنری مساجد با گستره ی قابل توجهی که در سراسر کشور دارند، متولی بخشی از برنامه های اوقات فراغت نه تنها در ایام تابستان بلکه در طول سال هستند.

این کانون ها از جمله مهم ترین و پر مخاطب ترین نهادهای تربیتی به شمار می روند که هر ساله میزبان هزاران نوجوان و جوان می باشد که با حضور در برنامه های فرهنگی، تفریحی و آموزشی، اوقات فراغت خود را در این مراکز سپری می کنند.

فعالیت و اثر بخشی مناسب این کانون ها در ایام اوقات فراغت باعث گردیده تا ستاد عالی کانون های فرهنگی - هنری مساجد و دبیرخانه های استانی آن همواره تقویت و بهینه سازی عملکرد این مراکز را به عنوان یک دغدغه ی اصلی دنبال نمایند.

تشخیص جامعه ی هدف، تعیین گستره و جغرافیای فرهنگی، تبیین کارکردهای فراغتی کانون ها، تدوین چرخش کار و فرآیند اجرایی، هم افزایی میان پایگاه ها با سایر شبکه های همکار، سازماندهی و هماهنگی، ساز و کار حمایتی، اولویت شناسی و نیاز سنجی، تقویت انگیزه مجریان و دست اندرکاران، استانداردسازی و الگوسازی فعالیت ها، ساز و کار نظارتی و ارزیابی و غیره از جمله مواردی است که در جهت افزایش بهره وری و اثر بخشی پایگاه های فراغتی می بایست دنبال گردد.

۲-۱- پایگاه های فراغتی کانون ها

پایگاه های فراغتی به کانون های فرهنگی - هنری اطلاق می گردد که مجری برنامه های فرهنگی و هنری در ایام اوقات فراغت بوده و این فعالیت با تبلیغات مناسب به مخاطبین محلی اعلام می گردد. پایگاه های اوقات فراغت می بایست حداقل های ذیل را داشته باشند تا با یک کانون فاقد پایگاه فراغتی متمایز شوند:

۱- تشکیل ستاد اوقات فراغت در کانون و برنامه ریزی در جهت اوقات فراغت حداقل ۳ جلسه (سنجه):

وجود صورت جلسات مکتوب)

۲- ثبت شناسه ی کانون در پایگاه اینترنتی آسمانی ها

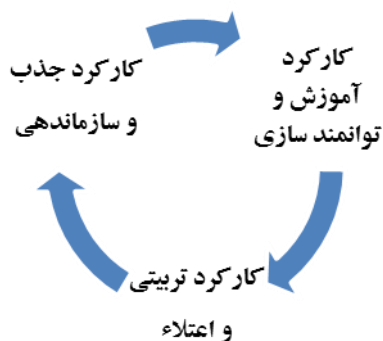
۳- نصب پلاکارد یا بنر و شناسه ی اوقات فراغت کانون ها (آسمانی ها) در محل مسجد و وجود این شناسه

در کلیه ی فعالیت های تبلیغی و اجرایی فراغتی کانون به عنوان هویت واحد

- ۴- تدوین و اطلاع رسانی برنامه‌ی اوقات فراغت کانون
- ۵- توجه ویژه به ترویج و ارتقای سطح معلومات و دانش دینی مخاطبان در موضوعات قرآنی، اعتقادی، اخلاقی و نیز اهتمام مضاعف به بزرگداشت مناسبت‌های مذهبی و فرهنگی مقارن با ایام اوقات فراغت
- ۶- برنامه ریزی جذب حداقل ۲۵ عضو جدید در مقاطع سنی مختلف
- ۷- برگزاری حداقل ۵ دوره‌ی علمی، آموزشی و مهارتی
- ۸- برگزاری حداقل ۲ اردوی فرهنگی - تربیتی
- ۹- برگزاری حداقل ۲ برنامه‌ی فرهنگی - ورزشی مستمر
- ۱۰- برگزاری حداقل ۲ مسابقه‌ی فرهنگی
- ۱۱- برگزاری مراسم افتتاحیه و اختتامیه
- ۱۲- مستند سازی، آرایه‌ی آمار و اطلاعات به ستادهای اوقات فراغت شهرستان و استان و نیز درج آمار در سامانه‌ی آسمانی‌ها

۲-۲- کارکردهای فراغتی کانون‌های فرهنگی هنری مساجد

- **کارکرد جذب و سازماندهی:** جذب اعضای جدید از میان نوجوانان و جوانانی که به دنبال غنی سازی زمان فراغت خود و یا انجام فعالیت‌های اجتماعی هستند، یکی از کارکردهای فراغتی کانون‌ها محسوب می‌شود.
- **کارکرد آموزش و توانمند سازی:** استفاده از زمان آزاد مخاطبین جهت برگزاری دوره‌های آموزشی، بر اساس نیاز منطقه‌ای، همواره بخش اصلی فعالیت‌های کانون‌ها را تشکیل می‌دهد. اما باید توجه داشت که برگزاری دوره‌های آموزشی و تفریحی در کانون‌ها، ابزاری جهت جذب به محیط مسجد و کانون است و نباید به هدف اصلی کانون مبدل گردد.

- **کارکرد تربیتی و اعتلاء:** انجام فعالیت‌های تربیتی مهمترین هدف و کارکرد اوقات فراغت کانون‌های مساجد محسوب می‌شود. وجود تقاضا از جانب مخاطبین کودک و نوجوان و عرضه دوره‌های مختلف آموزشی و تفریحی از سوی کانون‌ها، دو ضلع از اضلاع مثلث فعالیت کانون‌ها می‌باشد و فعالان فرهنگی مساجد می‌بایست با بهره‌برداری از این دو هدف اصلی، فعالیت‌های تربیتی خود را جهت اعتلای فرهنگی مخاطبان دنبال نمایند. کوتاه سخن آنکه فعالیت‌های آموزشی کانون‌ها، ابزاری جهت دستیابی به کارکرد تربیتی خواهد بود.

۲-۳- ظرفیت‌های فراغتی کانون‌ها

۲-۳-۱- کتابخانه‌های مساجد: کتابخانه‌های مساجد (مخزن باز، مخزن بسته) می‌توانند با تعریف برنامه‌های مختلف فرهنگی نظیر جشن کتاب، مسابقات، معرفی کتاب، نذر کتاب، جلسات نقد و نظر، خلاصه نویسی کتاب و غیره در کنار سرویس دهی کتابخانه، در جهت تقویت فرهنگ کتاب و کتابخوانی و غنی‌سازی اوقات فراغت اقدام نمایند.

۲-۳-۲- حلقه‌های تربیتی: فصل تابستان فرصتی مناسب جهت جذب متربیان جدید به کانون و ساماندهی آن‌ها در گروه‌ها و حلقه‌های تربیتی (بر اساس جنسیت و سن متربی) می‌باشد. حلقه‌های تربیتی وظیفه‌ی ارتقای متربیان کانون را در طول سال بر عهده دارند و اوقات فراغت، زمانی مناسب برای ایجاد و یا تقویت این حلقه‌ها می‌باشد، چرا که اعضای حلقه، زمان آزاد بیشتری دارند تا در برنامه‌های فرهنگی، تفریحی و آموزشی شرکت کنند. اگر کانون‌ها از فرصت ایجاد شده در فصل فراغت در قالب طرح حلقه‌های تربیتی به خوبی استفاده نمایند می‌توان شاهد تداوم حضور اعضاء در فعالیت‌های کانون در طول سال بوده و با ریزش کمتری در پایان اوقات فراغت روبرو خواهیم بود.

۲-۳-۳- مناسبت‌ها و هیأت مذهبی: وجود مناسبت‌های مذهبی مختلف در طول ایام فراغت، فرصت مناسبی است تا به این واسطه برنامه ریزان، بخشی از فعالیت‌های فراغتی کانون را براساس آن تنظیم نمایند.

۲-۳-۴- دوره‌های آموزشی: برگزاری دوره‌های علمی و آموزشی در طول اوقات فراغت از فعالیت‌های فراغتی کانون‌ها است که بر اساس تقاضا و نیازسنجی مخاطبان برنامه ریزی و به اجرا در می‌آید.

۲-۳-۵- هسته‌های پژوهشی: هسته‌های علمی و پژوهشی یکی دیگر از توانمندی‌های کانون‌ها جهت غنی‌سازی اوقات فراغت است؛ که می‌تواند با جذب جوانان مقاطع تحصیلی مختلف به ویژه دانشجویان، ضمن مرتفع کردن نیازهای پژوهشی کانون (نیاز سنجی، نظر سنجی، آسیب شناسی و غیره) به عنوان فعالیت فراغتی کانون به کار گرفته شود.

۲-۳-۶- خانه‌های نور: جلسات و محافل قرآن و معارف کانون که در طول سال در حال اجراست می‌تواند در ایام اوقات فراغت تقویت و در سنین مختلف به اجرا در آید. وجود مخاطبین گسترده از ویژگی‌های این ظرفیت و توانمندی کانون‌ها است.

۲-۳-۷- گروه‌های فرهنگی و هنری: گروه‌های فرهنگی - هنری کانون‌ها نظیر نشریه، سرود و تئاتر می‌توانند به عنوان ابزاری برای جذب نوجوانان و جوانان در غنی‌سازی فعالیت‌های اوقات فراغت به کار گرفته شوند. لازم به ذکر است ماحصل فعالیت این گروه‌ها، خود ابزاری در جهت غنی‌سازی فعالیت‌های اوقات فراغت و انتقال معانی فرهنگی است.

۲-۳-۸- مسابقات فرهنگی و هنری: برگزاری مسابقات مختلف حضوری و غیر حضوری به عنوان ابزاری با گستره مخاطب فراوان یکی دیگر از ظرفیت‌های فراغتی است که در کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد به کار گرفته می‌شود.

۲-۳-۹- فعالیت‌های اردویی و گردشگری: اردوهای علمی، فرهنگی، زیارتی، سیاحتی و جهادی از ظرفیت‌های فراغتی کانون‌ها است که با توجه به استقبال عمومی، در زمینه غنی‌سازی اوقات فراغت مخاطبان به کار گرفته شده و هر اردو دارای بسته‌های فرهنگی و تربیتی خاص خود است.

۲-۳-۱۰- خانه‌های دیجیتال و فعالیت‌های سایبری (وبلاگ‌ها و یا وب سایت کانون‌ها): وبلاگ‌ها، وب سایت کانون‌ها، گیم‌نت‌ها و کافی‌نت‌ها یکی دیگر از وجوه فراغتی کانون‌ها است که می‌تواند با جذب جوانان علاقه‌مند و متخصص، زمینه‌ی حضور این افراد را در فعالیت‌های سایبری کانون فراهم آورد.

۲-۳-۱۱- کانون‌های تخصصی: وجود کانون‌های تخصصی در سطح استان‌ها یکی از ظرفیت‌های بالقوه فراغتی است که می‌تواند در جهت تقویت فعالیت‌های فراغتی کانون‌ها بالفعل گردد. به عنوان نمونه کانون تخصصی گردشگری، وظیفه پشتیبانی از اردوهای کانون‌ها (وسیله نقلیه، اسکان، راهنما، بیمه و غیره) را برعهده دارد.

کانون‌های تخصصی قرآن و عترت، نماز، آموزش، پژوهش، فن آوری اطلاعات، مهدویت، عفاف و حجاب، نظارت و ارزیابی، سمعی و بصری و غیره از جمله زیرگروه‌های فعالی هستند که می‌توانند در موضوع تخصصی خود از سایر کانون‌ها پشتیبانی کنند.

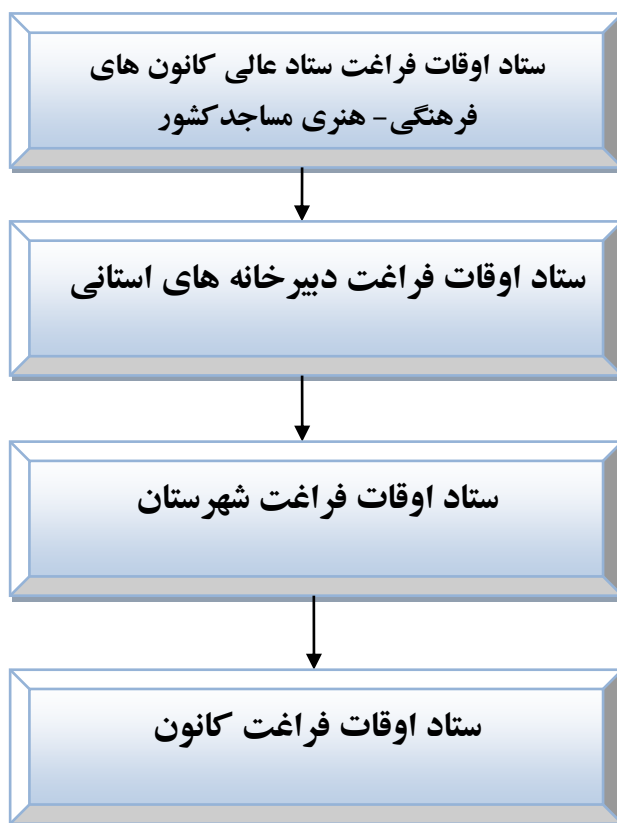
۲-۴- سازمان فراغتی کانون های فرهنگی - هنری مساجد

اوقات فراغت، فرصت مغتنمی است تا با فراهم آوردن بستری مناسب برای جذب حداکثری نوجوانان و جوانان به برنامه های کانون های فرهنگی و هنری مساجد، زمینه رشد و پویایی آنان را مهیا سازد. بدون شک این مهم جز با برنامه ریزی جامع و دقیق، استفاده از تمام ظرفیت ها، تنوع بخشی به فعالیت ها و برنامه ها و نیز اهتمام نسبت به اجرای فعالیت های شادی آفرین و نشاط آور در پرتو آموزه های دینی، محقق نمی شود.

بر این اساس برنامه ها و فعالیت های ارایه شده باید به گونه ای باشد که افراد با میل، انگیزه و اشتیاق درونی خود در یکی از محورهای مرتبط با فعالیت های تابستانی کانون ها، شرکت کرده و معلومات دینی و فرهنگی خود را ارتقاء دهند.

بی شک بهره گیری از نظرات و تجربیات ارزشمند شخصیت های فرهنگی در قالب ستاد اوقات فراغت می تواند ما را در رسیدن به اهداف مورد نظر یاری نماید.

به منظور ساماندهی فعالیت های اوقات فراغت در کانون ها، ستادهای اوقات فراغت در ۴ سطح کشور، استان، شهرستان ها و کانون تقسیم بندی شده تا با استفاده از ظرفیت های بومی و در راستای خط مشی های کلان با هدف بهینه سازی اوقات فراغت گام برداشته شود.

۲-۴-۱- ستاد اوقات فراغت کانون فرهنگی - هنری مسجد

ستاد اوقات فراغت کانون به منظور برنامه ریزی در جهت غنی سازی اوقات فراغت مخاطبان کانون (کودک، نوجوان و جوانان) در سطح مسجد و با عضویت فعالان فرهنگی کانون به شرح ذیل تشکیل می گردد.

الف) اهداف:

- ۱- ساماندهی فعالیت های اوقات فراغت کانون
- ۲- هماهنگ سازی و ایجاد وحدت رویه در فعالیت های مسجد
- ۳- استفاده از کلیه ظرفیت های موجود در تشکل های حوزه مسجد
- ۴- برنامه ریزی در جهت غنی سازی زمان اوقات فراغت کانون ها
- ۵- ایجاد هم افزایی و دوری از موازی کاری با سایر نهادهای مستقر در مسجد

ب) اعضای ستاد:

ستاد اوقات فراغت در سطح کانون با عضویت حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ نفر از افراد مجرب و فعال با مسئولیت مدیر مسئول کانون تشکیل می شود.

الف) مدیر مسئول کانون

ب) قائم مقام مدیر مسئول در واحد برادران

ج) مسئول واحد خواهران

د) مسئول فرهنگی کانون به عنوان دبیر ستاد

ه) مسئول آموزش کانون

و) مسئول جذب و تشکیلات

ک) مسئول روابط عمومی

ی) مسئول اداری و مالی

توضیح:

۱- از امام جماعت مسجد، رئیس هیأت امناء، فرماندهی پایگاه بسیج مسجد و سایر تشکل های فعال در مسجد جهت حضور در ستاد و مشارکت در برنامه ریزی ها دعوت شود.

۲- بر اساس نیاز از سایر ارکان کانون جهت برنامه ریزی تخصصی و بخشی، جهت شرکت در ستاد دعوت شود.

ج) مخاطبان: اعضا، متربیان و سایر مخاطبان کانون و مسجد

د) شرح وظایف و نکات ضروری:

۱- ستاد اوقات فراغت کانون باید حداقل ۳ جلسه تشکیل دهد.

۲- مراجعه و ثبت پایگاه فراغتی کانون در پرتال آسمانی ها بر اساس قالب مندرج در پیوست شماره ۱

- ۳- ایجاد وحدت رویه و جلوگیری از موازی کاری و احتمال بروز اختلافات داخلی ناشی از آن، در میان مراکز فعال در مسجد
- ۴- مسئولیت هر یک از اعضای ستاد، طی حکم کتبی از سوی مدیر مسئول کانون فرهنگی هنری به آنان ابلاغ شود. (پیوست شماره ۱۹ نظام نامه)
- ۵- تدوین برنامه‌ها و فعالیت‌های اوقات فراغت مسجد، متناسب با اصول و سیاست‌های مندرج در نظام نامه و نیازسنجی محلی و نیز برنامه‌های ابلاغی یا پیشنهادی دبیرخانه (مندرجه در فصل ۵ نظام نامه) یا ستاد اوقات فراغت شهرستان
- ۶- شناسایی ظرفیت‌های موجود در کانون (کتابخانه، هسته‌های پژوهشی، خانه‌های نور، فعالیت‌های قرآنی، نشریه تجربی، گروه‌های سرود و تئاتر و...)، شهر، شهرستان، استان (مدارس، اردوگاه‌ها، مراکز ورزشی، سالن‌ها، سینماها، آموزشگاه‌ها و...) جهت برنامه ریزی مناسب
- ۷- شناسایی ظرفیت‌های موجود در میان اعضا، نمازگزاران و... جهت برنامه ریزی مناسب و توجه ویژه به نوآوری علمی، فرهنگی و هنری در فعالیت‌های اوقات فراغت
- ۸- برنامه ریزی طرح اوقات فراغت کانون بر اساس ویژگی‌های قومی، جغرافیایی و محلی
- ۹- تدوین برنامه‌ی اوقات فراغت کانون در دو سطح داخلی (ویژه‌ی اعضا و متریان، برنامه‌های عمومی ویژه نمازگزاران و اهالی محل با توجه ویژه به سطوح سنی مختلف و مقاطع تحصیلی مخاطبین)، (پیوست شماره ۱۰ نظام نامه)
- ۱۰- در برنامه ریزی‌ها، الگوی حلقه‌های تربیتی مندرج در نظام نامه اجرایی شود.
- ۱۱- توجه جدی به نامگذاری سال در برنامه ریزی‌های اوقات فراغت
- ۱۲- فرهنگ سازی سبک زندگی ایرانی- اسلامی، فرهنگ مطالعه، فرهنگ ایثار و شهادت و... در اولویت برنامه ریزی‌های اوقات فراغت قرار گیرد.
- ۱۳- با توجه به اینکه برنامه‌های اوقات فراغت کانون‌های مساجد با رویکردی دینی انجام می‌شود انتظار می‌رود توجه به شعائر اسلامی از قبیل اقامه نماز جماعت، قرائت قرآن، آموزش احکام اخلاق و اعتقادات، پاسخگویی به شبهات دینی، مسائل شرعی، حجاب برتر و سایر موارد مشابه در رأس فعالیت‌های کانون طراحی شود.
- ۱۴- توجه ویژه به اردوهای جهادی (به ویژه در کانون‌های حوزه‌ی شهری مناطق برخوردار) جهت حضور در مناطق محروم
- ۱۵- تدوین برنامه‌ی جذب و تبلیغ اوقات فراغت کانون (نصب بنر آسمانی‌ها در اولویت قرار دارد).

تذکره: فعالیت‌های تابستانه کانون‌ها (اوقات فراغت) با عنوان رسمی «آسمانی‌ها» می‌باشد. لذا در تبلیغات عمومی، مکاتبات، مستندات و... بایستی از این عنوان استفاده شود و ذیل آن با امضا و آرم رسمی کانون‌ها مشخص گردد.

۱۶- برنامه‌ها و فعالیت‌های فراغتی کانون از طریق خبرگزاری شبستان، برد خبری کانون و نشریه کانون اطلاع رسانی شود.

۱۷- برگزاری باشکوه مراسم افتتاحیه و اختتامیه اوقات فراغت کانون باید در دستور کار قرار گیرد.

۱۸- معرفی توانمندی‌های مسجد و کانون به صورت فعالیت‌های نمایشگاهی یا برگزاری جلسه با والدین متربیان

۱۹- ارائه گزارش ماهیانه و فصلی و معرفی ستاد اوقات فراغت کانون به ستاد اوقات فراغت شهرستان (لازم است گزارشات به همراه صورت جلسه‌های برگزار شده در پایان اوقات فراغت ارسال شود)، (پیوست شماره ۱۶-۱۷-۱۸ نظام نامه)

۲۰- تلاش در جهت بازدید مسئولین از فعالیت‌های کانون و دیدار حلقه‌های تربیتی با نمازگزاران، اعضا و... و تلاش در جهت رفع مشکلات محل

۲۱- توجه ویژه به نظارت و ارزیابی دقیق فعالیت‌ها

۲۲- شفافیت مالی ستاد در حوزه‌ی درآمد و هزینه (پیوست شماره ۸ نظام نامه)

۲-۵- گردش کار و فرآیند اجرایی اوقات فراغت

گردش کار و فرآیند اجرایی برنامه‌های اوقات فراغت کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد به شرح ذیل است:

۱- تشکیل ستاد اوقات فراغت مسجد در نیمه‌ی اول اردیبهشت هر سال و بررسی اولویت‌های فراغتی

کانون در سال جاری (تنظیم صورت جلسات در قالب پیوست شماره ۱۷)

۲- رایزنی با نهادهای همکار و شناسایی ظرفیت‌های در دسترس (مدارس، فضاهای ورزشی و...)

۳- تدوین بسته‌ی فعالیت‌های اوقات فراغت کانون با تقسیم کار میان نهادهای فعال در

۴- مسجد (کانون، بسیج و...)

۵- ثبت شناسنامه‌ی پایگاه‌های فعال اوقات فراغت در سامانه‌ی اینترنتی آسمانی‌ها (پیوست شماره ۱)

۶- اجرای موج تبلیغی اوقات فراغت به صورت محلی و منطقه‌ای در نیمه‌ی پایانی خرداد و اوایل تیر ماه

۷- برگزاری افتتاحیه‌ی اوقات فراغت در سطح مسجد و با حضور امام جماعت، اعضای هیات امناء، اعضای

کانون، اعضا و مسئولین بسیج و متربیان و والدین آنها جهت توجیح و اطلاع رسانی فعالیت‌ها

۸- شروع ثبت نام اوقات فراغت کانون

۹- صدور کد شناسایی برای متریان

۱۰- اجرای بسته های فعالیتی تدوین شده بر اساس مختصات زمانی و مکانی

۱۱- بازدید، نظارت و ارزیابی پایگاه های اوقات فراغت توسط ستادهای استانی، شهرستانی و کانون های

معین (پیوست شماره ۱۵)

۱۲- ثبت فعالیت پایگاه های اوقات فراغت در سامانه ی آسمانی ها (پیوست شماره ۱۶)

۱۳- جمع بندی نتایج ارزیابی ها و رتبه بندی پایگاه های اوقات فراغت

۱۴- تخصیص اعتبار به پایگاه های فراغتی کانون ها بر اساس امتیاز و رتبه ی کسب شده

۱۵- برگزاری اختتامیه اوقات فراغت در مسجد و تقدیر از فعالان، مربیان و متریان برتر

۱۶- جمع بندی آماری و تدوین گزارش فعالیت و ارائه به رده ی مافوق

فصل سوم

مبانی، اصول و سیاست ها

اصول و سیاست‌های حاکم بر برنامه‌های اوقات فراغت کانون‌های فرهنگی هنری مساجد

اوقات فراغت بخش جدایی ناپذیر زندگی انسان، به خصوص انسان امروزی است که کیفیت سپری کردن آن، از یک سو می‌تواند باعث سلامت، رشد، کمال و ترقی فرد گردد و از سوی دیگر می‌تواند موجبات عقب ماندن از اهداف و یا انحراف و انحطاط فرد را فراهم سازد. از این رو والدین، مسئولین تعلیم و تربیت و متولیان اوقات فراغت در این زمینه وظیفه دارند تا با برنامه‌ی صحیح و سالم بستر لازم برای رشد و ترقی افراد را فراهم آورند. ستاد عالی کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد کشور با عنایت به وظایف ذاتی خود و به منظور ساماندهی فعالیت‌های فراغتی، مبانی، اصول، سیاست‌ها، اهداف و راهکارها و برنامه‌های اوقات فراغت را به شرح ذیل تدوین نموده است:

۳-۱- مبانی حاکم بر اوقات فراغت مخاطبان کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد

مبانی به آن دسته از گزاره‌هایی اطلاق می‌شود که نظام نامه جامع اوقات فراغت، به‌ویژه اهداف، راهبردها و اقدامات، منوط و مبتنی بر آنهاست.

۱. کمال نهایی انسان در مقام «خلافه‌اللهی» (انی جاعل فی الارض خلیفه-۳۰/بقره)
۲. شئون، قوا و استعدادهای انسان از دیدگاه اسلام
۳. فطرت، عقل، اختیار، مسئولیت انسان، عواطف، ذوق هنری، حیات اجتماعی، بُعد زیستی
۴. فرهنگ کلیتی واحد و متعامل از «مفروضات اساسی، باورها، ارزش‌ها، آداب، الگوهای رفتاری
۵. ریشه‌دار و دیرپا، نمادها و مصنوعات» در سطوح «فراملی، ملی، عمومی، نهادی و حرفه‌ای» است.
۶. فرهنگ به مثابه «روح جامعه» به زندگی فردی و اجتماعی انسان معنا و هویت می‌بخشد و ضمن اثرگذاری بر ذهنیت و گرایش‌های افراد و جامعه، تعیین‌کننده رفتار عمومی اجزای یک جامعه است.
۷. زن و مرد فارغ از جنسیت در امکان کسب ارزش‌ها، یکسان و دارای حقوق و مسئولیت متناسب با تفاوت در خلقت هستند که این تفاوت به معنای برتری یک جنس بر جنس دیگر نیست.
۸. خانواده واحد بنیادین جامعه، با هویتی حقیقی و مهم‌ترین رکن در فرهنگ‌سازی و انتقال فرهنگ می‌باشد.

۷. برنامه ریزی اوقات فراغت در کانون‌ها مبتنی بر فرهنگ اسلامی تدوین شده و از این رو، «مبتنی بر فطرت، قرآن و عترت، ایمان‌گرا، اخلاق‌محور، خردگرا، تمدن‌ساز، پویا، پاسخ‌گوی مقتضیات و نیازهای زمانه، بدعت‌ستیز و خرافه‌زداست».
۸. انسان دارای فطرت خدایی، منزلت خلیفه الهی، کرامت و عبودیت بوده و دارای تکلیف، برخوردار از حقوق مشروع و آزادی و اختیار مبتنی بر مسئولیت در برابر خداوند است.
۹. محور فرهنگ‌سازی مطلوب و حاکم بر اوقات فراغت «احکام اسلام ناب محمدی، توحید، عدل، معاد، نبوت، امامت، ولایت و انتظار منجی» است.
۱۰. روحانیت و نهاد حوزه علمیه در حفظ، اصلاح و ارتقای فرهنگ اسلامی با استفاده از ظرفیت اوقات فراغت دارای نقشی اصلی و اساسی است.
۱۱. فعالیت‌های اوقات فراغت در فرهنگ اسلامی مبتنی بر شناخت، ترویج و نهادینه سازی فضایل و مکارم اخلاق و تزکیه نفس است.
۱۲. فرهنگ اسلامی - ایرانی حاصل تعامل فعال و سازنده اسلام با تمدن تاریخی ایران زمین است و هویت اسلامی - ایرانی مقوله‌ای درهم تنیده، یکپارچه و تفکیک‌ناپذیر تلقی می‌شود.
۱۳. تنوع و تفاوت‌های فرهنگی اقوام ایرانی به عنوان بخشی از میراث فرهنگی در چارچوب فرهنگ اسلامی - ایرانی، امری طبیعی و پذیرفته شده به شمار می‌آید.
۱۴. هدایت و رهبری فرهنگی از شئون اصلی ولایت فقیه است.
۱۵. تهاجم فرهنگی، جنگ نرم و مقابله با آن از مهم‌ترین مسایل فرهنگی است که در فعالیت‌های فراغتی کانون‌ها مورد توجه قرار می‌گیرد.

۳-۲- اصول حاکم بر اوقات فراغت کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد

"اصول" به گزاره‌هایی اطلاق می‌شود که بر کل فرآیند ساماندهی فعالیت‌های فراغتی کانون‌ها از وضعیت موجود تا نقطه مطلوب حاکم بوده و هر گونه تحولی نیز در چارچوب این اصول انجام می‌پذیرد.

الف) اصول

۱. اصل محور قرار دادن قرآن و سیره و سنت معصومین (ع)
۲. اصل دین‌مداری و ارزش‌گرایی اسلامی
۳. اصل تربیت متعالی کمال‌نهایی انسان با توجه به مقام خلیفه الهی او
۴. اصل تقدم تزکیه بر تعلیم، و تعمیم تربیت دینی به مخاطبان
۵. اصل تبعیت از اصل ولایت فقیه به عنوان محور کمال انسان
۶. اصل اهتمام به تشکیل جامعه اسلامی به عنوان بستر تحقق کمال انسان
۷. اصل توجه به محوریت مسجد و روح حاکم بر آن
۸. حاکمیت اصول اعتقادی، احکام و اخلاق اسلامی در تمامی ابعاد دانشگاه
۹. اصل توجه به برنامه‌ها و فعالیت‌های تربیتی در کنار فعالیت‌های آموزشی
۱۰. اصل هماهنگی سازی مراجع و مراکز سیاست‌گذاری در تربیت نیروهای فرهنگی - هنری
۱۱. اصل تعلیم و تربیت مستمر با رفع کاستی‌های برنامه در طول هر سال
۱۲. اصل رعایت مقتضیات زمان، مکان و شرایط اقلیمی
۱۳. اصل در نظر گرفتن شرایط اقتصادی و اجتماعی خانواده و جامعه
۱۴. اصل توجه به روانشناسی نوجوان، جوان (دختر و پسر) و مراحل رشد و بلوغ او
۱۵. اصل ارزیابی مستمر و اصلاح سیاست‌ها، برنامه‌ها و شیوه‌های فرهنگی - آموزشی، تربیتی و اجرایی
۱۶. اصل توجه به نیازهای خاص جوانان از قبیل تعالی معنوی، هویت‌یابی، مهارت‌آموزی، تحرک، تنوع طلبی، نوگرایی، ابراز وجود و استقلال طلبی
۱۷. اصل توجه به تفاوت‌های فرهنگی، قومی و جنسیتی
۱۸. اصل توجه به نیازهای خاص جوانان
۱۹. اصل احترام به کرامت انسانی افراد و عزت نفس
۲۰. اصل خرد ورزی و عقلانیت
۲۱. اصل رصد، آینده‌نگری و آینده‌پژوهی در فعالیت‌های فراغتی
۲۲. اصل سرمایه‌گذاری مادی و معنوی در فعالیت‌های فراغتی کانون‌ها
۲۳. اصل استفاده از الگوهای فعال، جمعی، روزآمد و استفاده از الگوهای جدید و نوین اوقات فراغت
۲۴. اصل گسترش برنامه‌های فراغتی به تمام ایام سال

ب) برنامه ریزی محتوا و روش‌ها

۱. برنامه ریزی با اهداف و چشم اندازی مشخص در تمامی جنبه های آموزشی و پژوهشی به منظور ارتقاء برنامه های اعتقادی، اخلاقی، فرهنگی - هنری، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و زیستی
۲. محتوا باید متناسب با سطوح مخاطبان باشد:

الف) منطبق با وضعیت سنی مخاطبان

مخاطبان کانون‌ها در چهار سطح تعریف شده که باید مورد توجه و پذیرش قرار گیرند.

- دوره‌ی سیادت و سروری (کودکان ۴ تا ۸ سال) - ۵ سال

کسب هویت جنسی (مذکر و مؤنث)، نقش جنسیت، اجتماعی شدن کودک، گذار به دوران بلوغ دختران و آمادگی آغاز دوره بلوغ پسران

اگرچه بازی کردن از ویژگی‌های بارز این دوره است اما باید در نظر داشت که بازی در شیوه رشد و تربیت اسلامی از اهمیت خاصی برخوردار است. کودک باید به اندازه‌ی کافی از نظر شخصیتی مورد احترام قرار گیرد و مرکز توجه اعضای خانواده باشد. از نظر اسلام دوران کودکی، محور تعیین کننده شخصیت سازی است و در این دوران پدر و مادر باید تا حد امکان و به دور از افراط و تفریط، در قبال خواسته‌ها و نیازهای طبیعی کودک خود پاسخگو باشند.

- دوره‌ی کیاست (اطاعت و فرمانبرداری)، (نوجوانان ۹ تا ۱۳ سال) - ۵ سال

کسب هویت دینی - اجتماعی و اطاعت از پدر و مادر علی رغم نیاز به کسب استقلال از ویژگی‌های این دوره است.

در احادیث، اطاعت، حرف شنوی و همچنین تعلیم و تأدیب از ویژگی‌های سنی این دوره بیان شده است. کودک در این دوره مطیع پدر و مادر می‌شود و خود را بیشتر در اختیار آنان قرار می‌دهد. از سوی دیگر او در این دوره به دلیل رشد شخصیتی، از روحیه‌ی اطاعت و فرمانبرداری نیز برخوردار می‌شود.

- دوره‌ی وزارت (دوره مشورت و همگرایی)، (نوجوانان ۱۴ تا ۲۰ سال) - ۷ سال

هویت یابی یا شکل گیری هویت مثبت از ویژگی‌های این دوره سنی است. در این دوره نوجوان از پدر و مادر الگو می‌گیرد، خود را در روابط میان همسالان نشان داده و چنان چه الگوی کسب شده از پدر و مادر مثبت باشد، اثر گذاری آن بر شخصیت وی نمایان می‌شود.

وزیر بودن، هم رأی بودن و همراهی با پدر و مادر، یادگیری حلال و حرام و دشمنی و دوستی از مفاهیم مهم این دوره است. در این دوره هر شخص بنا به سنت الهی باید مسئولیت کارهای خویش را بپذیرد، زیرا زمان آگاهی یافتن از حلال و حرام است و برای اعمال او ثواب و جزا در نظر گرفته می‌شود.

- دوره‌ی تثبیت هویت (جوان ۲۱ تا ۳۰ سال) - ۹ سال

در این دوره فرد به بلوغ فکری، شناخت از خود، کسب تجربه، هویت کامل و در نهایت به تثبیت هویت می‌رسد.

• بزرگسال (مخاطب عام)، (ساختار سازی)

در این دوره فرد به دنبال تثبیت موقعیت شخصی در کار و زندگی، ازدواج، و انتقال تجربیات نوجوانی و جوانی خود به فرزندان خود است.

- کانون‌ها وظیفه دارند به صورت تخصصی به مقولات پیش روی مخاطبان در سطوح چهارگانه بپردازند.

- هر فرد باید پرونده ای داشته و به طور مشخص مراحل رشد و تربیت او در یک مسیر مشخص ثبت و ضبط گردد.

- مخاطبان هر دوره بایستی مسئول مشخصی داشته باشند که با روانشناسی و اصول تربیت آن دوره آشنایی داشته باشد.

- مخاطبان کانون‌ها بایستی برحسب استعداد، سن و سال، روحیات و علاقمندی‌ها، گروه بندی علمی شوند.

- برای گروه بندی علمی به مصاحبه‌ی دقیق چهره به چهره و به کارگیری ادبیات هر دوره نیاز است.

۳. محتوا بایستی به گونه ای به مخاطبان ارایه گردد که احساس ارزشمندی را در مخاطبان به وجود آورده و آنان را قادر سازد تا در برابر ارزش های کاذب و ضد فرهنگی مقاومت کنند. محتوا به طور واضح بایستی پاسخگوی کلیه نیازهای مخاطبان در زمینه های پیش رو باشد.

۴. روش های آموزشی، فرهنگی، تربیتی و پرورشی باید متناسب با امکانات و مقتضیات محیط، نوع و سطح نیازها، علایق و استعدادهای مخاطبان بوده و شیوه های اجرایی و آموزشی مربیان و مسئولین، فضای کانون، مسایل و ابزارها باید به شکلی متنوع و منعطف در نظر گرفته شود.

کانون های فرهنگی و هنری مساجد موظف به رعایت اصول احکام بر برنامه‌های اوقات فراغت که رشد همه جانبه و هماهنگ مخاطبین را در بر دارد و با استفاده از امکانات رسانه ای، جلسات مشورتی با اولیاء مخاطبان و پررنگ کردن نقش خانواده و نیز از طریق ارتقاء کیفی مربیان و مسئولان کانون ها، فرآیند برنامه ریزی، ساماندهی محتوا و به کار گیری شیوه‌ها و روش‌های مورد اشاره را سازماندهی و عملیاتی کنند.

در تنظیم محتوای برنامه های آموزشی، پرورشی، فرهنگی و تربیتی باید از شیوه‌های ی استفاده شود که متکی بر مشارکت فعال مخاطبان در فعالیت‌ها و برنامه‌ها بوده و بدین شکل فرصت ابراز وجود و زمینه‌ی پرورش قوه‌ی تفکر، ابتکار و خلاقیت در مخاطبان فراهم گردد.

ج) مربیان و مشاوران کانون‌ها:

- ۱- به کارگیری مربیان، مستلزم احراز شایستگی‌های اخلاقی، ایمانی و تخصص است.
- ۲- مشاوران نیز باید از شایستگی‌های لازم برخوردار باشند چرا که خود باید مشاوره‌های اخلاقی، تربیتی، خانوادگی و تحصیلی به مخاطبان ارائه دهند.
- ۳- فرهنگ مسجدی شدن، مسجدی ماندن و تربیت مسجدی باید جزء لاینفک مربیان و مشاوران باشد.

د) تشکیلات ستاد کانون‌ها و اوقات فراغت در مسجد:

- تشکیلات کانون بایستی در عین سادگی از موارد ذیل برخوردار باشد:
۱. از کارآیی و توانمندی تخصصی برخوردار باشد.
 ۲. مسئولیت‌ها و حدود وظایف افراد، به صورت روشن و بدیهی مشخص شده باشد.
 ۳. اتاق فکر کانون زیر نظر مدیر مسئول کانون و با محوریت روحانی مسجد فعال باشد.
 ۴. ضوابط کار در کانون و رعایت کامل شرایط ایمانی و اخلاقی پرسنل کانون مشخص باشد.
 ۵. مسئولیت‌ها بر اساس تخصص افراد تقسیم گردد.
 ۶. نوع روابط فکری، فرهنگی و اخلاقی پرسنل کانون برای مخاطبان الگو بوده و به همین دلیل باید مورد دقت نظر لازم قرار گیرد.

ه) جزییات موضوعات:

۱. توجه به فهم قرآن و کاربردی کردن آن در متن زندگی، شناخت معصومین (ع) و بهره‌گیری از معارف آنها به نحوی که شاکله‌ی فکری و فرهنگی مخاطبان را تشکیل دهد.
۲. توجه به تزکیه نفس و تربیت دینی در مسجد و ایجاد ارتباط صحیح و مستمر بین مسجد و خانه در جهت تربیت دینی و اخلاقی و جلوگیری از بی‌اثر شدن نقش هریک
۳. توجه به گردش‌های علمی، گفتگوی علمی و تقویت بینش دینی و برنامه‌های پرورشی
۴. کلیه‌ی نهادهای فعال که به نوعی عامل جذب مخاطبان در عرصه‌های گوناگون و پاسخگویی به نیازهای پیش روی آنها هستند، دعوت به همکاری شده و عامل هماهنگی و ایجاد وحدت رویه باشند.
۵. تعلیم و تربیت دینی در طول چهار دوره (سیادت، کیاست، وزارت و عبادت) ادامه داشته باشد تا با ارزشیابی آموزش‌های خانه و خانواده، پایه‌ی تعلیم و تربیت ایمنی بنا نهاده شده و استمرار آن به صورت علمی پیگیری شود.
۶. حساسیت‌ها و خصوصیات فرهنگی، ویژگی‌های اقلیمی و منطقه‌ای و اولویت بندی نیازهای مخاطبان از جمله شاخصه‌های مطرح در رعایت مقتضیات زمانی، مکانی و اقلیمی است.

۷. رشد توانایی‌های یادگیری، عقلی، بدنی، دینی، عبادی و اخلاقی منطبق با مراحل رشد و بلوغ فرد و بسته به نوع جنسیت او، مطالعه و به طور مشخص تعریف شده و بر اساس دوره‌های سیادت، کیاست، وزارت و عبادت جنبه‌ی کاربردی داشته باشد.
۸. در طراحی برنامه‌ها و اجرای آنها امر نظارت و ارزشیابی مورد توجه جدی قرار گیرد و با ارزیابی صحیح، گام‌های اصلاحی در راستای رفع کاستی‌ها برداشته شود. در ارزشیابی علاوه بر مخاطبان، والدین، کارشناسان و مربیان مطرح نقشی اساسی دارند.

۳-۳- اهداف کلی حاکم بر برنامه‌های اوقات فراغت مسجد

اهداف اعتقادی، اخلاقی، علمی، آموزشی، فرهنگی، هنری، اجتماعی، نظامی، سیاسی، اقتصادی و زیستی

الف) اهداف اعتقادی:

۱. تقویت ایمان و اعتقاد به مبانی اسلامی و بسط بینش الهی بر اساس قرآن کریم و سنت معصومین (ع)
۲. پرورش روحیه‌ی مبارزه با کفر، شرک، نفاق و همه‌ی مظاهر آنها

ب) اهداف اخلاقی:

۱. ایجاد زمینه لازم برای خودشناسی به عنوان گام اول خداشناسی
۲. شناخت، پرورش و هدایت استعدادها و اخلاقی افراد در جهت اعتلای فرد و جامعه
۳. تزکیه و تهذیب نفوس و رشد فضایل و مکارم اخلاقی بر اساس ایمان به خدا و تقوای اسلامی
۴. پرورش روحیه‌ی تعبد آگاهانه، یاد خدا و التزام عملی به احکام و آداب اسلامی
۵. پرورش روحیه‌ی اعتماد به نفس و استقلال شخصیت
۶. تقویت احساس کرامت اخلاقی و برانگیختن عزت نفس
۷. تعدیل عواطف و پرورش روحیه‌ی نظم و انضباط

ج) اهداف علمی آموزشی:

۱. تقویت روحیه‌ی حقیقت‌جویی، تعقل و تفکر، مطالعه، بررسی، تعمق، تحقیق، نقد و ابتکار در تمامی زمینه‌های اسلامی، فرهنگی و علمی
۲. تقویت روحیه‌ی تعلیم، تعلم و تربیت مستمر و تأمین زمینه‌ی مناسب برای آن
۳. شناخت اسرار جهان آفرینش و قوانین طبیعت به عنوان آیات و بینات الهی به منظور پیشبرد دانش و معرفت و استفاده از علوم و فنون و تجارب بشری
۴. آموزش فنون و مهارت‌های مورد نیاز فرد و جامعه

د) اهداف فرهنگی و هنری

۱. شناساندن تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلام، ایران و کشورهای دیگر
۲. شناساندن فرهنگ، آداب و سنن مطلوب جامعه اسلامی ایران و مبارزه جدی با سنت و رسوم منحط شده و خرافاتی
۳. شناساندن هنر اسلامی و متعالی و پرورش روحیه‌ی حفظ میراث هنری و تاریخی
۴. شناساندن زیبایی‌های جهان آفرینش به عنوان مظاهر جمال و کمال الهی
۵. شناخت، پرورش و هدایت ذوق و استعدادها و هنری و زیبا شناسی

ه) اهداف اجتماعی

۱. پرورش روحیه‌ی پاسداری از قداست بنیان خانواده بر پایه‌ی حقوق و اخلاق اسلامی
۲. پرورش روحیه‌ی تحقق بخشیدن به قسط و عدالت اجتماعی و اقتصادی اسلام و پاسداری از آن
۳. پرورش روحیه‌ی اخوت ایمانی، تعاون اسلامی، همبستگی و انسجام ملی، فرهنگی و تقویت و تحکیم آن
۴. پرورش روحیه‌ی خیر خواهی و دعوت به خیر، امر به معروف و نهی از منکر به عنوان وظیفه همگانی و متقابل
۵. پرورش روحیه‌ی احترام به قانون و التزام به رعایت آن
۶. پرورش روحیه‌ی نظم در روابط گروهی
۷. پرورش روحیه‌ی مسئولیت پذیری و اهتمام به امور اجتماعی و مشارکت در فعالیت‌های دینی، فرهنگی و اجتماعی
۸. پرورش روحیه‌ی تولی و بشری بر اساس تعالیم اسلام
۹. پرورش روحیه‌ی مقاومت در برابر تبلیغات سوء از طریق آگاهی دادن درست و تأمین رشد و استقلال فکری

۳-۴- راهبردهای ویژه اوقات فراغت

۱. نشاط افزایی، ایجاد موج مثبت و هیجان آفرینی برنامه‌ها
۲. گسترش کمی، همراه با ارتقای کیفیت پایگاه‌ها
۳. اهتمام به نوگرایی و خلاقیت در برنامه‌ها
۴. برنامه ریزی بر اساس نیازهای و رعایت شاخص‌های بومی

فصل چهارم

شیوه نامه های اجرایی

اوقات فراغت کودکان های فرهنگی - هنری مساجد

۴-۱- آیین نامه نظارت و ارزیابی پایگاه های اوقات فراغت

نظارت بر فعالیت پایگاه های اوقات فراغت یکی از وظایف ستادهای اوقات فراغت در استان ها و شهرستان هاست که به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف و برنامه ریزی اصلاحی انجام می شود.

اهداف:

- ۱- رصد فعالیت کانون های فرهنگی - هنری مساجد در ایام اوقات فراغت
- ۲- سطح بندی و رتبه بندی پایگاه های فراغتی
- ۳- تخصیص مشوق ها بر اساس عملکرد پایگاه های فراغتی

شیوهی اجرا:

- ۱- تشکیل کمیتهی ارزیابی اوقات فراغت در استان در زیر مجموعه ستاد اوقات فراغت
- ۲- آموزش ارزیابان با استفاده از ظرفیت ستادهای شهرستانی و کانون های معین و تشکیل گروه های نظارتی
- ۳- بازدید از پایگاه های آسمانی ها و تکمیل فرم های ارزیابی توسط کانون های معین (پیوست شماره ۱۵)
- ۴- تکمیل فرم های اطلاعات آماری اوقات فراغت و ثبت در سامانهی آسمانی ها (پیوست شماره ۱۶)
- ۵- جمع آوری فرم ها و ورود اطلاعات در سامانهی ارزیابی آسمانی ها
- ۶- تحلیل اطلاعات، رتبه بندی و صدور کارنامهی فراغتی کانون ها
- ۷- تخصیص اعتبارات بر اساس امتیاز کسب شده توسط کانون ها

ملاک های ارزیابی:

ارزیابی پایگاه های اوقات فراغت با حضور ارزیابان ستاد بر اساس ملاک های ذیل در قالب فرم بازدید و ارزیابی پایگاه های فراغت آسمانی ها (پیوست شماره ۱۵) انجام می شود.

الف) منابع انسانی:

- ۱- استفاده از ثبت نام و تکمیل فرم های مندرج در نظام نامه اوقات فراغت
- ۲- تشکیل ستاد اوقات فراغت و شورای اجرایی و آموزشی کانون و مستندسازی صورت جلسات
- ۳- نظم و انضباط در اجرای برنامه ها
- ۴- ارتباط مستمر مسئول پایگاه با دبیرخانه استان و شرکت در جلسات استانی و پاسخ گویی به موقع

- ۵- نحوه استفاده از نظام نامه و فرم‌های پیشنهادی مندرج
- ۶- هماهنگی مستمر برنامه‌ها با امام جماعت مسجد
- ۷- همگرایی مؤثر با سایر نهادهای مستقر در مسجد به منظور جلوگیری از موازی کاری
- ۸- استفاده از ظرفیت‌های فرهنگی و آموزشی کانون به منظور غنی‌سازی اوقات فراغت (کتابخانه و...)
- ۹- تنظیم برنامه‌های آموزشی و نصب در تابلو اعلانات جهت اطلاع‌مندی
- ۱۰- برنامه ریزی به منظور تشویق و ترغیب نوجوانان و جوانان جهت حضور در برنامه‌های آموزشی و تربیتی
- ۱۱- تنظیم موضوعات آموزش بر اساس نیاز منطقه؛ نیاز سنجی آموزشی و فرهنگی
- ۱۲- جذب اساتید و مربیان مجرب و متعهد و متخصص
- ۱۳- کیفیت تدریس مربیان و مدرسان از نظر آموزشی و با توجه به سرفصل‌ها و منابع آموزشی
- ۱۴- توانمندی مربیان در ارتباط با دانش‌آموزان
- ۱۵- ایجاد زمینه مشارکت فکری و معنوی اولیاء تربی
- ۱۶- ابتکار، نوآوری و خلاقیت در ایجاد فضای مطلوب و با نشاط
- ۱۷- جذب حداقل ۲۵ نفر عضو جدید در مقاطع مختلف
- ۱۸- رعایت شئون اسلامی و اخلاقی از طرف عوامل اجرایی و آموزشی
- ۱۹- جذب کمک‌های نقدی و غیر نقدی مردمی و حق ثبت نام و استفاده از ظرفیت‌های نهادهای پشتیبان

ب) فعالیت‌ها:

- ۲۰- توجه ویژه به ترویج و ارتقای سطح معلومات و دانش دینی مخاطبین در موضوعات قرآنی، اعتقادی و اخلاقی

- ۲۱- وجود برنامه منسجم، نظام مند و مدون بر اساس الگوی تربیتی حلقه‌های تربیتی
- ۲۲- برگزاری آزمون پایان دوره
- ۲۳- برگزاری مسابقات فرهنگی، هنری و ورزشی با شیوه‌های متنوع و جذاب
- ۲۴- شرکت مربیان در نماز جماعت مسجد و نماز جمعه و مراسم مذهبی
- ۲۵- تبلیغات مناسب (نصب پلاکارد، پوستر، اطلاعیه و...) بر اساس الگوی آسمانی‌ها
- ۲۶- نمایش فیلم، بازدیدهای علمی و برگزاری اردوهای سیاحتی و تفریحی و...
- ۲۷- برگزاری نمایشگاه کتاب، روزنامه دیواری از آثار مربیان و برگزاری نشست‌های فرهنگی
- ۲۸- اهتمام به برگزاری مناسبت‌های مذهبی، ملی و فرهنگی مقارن با ایام فراغت
- ۲۹- برگزاری حداقل ۲ اردوی فرهنگی و تفریحی
- ۳۰- برگزاری حداقل ۵ دوره علمی - آموزشی
- ۳۱- برگزاری حداقل ۲ مسابقه فرهنگی

۳۲- برگزاری حداقل ۲ برنامه ورزشی

ج) امکانات و تجهیزات:

۳۳- تهیه و استفاده از فضا و امکانات آموزشی (تلویزیون، ویدیو، ویدیو پروژکشن، کتاب‌های لازم، دفاتر حضور و غیاب)

۳۴- تأمین امکانات رفاهی مانند؛ آب سرد، امکانات ایمنی و بهداشتی و...

۴-۲- آیین نامه آموزشی پایگاه‌های اوقات فراغت

فعالیت‌های آموزشی مهم ترین فصل از فعالیت‌های فراغتی پایگاه‌های اوقات فراغت را تشکیل می‌دهد؛ از این رو لازم است در جهت استاندارد سازی این فعالیت‌ها گام برداشت.

هدف:

هماهنگ سازی و سیستم دهی به فعالیت‌های آموزشی کانون ها

شیوه و ضوابط اجرایی:

- ۱- برنامه ریزی بر اساس نیاز و ظرفیت‌های منطقه
- ۲- معرفی دوره‌های آموزشی در قالب تقویم اجرایی
تبصره: در دوره‌های آموزشی که نیازمند دریافت مجوز از سایر نهادهاست باید قبل از برنامه ریزی، مجوز لازم از مراجع ذی صلاح دریافت گردد. (فنی و حرفه‌ای و...)
- ۳- استفاده از مربیان مجرب و متخصص (با عنایت به شرایط و ضوابط خاص مربیان)
تبصره: در حد امکان از اعضای کانون به عنوان مربی استفاده شود.
- ۴- در صورت نیاز با هماهنگی‌های لازم، از مربیان هلال احمر، صنایع دستی، فنی و حرفه‌ای و آموزش و پرورش استفاده شود.
- ۵- انعقاد قرارداد با مربیان در قالب فرم جذب و پذیرش اساتید و مربیان (پیوست شماره ۵)
- ۶- تدوین و مشخص کردن مباحث تدریس در هر دوره و اعلام به مربی و مربی
- ۷- مربیان در پایان هر دوره‌ی آموزشی توسط مسئول آموزش کانون و مربیان ارزشیابی شوند (پیوست شماره ۶-۷).

- ۸- ثبت نام از متقاضیان در قالب فرم ثبت نام طرح تابستانه و فرم عضویت کانون (پیوست شماره ۳)
- ۹- برای مربیان کارت شناسایی صادر گردد (پیوست شماره ۲)
- ۱۰- در صورت نیاز به دریافت شهریه بهتر است مبلغ به حساب کانون واریز گردد و فیش واریزی هنگام ثبت نام، تحویل مسئول ثبت نام کانون شود. (در غیر این صورت وجود سیستم مالی شفاف الزامی است. پیوست شماره ۸)
- توضیح: برای افراد خاص مانند فرزندان شهدا و جانبازان، اعضا ثابت کانون، خانواده‌های کم بضاعت، فعالان فرهنگی - هنری، نخبگان و... تخفیف لازم لحاظ گردد.
- ۱۱- در هنگام ثبت نام در دوره‌های خاص (ورزش‌های رزمی، استخر، اردوها و...) رضایت‌نامه‌ی والدین دریافت و در پرونده‌ی مربی (خواهران و افراد زیر سن قانونی) نگهداری شود.
- ۱۲- تشکیل پرونده برای هر مربی و درج روند فعالیت او در آن
- ۱۳- خلاصه‌ی مشخصات مربیان در قالب پیوست شماره‌ی ۴ در دفتر آموزشی نگهداری شود.
- ۱۴- وجود یا هماهنگی ایجاد فضای آموزشی، متناسب با موضوع آموزشی
- تبصره: در صورت امکان، با نزدیک‌ترین مدرسه به محل مسجد، برای استفاده از ظرفیت‌های آن تفاهم نامه منعقد گردد.
- ۱۵- تشکیل منظم جلسات آموزشی و دقت در ارایه‌ی مطالب
- ۱۶- حضور و غیاب منظم مربیان (پیوست شماره ۹)
- ۱۷- برگزاری آزمون پایانی و ارائه کارنامه به والدین
- ۱۸- ارایه‌ی گواهی‌نامه‌ی پایان دوره و درج نمره‌ی مربی در آن (پیوست شماره ۱۳)
- ۱۹- ارایه‌ی کارنامه‌ی فراغتی برای مربیان طرح تابستانه و اعلام به والدین (پیوست شماره ۱۲)
- ۲۰- برگزاری جلسه‌ی اختتامیه با حضور مربیان و والدین آنها و تقدیر از برگزیدگان و فعالان طرح اوقات فراغت
- ۲۱- شرکت کنندگان در طرح تابستانه، تحت پوشش بیمه‌ی حوادث قرار گیرند.
- ۲۲- طرح‌های تربیتی به عنوان مکمل فعالیت‌های آموزشی در نظر گرفته شود.
- ۲۳- در طول انجام طرح اوقات فراغت، معرفی کانون و دعوت از مربیان جهت حضور مستمر در فعالیت‌های کانون در قالب حلقه‌های تربیتی دنبال شود.
- ۲۴- مسئولیت فرآیند آموزشی طرح اوقات فراغت، با مسئول آموزش و پژوهش کانون می‌باشد.

شرایط مربیان و اساتید

- ۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران، اعتقاد و التزام به اسلام، احکام اسلامی و ولایت فقیه تبصره: در مناطق مخاطب ویژه می‌توان با هماهنگی امام جماعت مسجد از مربیانی با تابعیت غیر ایرانی استفاده شود.
- ۲- حسن شهرت، دارا بودن صلاحیت‌های اخلاقی، تخصصی، سابقه و توانایی تدریس موضوع
- ۳- اساتید باید به صورت منظم در کلاس‌ها حضور داشته باشند و کلاس‌ها رأس ساعت مقرر شروع و اتمام پذیرد.
- ۴- رعایت ضوابط، مقررات و اخلاق اسلامی جهت ارایه‌ی الگوی عملی برای دانش‌آموختگان از سوی اساتید، زیننده می‌باشد.
- ۵- برای کلاس‌های خواهران از مربیان خواهر استفاده شود.

فعالیت‌های فرهنگی باید با هدف تعمیق تدین، باورهای
دینی و ارزش‌های اسلامی صورت گیرد تا آینده‌ی مستقل،
متعالی و سرافرازانه‌ی ملت، تضمین شود.

مقام معظم رهبری (دامت برکاته)

فصل پنجم

برنامه‌های الگویی اوقات فراغت
کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد

اوقات فراغت پیوند تنگاتنگی با شخصیت و زندگی معنوی و فرهنگی افراد دارد؛ چرا که از سویی از فرهنگ جامعه تأثیر می‌گیرد و از سویی دیگر بر آن تأثیر می‌گذارد. در گذران اوقات فراغت، گروه سنی، طبقه‌ی اجتماعی، اقتصادی، گرایش مذهبی و جنسیت سبب مرزبندی و ایجاد تفاوت بین گروه‌های مختلف می‌شود و در این میان سن و جنسیت بر نحوه‌ی گذران اوقات فراغت تأثیر مهمی بر جای می‌گذارد. با توجه به جوان بودن جامعه‌ی ما، در مورد قشر جوان، جنبه‌های آسیب‌شناختی فراغت از اهمیت بالایی برخوردار است.

در واقع اوقات فراغت چنان در مقوله‌ی جوانی تنیده شده است که باید آن را سرچشمه‌ی شناخت و به رسمیت شناخته شدن دوران جوانی و هویت فرد دانست. تأثیرات مهمی که گذراندن اوقات فراغت در دوران معاصر بر فضای سیاست، فرهنگ، اقتصاد و بر جوامع، خانواده و جوانان گذاشته است نه تنها مخاطبان بلکه تولیدکنندگان کالاهای مربوط به اوقات فراغت را نیز به تنوع طلبی و ساختار شکنی بنیادها سوق داده است، تا به صورت دایم و خلاقانه، عناصری جدید از کالاها و خدمات مربوط به اوقات فراغت را ابداع کرده و با انتخاب اجزاء متفاوت فرهنگی و ترکیب آنها با یکدیگر، روش‌ها و هویت‌های جدیدی را عرضه کنند. این پیوند مستحکم، درگفتمانی که جوانی را به عنوان سرمایه و نه تهدید می‌شناسد، به عامل انتقال فرهنگ، یکپارچگی اجتماعی و توسعه‌ی روز افزون تولید فرهنگ تبدیل می‌شود. ادغام فرهنگ و صنعت اوقات فراغت زمانی می‌تواند پاسخگوی درخواست جوانان باشد که شاهد متنوع شدن عرصه‌ی تولید و مصرف کالاها و خدمات بخش فرهنگی باشیم تا بدین ترتیب، شیوه‌های متناسب با نیازهای نوین گذران اوقات فراغت شکل گیرد.

در این فصل می‌کوشیم با معرفی فعالیت‌های فرهنگی به بررسی فعالیت‌های قابل انجام در فصل اوقات فراغت پردازیم و در ادامه برخی از این فعالیت‌ها را به عنوان الگو در راستای تسهیل در امر برنامه ریزی پایگاه‌های اوقات فراغت ارائه کنیم.

تعاریف و مفاهیم

۵-۱- فعالیت فرهنگی:

در علم مدیریت، "فعالیت" به عنوان انجام مجموعه‌ای از امور تعریف می‌شود که هر یک از دست اندرکاران در یک ارجاع به انجام می‌رسانند. با استفاده از این مفهوم می‌توان فعالیت فرهنگی را فعالیتی نامید که حول محور تولید، به کارگیری، انتقال، استفاده از معانی و نمادها و در مسیر جهت دهی تغییرات و ارتقای حیات روحی و معنوی افراد شکل می‌گیرد.

فعالیت فرهنگی در اشکال ناب و خلاق خود به آفرینش و خلق آثار فرهنگی منجر می‌شود؛ کاری که هنرمندان، شعرا، فلاسفه و اندیشمندان و پدید آورندگان صُور و اصوات هنرمندانه انجام می‌دهند که عامل شکوفایی است. فعالیت فرهنگی در معنای سلبی به معنی فعالیت‌های غیر اقتصادی است.

فعالیت‌های فرهنگی را می‌توان در سه گروه مصرفی، تولیدی و نمادین، دسته بندی کرد. زمان فراغت، امکانات، موقعیت مکانی، فرهنگ محلی، جنسیت، مذهب و ذائقه و سلیقه افراد از جمله عوامل مؤثر در تولید، عرضه و مصرف فعالیت‌های فرهنگی به شمار می‌آید.

با توجه به مطالب فوق، فعالیت فرهنگی به معنای انجام کلیه فعالیت‌های فرهنگی و دینی و هنری، تفریحی و ورزشی است که با هدف تربیت و پرورش مخاطب نوجوان و جوان، طراحی و اجرا می‌شود و تحقق آن بدون وجود برنامه‌های آموزشی امکان پذیر نیست.

در انجام فعالیت فرهنگی دو نوع رسالت وجود دارد:

- نگاه حداکثری: که همان تربیت انسان‌های متعالی و کامل است.
- نگاه حداقلی: این نگاه صرفاً به اجرای طرح‌ها و برنامه‌های ی در راستای پرکردن اوقات فراغت دانش آموزان و امثال آن می‌پردازد.^{۱۴}

۵-۲- اهمیت و کارکرد فعالیت‌های فرهنگی:

برای فعالیت‌های فرهنگی کارکردهای مختلفی متصور است که در ذیل به آن اشاره می‌شود:

- ۱- به توسعه‌ی فرهنگی کمک می‌کند.
- ۲- عامل هویت بخشی است.
- ۳- سبب گسترش دانش فرهنگی می‌شود.
- ۴- عامل تقویت و توسعه‌ی ارزش‌های فرهنگی است.
- ۵- پاسخگوی نیازهای فرهنگی جامعه خواهد بود.
- ۶- موجب سرمایه گذاری در حوزه‌ی فرهنگ خواهد شد.

۱۴- نجاتی، محمد مهدی، ۱۳۸۸، الفبای کار فرهنگی، صفحه ۴۷، مشهد: کتابدار توس.

۵-۳- شاخصه ها و ویژگی های اصلی فعالیت فرهنگی:

فعالیت فرهنگی ایده آل و مطلوب دارای سه ویژگی عمده است:

- ۱- داشتن اهداف عالی و متعال در مسیر تربیت انسان ها: هدف مندی
 - ۲- به کارگیری ابزار هدفمند و مناسب: اثرگذاری و جذابیت
 - ۳- استفاده از روش های تربیتی اسلام در مراحل انجام کار فرهنگی: عمیق، مستند و مستدل بودن
- برای تربیت مترقی باید او را با حقایق و مطالبی هدفمند، اثرگذار، عمیق و مستدل آشنا کرد. آشنایی با این آموزه ها و عمل به آن، به رشد و پرورش روحی و معنوی فرد منجر خواهد شد. در این راه تنها از ابزار و روش های مناسب استفاده می شود و نباید و نمی توان با استفاده از هر ابزار و روشی انسان صالح تربیت کرد.^{۱۵}

۵-۴- اهداف کار فرهنگی:

۱. تربیت انسان نمونه و یا همان انسان کامل که هدف اصلی آفرینش و خلقت انسان ها نیز هست.
۲. تبلیغ دین خدا و ترویج شعائر الهی
۳. حفظ دستاوردهای نظام مقدس جمهوری اسلامی
۴. زمینه سازی ظهور امام عصر (عج) در جامعه
۵. تداوم راه شهدا
۶. تربیت فرزندان و اطرافیان خود
۷. عمل به مسئولیت و تکلیف انسانی و اسلامی خویش^{۱۶}

۵-۵- ابزار شناسی در کار فرهنگی:

کانون های فرهنگی و هنری نوعاً با نوجوانان و جوانان سر و کار دارند و در این میان دوره ی جوانی بهترین دوره برای سازندگی و تربیت شخصیت انسان ها به شمار می آید. پس باید همواره برای به کارگیری ابزار تربیتی مناسب، دقت لازم را به عمل آورده و ابزاری را مورد استفاده قرار داد که به کارگیری آن، اولاً رشد و شکوفایی هرچه بیشتر افراد را در پی داشته باشد و ثانیاً به طور دایم، فرد را به کمال انسانی خویش نزدیکتر سازد.

^{۱۵} - نجاتی، محمد مهدی، ۱۳۸۸، الفبای کار فرهنگی، صفحه ۴۷-۴۹، مشهد: کتابدار توس.

^{۱۶} - همان، صفحه ۵۰.

ابزار مناسب برای فعالیت های فرهنگی:

- ۱- ابزار مناسکی و عبادی؛ ابزاری از قبیل اعمال و مراسم شبستانی مسجد، نماز جماعت، مؤذنی، مکبری، دعاخوانی، جلسات عزاداری، هیأت های مذهبی و امثال آن
- ۲- ابزار فرهنگی یا هنری (کتابخوانی، حلقه های تربیتی، تئاتر، سرود، تواشیح، خوشنویسی و....)
- ۳- ابزار تفریحی و ورزشی (اردو، کوهنوردی، فوتبال، استخر و....)
- ۴- ابزار عاطفی و انگیزشی (تنبیه یا تشویق، برقراری روابط دوستانه، صمیمیت و...)
- ۵- ابزار معرفتی (سخنرانی، کتاب خوانی، جلسات پرسش و پاسخ و...)
- ۶- ابزار پرورشی (دیدار با الگوهای برتر، بازدید از مزار شهدا و بزرگان دینی و...) ^{۱۷}

۵-۲- عناصر سه گانه فعالیت فرهنگی (مربی، تمرین، طرح و برنامه)

در فرآیند فعالیت فرهنگی کانون ها، یک مربی سعی دارد با فراهم کردن عوامل و زمینه های مؤثر در تربیت متربی و متناسب با میزان تلاش و کوشش او در این راه، به شکوفایی استعداد های نهفته در متربی بپردازد. روایتی از امام صادق (ع) نقل شده است که می فرماید: "دعوت کننده به راه خدا با غیر زبان تنان باشد".

تعلیم و تربیت، فعالیت یا کوششی است که در آن، افراد مسن تر اجتماع و یا کسانی که درجات روحی و معنوی بالاتری را طی کرده اند، با دیگر افراد مواجه می شوند، تا رشد بیشتری در آنها به وجود آورده و از این راه به پیشرفت زندگی انسان ها کمک کنند. ^{۱۸}

۵-۸- از دید صاحب نظران علم تعلیم و تربیت، سه نوع تربیت وجود دارد:

- ۱- تربیت محیطی که تقریباً به صورت خود به خود صورت می گیرد.
 - ۲- تربیت رسمی که در مدارس و دانشگاه ها انجام می شود.
 - ۳- تربیت غیر رسمی که مختص خانواده و نهادهای اجتماعی است.
- تربیت عبارت است از رشد و نمو دادن مرحله به مرحله و گام به گام متربی، تا رسیدن به مرحله ی نهایی کمال؛ زیرا انسان تنها با تلمذ و شاگردی و دو زانو نشستن در محضر اساتید است که می تواند راه صحیح تربیت را بیاموزد.

۱۷- نجاتی، محمد مهدی، ۱۳۸۸، الفبای کار فرهنگی، صفحه ۵۸، مشهد: کتابدار توس.

۱۸- همان، صفحه ۶۹.

۵-۹- راهکارهای برنامه ریزی در ایام اوقات فراغت:

اوقات فراغت بستری مناسب برای بروز خلاقیت و نوآوری است. در این زمان انسان می‌تواند آزادانه و فارغ از هر تعهد و تهدیدی بیندیشد و به یک «تفکر واگرا» که خمیرمایه‌ی اولیه‌ی نوآوری است، دست یابد. آنچه در این نوع فعالیت‌ها زمینه ساز نبوغ و خلاقیت خواهد بود، شکل‌ارایه و اجرای برنامه‌ها است که از تنوع، جذابیت و آزادی خاص خود برخوردار است و برحسب درخواست، نوع محتوا و علاقه‌ی شرکت‌کنندگان به اشکال زیرارایه می‌گردد:

الف) کلاس‌های آموزش تئوری در قالب

۱- سخنرانی (توسط معلم و شرکت‌کنندگان)

۲- میزگرد (متریان)

۳- مصاحبه

۴- مباحثه

۵- مناظره

۶- تدریس (توسط استاد و شرکت‌کنندگان)

بسیار روشن است که مواد آموزشی در این کلاس‌ها مطالب علمی، فرهنگی، تاریخی، اعتقادی و مانند آن خواهد بود.

ب) کارگاه آموزش فنی و عملی (حرفه‌ای)

این روش برای فعالیت‌های صرفاً عملی و یا فعالیت‌های ی که با علم و عمل آمیخته است، به کار گرفته می‌شود و بیشتر در زمینه‌های شناختی، حسی، حرکتی، هوشی و مانند آن دارای کارایی مؤثری است. در این شیوه، تمام شرکت‌کنندگان باید فعالانه وارد عمل شوند و منفعل بودن شرکت‌کنندگان پذیرفته نیست.

ج) اردوهای تفریحی و آموزشی

این روش بیشتر در پرورش حالات روحی و روانی افراد مؤثر است؛ مانند پرورش روحیه‌ی تعاون، ایجاد روابط اجتماعی، مشارکت اجتماعی و زدودن ترس از جمع و محیط جدید؛ به عنوان نمونه، از آن‌جا که ارایه درس شجاعت و دلیری در کلاس ممکن نیست، محیط لازم برای پرورش روحیاتی از این قبیل از طریق ایجاد زمینه‌ی آن در اردوها و مانند آن مهیا می‌شود؛ در خصوص آموزش آداب و رسوم اجتماعی، مذهبی و مانند آن نیز از همین شیوه استفاده می‌شود. گاه از اردوها برای انجام آموزش‌های تئوری نیز بهره‌برداری‌های صورت می‌گیرد که در این صورت با اضافه شدن عنصر تنوع و تفریح به آموزش‌های تئوری، قدرت یادگیری و فراگیری افزایش می‌یابد.

د) بازدید علمی

این روش در شرایطی به کار می‌رود که از خصایص زیر برخوردار باشند:

- ۱- محتوای برنامه، علمی و عملی باشد.
- ۲- انجام عملی آن در کارگاه‌های کوچک به دلایلی مانند هزینه‌ی بالا و دانش اندک، ممکن نباشد.

۵-۱۰- محتوا در فعالیت‌های اوقات فراغت:

باید محتوای برنامه‌های اوقات فراغت را با توجه به تنوع سلیقه، نیاز، خواسته‌ها و علایق شرکت کنندگان، تدارک دید. به یقین، اگر شرکت کنندگان و مخاطبان کارمند هستند، محتوای برنامه با زمانی که شرکت کنندگان و مخاطبان دانش آموز هستند، کاملاً متفاوت خواهد بود. از آنجا که این نوشتار به اوقات فراغت دانش آموزی نظر دارد، محتوای برنامه‌ی اوقات فراغت بر این اساس ارایه می‌گردد. در یک برنامه‌ی آزاد دانش آموزی، محتوای فعالیت‌ها ابتدا به دو نوع آموزشی و پرورشی (تربیتی) تقسیم می‌شود که اینک هر یک را به طور مستقل شرح می‌دهیم:

الف) آموزشی

فعالیت‌های فوق برنامه‌ی آموزشی را می‌توان به قرار زیر برشمرد:

۱) با هدف آموزشی شامل:

- آموزش ترمیمی و پایه‌ای پیش بینی شده طی یک سال تحصیلی:
این دسته از آموزش‌ها مربوط به دروسی است که طی سال تحصیلی در مدارس تدریس می‌شود و برای آن دسته از افرادی هدف گذاری شده است که در طول سال تحصیلی موفقیت لازم در گذراندن دروس مربوطه را نداشته و با تجدیدی و مردودی مواجه شده و یا می‌خواهند برای ورود به سال تحصیلی جدید تقویت شوند.
- آموزش نیازهای علمی پیش بینی نشده طی سال تحصیلی:
این گروه از موارد آموزشی بر اساس فرهنگ، سن و جنس دانش آموزان متفاوت است که در اینجا به فهرستی از آنها اشاره می‌شود:
 - ۱- آموزش قرآن
 - ۲- آموزش زبان دوم
 - ۳- آموزش کامپیوتر
 - ۴- آموزش احکام دینی
 - ۵- آموزش اصول اعتقادی (توجه به مقطع سنی ضرورت خاص دارد)

۶- آموزش نقاشی

۷- آموزش عکاسی

۸- آموزش خطاطی

۹- آموزش فنون (صحافی، نجاری، قاب سازی، دوزندگی، سبدهبافی، سفالگری، بافندگی، گلسازی، گلدوزی، قلمزنی، قالی بافی، کاردستی، پیکرتراشی، حصیربافی، کمک های اولیه، تعمیر لوازم خانگی و...)

۱۰- آموزش سیستم های الکترونیک

۱۱- آموزش مکانیک

• با هدف زمینه سازی آموزشی:

مقصود از این دسته، فعالیت های ی است که به طور مستقیم، فعالیت آموزشی شناخته نمی شوند اما زمینه یک آموزش و تحصیل کارآمد و مؤثر را فراهم می آورند:

۱- آموزش روش مطالعه

۲- آموزش روش تحقیق

۳- آموزش روش یادداشت برداری

۴- آموزش روش مباحثه علمی

۵- آموزش روش مشاهده علمی

۶- آموزش روش نقد و بررسی علمی

۷- آموزش روش نویسندگی و نگارش

۸- آموزش روش ویرایش

۹- آموزش روش ابراز هیجان و خوشحالی که موجب نشاط و تجدید قوا می گردد.

۱۰- آموزش روش برقراری ارتباط علمی

ب) پرورشی

فعالیت های پرورشی در یک برنامه ی آزاد به قرار زیر است:

• پرورش تن

مقصود از پرورش تن، بدنسازی و یا اندام سازی نیست، بلکه فعالیتی فیزیکی است که نشاط روحی به همراه می آورد و تن را سالم می سازد، به عبارت دیگر مقصود، مفهوم تربیت بدنی است و نه ورزش؛ مانند:

- ۱- شنا
- ۲- کوهنوردی
- ۳- تیراندازی
- ۴- اسب سواری
- ۵- دوچرخه سواری
- ۶- تمرین و نرمش‌های سبک
- ۷- فوتبال
- ۸- بسکتبال
- ۹- والیبال
- ۱۰- تنیس روی میز و...

• پرورش ذهن و فکر

- ۱- بازی‌های فکری
- ۲- انواع تست هوش (نه به منظور سنجش، بلکه به قصد پرورش)
- ۳- تمرین به خاطر سپاری
- ۴- تمرین عملیات ریاضی (بدون استفاده از کاغذ و مداد)
- ۵- تفکر در به دست آوردن اشیاء مشابه و متفاوت

• پرورش روحی و روانی:

نکته‌ای که پیش از پرداختن به این نوع فعالیت‌ها باید مورد توجه جدی قرار داد، این است که به هیچ وجه پرورش جداگانه‌ی روان و تن، مقصود نیست؛ یعنی نباید گفت که یک گروه صرفاً بر تن و گروه دیگر بر روان افراد تمرکز و تأکید داشته باشد، بلکه باید به گونه‌ای برنامه ریزی و فعالیت کرد که روان و تن در تعامل با یکدیگر از تمام فعالیت‌های انجام شده بهره مند گردند. مقصود این است که با انجام برخی اعمال می‌توان توانمندی‌های روحی را شکوفا ساخت؛ همان گونه که در پرتو پرورش تن، برخی استعدادهای جسمانی نیز بروز می‌کنند. مانند:

۱- سپردن مسئولیت نظافت مسجد، کلاس، تقسیم کار در اردوها، واسپاری مسئولیت‌های فرهنگی مسجد (طرح تلاوت نور، تابلو اعلانات) و... به برخی متربیان، روحیه‌ی مسئولیت پذیری و مشارکت اجتماعی آنان را رشد می‌دهد.

- ۲- انجام فعالیت‌های خنده آور که موجب از بین رفتن افسردگی، اضطراب و هراس می‌گردد.
- ۳- کمک به هموعان که باعث رشد عواطف انسانی شده و کمبود محبت را جبران می‌کند.

۴- تفریح و بازی (علمی و غیرعلمی) که موجب نشاط می‌گردد.

۵- فضا سازی:

- **فضا سازی حقیقی:** مانند اردو رفتن، در مراسم خاص شرکت نمودن، در یک مشارکت اجتماعی حضور فعال داشتن که انجام این امور؛ باعث تجدید قوای روحی، تمدد اعصاب، پرورش روحیه جمع گرایی و همراه شدن با جمع، ایجاد روحیه نظم پذیری، شجاعت و دلیری و مانند آن (بر حسب نوع فضا سازی) می‌شود.

- **فضا سازی مصنوعی و ساختگی:** مانند ساختن یک نمایشنامه و یا بازی کردن نقش معلم و شاگرد و تدریس کردن که همان اثرات فضا سازی حقیقی را به دنبال دارد و چه بسا از برخی روایات زشت، مانند بد دهان بودن، پرخاشگری، بی صبری و... نیز جلوگیری می‌کند و در عمل، درس و تمرین صبر، شجاعت، شکیبایی می‌دهد و رفتار فرد را اصلاح می‌نماید.

۶- دید و بازدید از دیگران (از نزدیک ترین تا غریب ترین فرد)

این عمل به شکل گسترده در روایات افراد تأثیر دارد؛ مانند ملاقات با برجستگان مذهبی، علمی و هنری، سیاسی، خانواده‌ی شهدا، محرومان و ایتام و ایجاد فضای صمیمانه، تا به این وسیله تک تک افراد مستقیماً سؤالات خود را بر اساس ضرورتی که احساس می‌کنند، مطرح نموده، تا به پاسخ دست یابند و از تجارب گران قیمت آنان بهره مند شوند.

۵-۱۱- فعالیت‌های تربیتی اوقات فراغت (حلقه‌های تربیتی)

همانگونه که در فصل‌های قبل اشاره گردید اولویت برنامه‌های فراغتی کانون ها، فعالیت‌های تربیتی است از این رو این برنامه در قالب طرح فرهنگی حلقه‌های تربیتی به اجرا در می‌آید.

بر اساس این طرح مربیان و اعضای کانون در قالب گروه‌های ۱۰ تا ۱۲ نفره همسالان گروه بندی می‌شوند. برای هر گروه از میان اعضای با تجربه و با صلاحیت کانون یک مربی در نظر گرفته می‌شود. مربی از طریق ایجاد انس و الفت با مربیان وظیفه‌ی ارتقای معرفتی و تربیتی هر عضو را بر عهده دارد.

ارتباط صمیمانه‌ی مربی با مربیان و شرکت در برنامه‌های اردویی، ورزشی و تفریحی عامل جذب، حفظ و باقی ماندن افراد در گروه می‌شود.

برای هر گروه، یک طرح درس بر اساس نیازهای فردی اعضا طراحی و توسط مربی از طریق روش‌های مستقیم و غیر مستقیم پیگیری می‌شود. به این منظور کتاب ۴ جلدی "درسنامه تربیتی جوانان و نوجوانان" به قلم "حسین میرزایی سیچانی" و "مهرداد آقاشریفیان اصفهانی"، (۱۳۸۶ انتشارات سازمان فرهنگی - تفریحی شهرداری اصفهان) سفارش می‌شود. همچنین ارتباط مستمر مربی با خانواده و مدرسه‌ی مربیان (طرح مسجد، مدرسه و

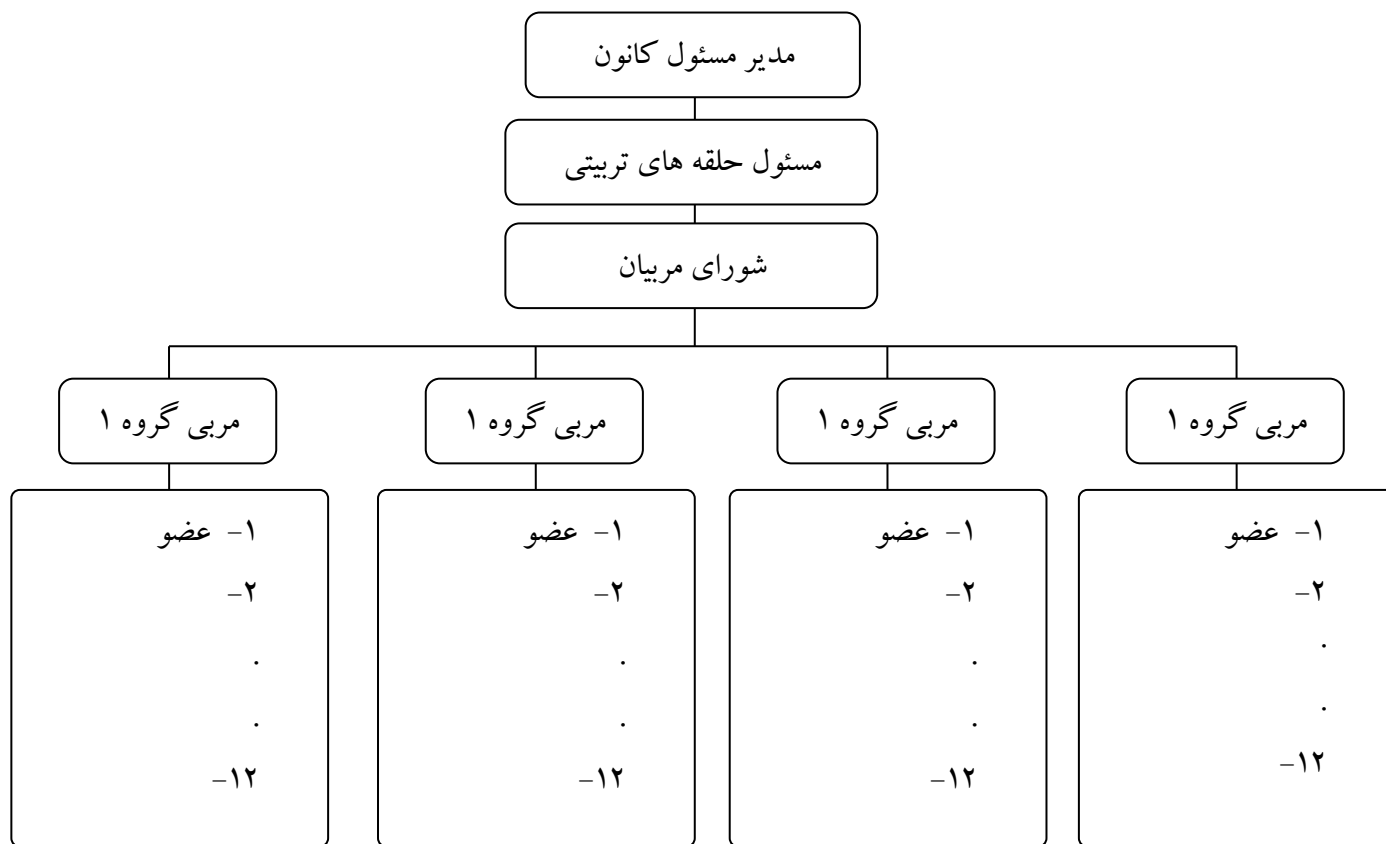
منزل) و پیگیری روند آموزشی و تربیتی متریان باید مد نظر قرار گیرد. برگزاری حلقه های تربیتی منظم، سیرهای مطالعاتی، اردوها و برنامه های جذاب، گروه های هنری و ورزشی، جشن تولد اعضا و... از دیگر فعالیت های ی است که در طول سال جهت حفظ، نگه داشت و ارتقای متریان می تواند مفید واقع شود. پیشنهاد می شود مریان نیز در یک گروه تربیتی سازماندهی و با بهره گیری از اساتید مجرب، رشد معنوی و تربیتی مریان نیز دنبال شود.

تذکر: با توجه به اینکه مریان در کلیه ی حوزه ها دارای تخصص نیستند؛ استفاده از اساتید مجرب در کنار گروه ها، بر اساس نیاز سفارش می شود. تشکیل گروه های هم علاقه و تخصصی از دیگر روش های تشکیل حلقه های تربیتی می باشد. نظیر گروه های سینمایی، نشریه، ورزشی، هنری و...

همچنین می توان بر اساس ویژگی های سنی، جنسیتی و تخصصی هر گروه، یک نام برای آن گروه انتخاب نمود. گروه جوانان علی اکبر(ع)، گروه حضرت زهرا(س)، گروه بصیرت و... نمونه ای از نام گذاری گروه های تربیتی است.

نمودار اجرایی طرح حلقه های تربیتی در کانون

۵-۱۲- جذب و نگهداری در گروه:

برای این کار می توان با انجام مخاطب شناسی دقیق و نیاز سنجی مناسب، قبل از مرحله ی جذب، استمرار حضور مربیان در گروه را تضمین کرد و ریزش متداول نیروها را پس از عضو گیری به حداقل رساند.

مسئولان واحد جذب، همواره باید ضمن شناخت دقیق فنون تبلیغ و آشنایی با روش های برقراری ارتباط مؤثر، بر اساس مدل و الگوی از قبل طراحی شده، به جذب و عضو گیری در کانون مبادرت ورزند.

همچنین در فرآیند جذب، اولین برخورد بیشترین اثر را دارد.

برای جذب مخاطب در اولین برخورد، تنها درستی کلام و استحکام گفتار کافی نیست، بلکه کیفیت برخورد، نوع نگاه و آهنگ تلاقی با شخصیت و منش او نیز بسیار حایز اهمیت خواهد بود.

در کار فرهنگی باید مثل کشاورزی به مراحل سه گانه کشت، داشت و برداشت عمل کرد و پایبند بود.

اول: باید بدانیم هدف از نگهداری مربی در کانون، توقف او در داشته های گروه نیست و نباید برنامه های کانون به گونه ای طراحی شود که منجر به رشد تک بعدی افراد شود بلکه باید زمینه ساز رشد همه جانبه ی او را فراهم آورد.

دوم: مدت زمان نگهداری فرد در گروه نباید آن قدر کوتاه باشد که او دست خالی از گروه خارج شود و یا آنقدر طولانی شود که عضو در معرض آسیب و آفت تکرار برنامه‌ها در قالب‌های کلیشه‌ای و یکنواخت قرار گرفته و دچار رکود و توقف در چارچوب کانون گردد.

تربیت اعضاء و وجود اعضای زنده در گروه باید همیشه به عنوان اصلی کیفی مورد توجه قرار گیرد و از این رو رسالت اصلی کانون‌های فرهنگی در واقع تربیت مؤمنان واقعی و کادرسازی برای آینده‌ی اسلام و انقلاب و نه تنها جمع کردن سیاهی لشکر خواهد بود.^{۱۹}

در ادامه ۵۷ فعالیت و الگوی برنامه قابل انجام در ایام اوقات فراغت به عنوان نمونه و راهنما در فعالیت‌های فراغتی کانون ارایه خواهد شد. در هر فعالیت؛ عنوان، موضوع، ریشه، ثمرات، مقدمات، تمهیدات و یادآوری‌های لازم بیان شده است.

۱۹ - نجاتی، محمد مهدی، ۱۳۸۸، الفبای کار فرهنگی، صفحه ۱۱۰-۱۱۷.

برنامه الگویی شماره ۱

پودش - روح و روان	عنوان برنامه	کرامت
	تعریف برنامه	برنامه ای جهت تکریم و ایجاد فضایی مناسب برای تمرین مدیریت در جامعه
	هدف کلی	شکوفایی توانمندی های بالقوه جوانان و نوجوانان، مشارکت در مدیریت کانون و پاسداری از ارزش ها و دستاوردهای فرهنگی، ایجاد نشاط، پویایی و تحول گرایی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- انتخاب نوجوان و جوان توانمند از اعضای فعال کانون برای واگذاری وظایف موجود در چارت کانون ۲- توضیح وظایف مشخص هر فرد توسط مدیر کانون برای آشنایی بهتر فرد ۳- تهیه حکم مسئولیت با امضای امام جماعت ۴- دعوت از عموم نمازگزاران به خصوص خانواده های افراد برای شرکت در برنامه اعطای حکم مسئولیت ۵- اعطای حکم مسئولیت به نفرات انتخاب شده در مسجد
	پیشنهادهای	پیشنهاد می شود در این برنامه از تنگ نظری ها و نگاه های فامیلی و ... پرهیز شود. بهتر است در یک مراسم و مناسبت خاصی اعطای حکم مسئولیت انجام شود.

برنامه الگویی شماره ۲

آموزش - اصول اعتقادی	عنوان برنامه	پرسمان مسجد
	تعریف برنامه	پرسمان مسجد برنامه ای برای ایجاد فرصت جهت پاسخگویی به سؤالات و شبهات جوانان و نوجوانان و نمازگزاران می باشد.
	هدف کلی	پاسخگویی مناسب و درست به سؤالات و شبهات
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	این برنامه به دو صورت مجزا یا توأمان می توان اجرا کرد: ۱- تهیه صندوق و تعبیه آن در یک مکان مناسب و قابل دسترسی برای عموم نمازگزاران ۲- اطلاع رسانی چگونگی استفاده از صندوق برای دریافت پاسخ های سؤالات و شبهات ۳- پاسخگویی به سؤالات، به صورت هفتگی و منظم توسط امام جماعت یا فرد توانمند قابل اعتماد مردم ۴- برگزاری جلسات پرسش و پاسخ: ۱- برگزاری جلسات برای برادران و خواهران به صورت مجزا صورت گیرد. ۲- انتخاب فرد با توانمندی علمی بالا و دارای سعه صدر برای پاسخگویی ۳- انتخاب فرد توانمند و منصف برای مدیریت جلسه پرسش و پاسخ
	پیشنهادهای	پیشنهاد می شود برای راحتی دسترسی علاوه بر صندوق قسمت برادران، صندوق دیگری برای قسمت خواهران در نظر گرفته شود و به سؤالات خواهران در جمع ایشان پاسخ داده شود. همچنین در جلسات پرسش و پاسخ، فضا برای پرسش آزاد گذاشته شود.

برنامه الگویی شماره ۳

دینی	عنوان برنامه	افلاکیان خاک نشین
	تعریف برنامه	برنامه افلاکیان در صدد است جوانان و نوجوانان را با بزرگان دینی و علمی و اجتماعی این مرز و بوم آشنا نماید.
	هدف کلی	آشنایی نسل جوان و نوجوان با مفاخر و بزرگان دین
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- مشخص نمودن تعداد نفرات گروه و مربی هر گروه ۲- کسب اطلاعات نسبی درباره مفاخر دینی و علمی و... توسط مسئول اجرای طرح برای هدایت بهتر گروه ها ۳- انتخاب یکی از مفاخر با اولویت مفاخر محلی و اعلام آن به گروه ها ۴- تعیین مهلت لازم برای کسب اطلاعات بیشتر درباره ی مفاخر توسط اعضای گروه ها ۵- تشکیل جلسه با حضور گروه ها (حداکثر ۳ گروه) و تبادل نظر و اطلاعات کسب شده در ارتباط با چهره ماندگار مورد نظر ۶- تهیه بروشور از اطلاعات جمع آوری شده توسط اعضا، تا در اختیار عموم قرار گیرد.
	پیشنهادهات	گروه ها می توانند ۵ تا ۸ نفره باشند. در صورت اجرا نمودن این برنامه در بخش خواهران، بهتر است اولویت انتخاب مفاخر علمی و دینی از میان خواهران باشد.

برنامه الگویی شماره ۴

آموزشی	عنوان برنامه	پنجره
	تعریف برنامه	پنجره؛ به دنبال آرایه آگاهی، دانش و اطلاعات در زمینه حوزه رسانه و معرفی رسانه های پاک به مخاطبان خود می باشد.
	هدف کلی	ارتقاء سطح دانش و آگاهی های جوانان و نوجوانان در زمینه رسانه های دیجیتال و فضای مجازی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- انتخاب و دعوت از کارشناس خبره حوزه رسانه که آشنا به آسیب های اجتماعی و دینی باشد. ۲- انتخاب بخش های ی از فیلم، انیمیشن و... با هماهنگی کارشناس برنامه ۳- برگزاری جلسات نقد و بررسی شبکه های مختلف به ویژه شبکه های فارسی زبان ماهواره و انیمیشن ها
	پیشنهادهات	اجرای این برنامه در فضای مشارکتی و تعامل متربیان اثرات فراوانی به دنبال خواهد داشت. یعنی نتیجه گیری از داستان فیلم، نقد بازی های رایانه ای، انیمیشن ها، وبلاگ ها و وب سایت ها توسط خود مخاطبان مؤثر خواهد بود. بهتر است از والدین نوجوانان برای حضور در این جلسات دعوت به عمل آید.

برنامه الگویی شماره ۵

پروژه روحی و روانی	عنوان برنامه	تابلوی آسمانی ها
	تعریف برنامه	فرصتی برای عرضه و ارایه توانمندی های جوانان و نوجوانان و تکریم اندیشه و تولیدات نوشتاری آنان
	هدف کلی	تشویق جوانان و نوجوانان به حضور در عرصه نویسندگی، پژوهش و ایجاد انگیزه برای حضور در فعالیت های گروهی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- اطلاع رسانی عمومی در مسجد و کانون برای شناسایی و انتخاب بهتر و راحت تر افراد ۲- مشخص نمودن بخش های مورد نیاز تابلو مسجد مانند: اخبار روز، حدیث روز، داستان و... ۳- انتخاب نفرات مسئول نشریه از میان نوجوانان و جوانان مسجدی و علاقمند به فعالیت در بخش های مشخص ۴- الصاق عکس مسئول هر بخش تابلو، در بالای قسمت مربوط به شخص ۵- تهیه مطلب توسط مسئول مربوطه و نصب مطلب بر روی تابلو، پس از تایید مدیر کانون
	پیشنهادهای	پیشنهاد می شود در هر دوره برای جذب و تشویق بیشتر، افراد دیگری به کار گرفته شود و از تعویض تعداد محدودی در هر دوره (برای جلوگیری از دلسردی و سرخوردگی نفرات تعویض شده) خودداری شود. به طور مثال در صورتی که برای یک دوره یک ماهه یا دو ماهه که ۱۲ نفر مسئول بخش های مختلف تابلو هستند، در دوره بعد، کل نفرات گروه تغییر کند و از برترین های هر دوره تجلیل به عمل آید. همچنین علاوه بر نوجوان و جوان مسجدی، می توان از مستعدین بخش های مختلف، برای جذب به مسجد دعوت به عمل آورد.

برنامه الگویی شماره ۶

فرهنگی	عنوان برنامه	پیام محراب
	تعریف برنامه	برنامه ای در راستای فعالیت گروهی در حوزه ی رسانه های مکتوب
	هدف کلی	توسعه ی فرهنگ کار جمعی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- تعیین بخش های مختلف نشریه و انتخاب نام متناسب با مسجد و کانون ۲- انتخاب نفرات مستعد برای بخش های مختلف نشریه (هیأت تحریریه) ۳- تهیه مطلب توسط مسئول هر بخش ۴- هماهنگی مسئولان هر بخش با یکدیگر و با مدیریت کانون
	پیشنهادهای	درج اخبار مهم هفته و یا ماه کانون، مصاحبه با مسئولین محلی و روستایی، اخبار روستا و محله، پیام های تبریک و تسلیت، مصاحبه با امام جماعت، مدیر کانون و خانواده شهدا، ترویج فرهنگ عفاف و حجاب، گفتگو با جوانان موفق، و... بر غنای این برنامه خواهد افزود.

برنامه الگویی شماره ۷

پروژه ذهن و فکر	عنوان برنامه	قصه ناتمام
	تعریف برنامه	قصه ناتمام؛ برنامه ای است که تلاش دارد، با رفتار سازی نیکو، مخاطبان را به تصمیم گیری های درست در موقعیت های حساس ترغیب نماید.
	هدف کلی	رفتار سازی در کودکان (۹ تا ۱۱ سال) و نوجوانان
	مخاطبان	کودکان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- اطلاع رسانی به اعضای گروه جهت تهیه دفترچه برای اجرای این الگو ۲- انتخاب با دقت "جمله ناتمام" با توجه به آموزش غیر مستقیم آموزه های دینی ۳- مشخص نمودن مهلت برای نوشتن "جمله ناتمام" در مدت حضور کودک و نوجوان ۴- در پایان به بهترین دفترچه ها جایزه اعطا خواهد شد.
	پیشنهادهای	دقت شود انتخاب "جمله ناتمام" در این الگو از اهمیت بالایی برخوردار است. از نمونه های جمله ناتمام: اولین باری که درست پنج متری به صندوق صدقه، به ده هزار تومانی مچاله شده و کهنه به من چشمک زد و وسوسه ام کرد تا برش دارم و توی مشتم قایم ش کنم..... اولین باری که دوستم به من سیگار تعارف کرد و گفت به پک بز روشن شی، بچه ننه..... اجرای این برنامه به صورت دوره ای پیشنهاد می شود.

برنامه الگویی شماره ۸

تجلی	عنوان برنامه	تعریف برنامه
	تعریف برنامه	برنامه ای برای ارج نهادن به ارزش علم و معنویت و تکریم فعالان این عرصه
	هدف کلی	ارتقاء رویکردهای مسجد محوری
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی و مشخص نمودن مراحل اجرا و تقسیم کار ۲- شناسایی دانش آموزان و دانشجویان موفق در زمینه های علمی، هنری، ورزشی و... ۳- دعوت از افراد موفق و خانواده های آنان برای حضور در مراسم تجلیل ۴- اعطای هدیه به آنان با حضور بزرگان محل و امام جماعت مسجد ۵- می توان این برنامه را در مدرسه ای که در نزدیکی مسجد قرار دارد، برگزار کرد.
	پیشنهادهای	پیشنهاد می شود این برنامه به صورت مستمر برگزار شود. سعی شود از مفاخر دینی و علمی و... برای حضور در مراسم دعوت به عمل آید و مدت کوتاهی برای صحبت کردن به ایشان اختصاص داده شود.

برنامه الگویی شماره ۹

دینی	عنوان برنامه	دمی با همدمی
	تعریف برنامه	برنامه "دمی با همدمی" درصدد است با شیوه ای جدید، اخلاق اجتماعی را از طریق سیره و منش ائمه معصومین علیهم السلام توسعه و ترویج دهد.
	هدف کلی	توسعه و ترویج اخلاق مداري و فرهنگ اجتماعی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- با حضور نوجوانان و خانواده ها اجرای برنامه تشریح شود. ۲- انتخاب همدم از میان حضرات معصومین علیهم السلام با اختیار کامل از سوی متریان صورت گیرد. ۳- تعیین مهلت و اعلام آن به مربی و خانواده او، برای تهیه بروشور از سیره و رفتار معصوم انتخاب شده ۴- بررسی بروشورهای تهیه شده توسط فرد آشنا به سیره معصومین علیهم السلام و انتخاب بروشور برتر ۵- قرار دادن بروشورها در مسجد برای استفاده عموم مردم
	پیشنهادهات	اجرای این برنامه به صورت دوره ای پیشنهاد می شود. در صورتی که در یک دوره اسامی تمامی حضرات معصومین علیهم السلام به عنوان همدم انتخاب نشد، در دوره بعد انتخاب همدم از میان اسامی معصومینی باشد که در دوره قبل انتخاب نشده است. لازم نیست بروشور تهیه شده به صورت تاییی باشد.

برنامه الگویی شماره ۱۰

پرویش روح و روان	عنوان برنامه	بچه های آسمانی
	تعریف برنامه	بچه های آسمانی؛ برنامه ای برای آشنایی کودکان و نوجوانان با فضایل و رذایل اخلاقی جامعه می باشد.
	هدف کلی	آشنایی کودکان و نوجوانان با آداب معاشرت و اخلاق اجتماعی
	مخاطبان	کودکان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- انتخاب مربی آشنا به آموزش غیر مستقیم مباحث اخلاقی در قالب های متنوع و مورد علاقه کودکان و نوجوانان، مانند: بازی، بیان داستان، اجرای نمایش، تحقیق ۲- برای استفاده از نمایشنامه های موجود باید متن نمایشنامه مورد تایید کارشناس دینی قرار بگیرد ۳- باید آموزش گام به گام مباحث اخلاقی مورد نظر باشد. ۴- از بیان داستان های طولانی و خسته کننده اجتناب شود. ۵- باید مراقب کودکان در هنگام بازی های کودکان و جمعی بود.
	پیشنهادهات	اجرای این برنامه به صورت دوره ای پیشنهاد می شود.

برنامه الگویی شماره ۱۱

تربیتی	عنوان برنامه	طرح حلقه های تربیتی
	تعریف برنامه	برنامه ای جهت ایجاد فضای دینی و تربیتی در قالب تشکیل حلقه های فرهنگی و تربیتی
	هدف کلی	سعادت در دنیا و آخرت، مقاوم سازی و توانمندسازی، ارتباط دوستانه و عاطفی، معنادار کردن زندگی، آشنایی با قرآن و معارف اهل بیت (ع)، ارتباط عمیق با خدا و اهل بیت (ع)، هدایت و تربیت، جلوگیری از آسیب های اجتماعی و تقویت نگرش ها و باورها
	مخاطبان	کودکان، نوجوانان و جوانان
	شیوه اجرا	۱- ارتباط نوجوانان به صورت حلقه های تربیتی و با مشارکت همه ی اعضا مورد انتظار است. ۲- نظم و محتوای صحیح و متناسب و اتصال به نماز از ویژگی های این حلقه ها می باشد. ۳- هر حلقه باید حداقل در هر هفته، یک جلسه برگزار کند. ۴- ارتباط و تعامل با امام جماعت، هیأت امناء و مدیر مسئول کانون و اهالی محل، به ویژه والدین متریان به عنوان رسالت اصلی مربی می باشد.
	پیشنهادهای	

برنامه الگویی شماره ۱۲

آموزشی	عنوان برنامه	پشتیبان
	تعریف برنامه	پشتیبان؛ برنامه ای در جهت کمک به امور درسی و علمی دانش آموزان منطقه خواهد بود.
	هدف کلی	ارتقاء رویکردهای مسجد محوری
	مخاطبان	کودکان، نوجوانان و جوانان
	شیوه اجرا	۱- شناسایی افراد توانمند عضو کانون و یا فرهنگیان منطقه و دعوت از آنان برای همکاری ۲- تشکیل کلاس های تقویتی و رفع اشکال با توجه به نیاز منطقه ۳- زمان تشکیل کلاس ها باید مناسب باشد. (در تابستان برای تقویت پایه علمی افرادی که موفق به کسب نمره قبولی نشده اند و یا تقویت پایه علمی برای ورود به سال جدید)
	پیشنهادهای	پیشنهاد می شود این برنامه به عنوان یکی از برنامه های محوری و اصلی کانون مورد توجه قرار گیرد، چرا که توجه مسجد و اهالی مسجد به موضوع درسی دانش آموزان، نقش بسزایی را در جذب جوانان و نوجوانان به مسجد و فعالیت های فرهنگی خواهد داشت.

برنامه الگویی شماره ۱۳

آموزشی	عنوان برنامه	شب های شیدایی
	تعریف برنامه	برنامه ای جهت حضور اعضای کانون ها در حوزه ادبیات معاصر
	هدف کلی	زمینه سازی برای شناسایی استعداد های بالقوه و بالفعل در حوزه ادبیات و شعر
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- اطلاع رسانی به مردم محل، برای دعوت از شاعران نوجوان و جوان ۲- شناسایی اساتید محلی حوزه شعر و دعوت از آنان برای شرکت در برنامه ها ۳- برگزاری شب شعر در مناسبت های ملی و مذهبی ۴- برگزاری مسابقه ی مشاعره بین افراد علاقمند و مستعد در زمان های مناسب در مسجد یا کانون
	پیشنهادهات	شب های شعر یا مسابقات مشاعره برای دختران و پسران به صورت جداگانه برگزار گردد. همچنین پیشنهاد می شود، این برنامه در قالب یک جشنواره محلی و به مناسبت های ملی و مذهبی برگزار شود.

برنامه الگویی شماره ۱۴

پرویش روحی و روانی	عنوان برنامه	با ستاره ها
	تعریف برنامه	با ستاره ها؛ برنامه ای در حوزه ایثار و شهادت، در جهت معرفی سرداران شهید و آشنایی نسل جوان و نوجوان با سیره ی رفتاری شهدا می باشد.
	هدف کلی	آشنایی نسل جوان و نوجوان با سیره ی رفتاری شهدا
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- برای اجرای این برنامه می توان به صورت فردی یا گروهی عمل کرد. ۲- انتخاب یکی از سرداران شهید، با اولویت شهدای محل ۳- تحقیق درباره ی خصوصیات اخلاقی و سیره ی شهید از اطرافیان ایشان و حضور در منزل شهید ۴- تهیه بروشور از زندگینامه شهید و بیان درس های ی که در مدت تحقیق از شهید آموخته شد. ۵- تحویل بروشورهای تهیه شده به مسئول اجرای طرح ۶- برگزاری جلسات خاطره گویی و یادواره شهدایی که درباره ی آنان تحقیق شد (در صورت امکان).
	پیشنهادهات	پیشنهاد می گردد افراد مختلف به صورت جداگانه درباره یک سردار شهید تحقیق کنند و به بیان خصوصیات سردار شهید از دیدگاه خود بپردازند. این برنامه برای خواهران نیز می تواند اجرا شود.

برنامه الگویی شماره ۱۵

ردیفی	عنوان برنامه	پیام مهر
	تعریف برنامه	این برنامه در جهت ایجاد انس و علاقه ی اعضا با کانون طراحی شده است.
	هدف کلی	تکریم اعضا
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- ثبت تاریخ تولد اعضای کانون در سالنامه، توسط مدیر کانون ۲- ارسال پیام تبریک تولد به عضو و خانواده او ۳- نصب پیام تبریک تولد اعضا بر روی تابلوی اعلانات مسجد و کانون ۴- برگزاری جشن تولد ماهانه برای اعضای که در آن ماه متولد شده اند. ۵- دعوت از خانواده های اعضا برای شرکت در مراسم جشن تولد اعضا
	پیشنهادهات	می توان هدایایی هر چند کوچک، مانند یک شاخه گل برای اعضا تهیه کرد.

برنامه الگویی شماره ۱۶

ردیفی	عنوان برنامه	بوی باران
	تعریف برنامه	بوی باران؛ برنامه ای تولیدی و ترویجی است که در حوزه ی اخلاق فردی و اجتماعی اجرا می شود.
	هدف کلی	ارتقاء رویکردهای مسجد محوری
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- تعیین چند نفر از اعضای فعال کانون برای انجام این طرح ۲- جمع آوری احادیث و روایات درباره ی فواید خوش خلقی ۳- جمع آوری جملات زیبا و تأثیرگذار درباره ی مباحث دینی و اخلاقی ۴- در اختیار قرار دادن مطالب جمع شده به مسئول طرح برای تهیه کتابچه ۵- قراردادن کتابچه های آماده در فضای مسجد برای استفاده عموم
	پیشنهادهات	تولید بروشور یا کتابچه می تواند به صورت دست نویس نیز صورت گیرد.

برنامه الگویی شماره ۱۷

پروژه روحی و روانی	عنوان برنامه	یاران آفتاب
	تعریف برنامه	یاران آفتاب؛ مجموعه برنامه‌ای در جهت ترویج فرهنگ ایثار و شهادت است.
	هدف کلی	توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	این برنامه مجموعه‌ای از فعالیت‌ها (معرفی شهدای محل و برگزاری مراسم بزرگداشت این شهدا، برگزاری جلسات خاطره گویی و روایت گری دفاع مقدس، برگزاری مسابقات فرهنگی و هنری، تهیه نشریه و ویژه نامه در ارتباط با شهدا، تهیه اطلس شهدا، ارسال پیامک از جملات و وصیت نامه شهدا، برپایی نمایشگاه و...) با محوریت شهدا می‌باشد و اجرای مراحل به صورت کلی درباره تمامی فعالیت‌ها صدق می‌کند. ۱- برنامه ریزی و مشخص نمودن مراحل مورد نیاز برای اجرای برنامه ۲- تقسیم کار در بین نفرات انتخاب شده برای فعالیت مورد نظر ۳- تحقیق درباره‌ی شهدای مورد نظر و کسب اطلاعات لازم درباره‌ی آنان برای اجرای برنامه ۴- در برگزاری مراسم؛ دعوت از خانواده‌های شهدا و همسنگران آنان
	پیشنهادهای	برگزاری مسابقات فرهنگی و هنری "یاران آفتاب" در گستره محلی و روستایی برای جذابیت این برنامه پیشنهاد می‌شود.

برنامه الگویی شماره ۱۸

پروژه روحی و روانی	عنوان برنامه	سلام سردار
	تعریف برنامه	سلام سردار؛ مجموعه برنامه‌ای در جهت ترویج فرهنگ ایثار و شهادت است.
	هدف کلی	توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	برنامه "سلام سردار" در جهت معرفی سرداران شهید، جانبازان و ایثارگران طراحی گردیده و شامل مجموعه فعالیت‌های (نامه‌ای به سردار، تهیه نشریه ویژه سلام سردار، ایجاد وبلاگ ویژه، برگزاری مسابقات ویژه، دعوت از فرماندهان و ایثارگران و جانبازان جنگ برای حضور در مدرسه) می‌باشد. ۱- برای اجرای این برنامه با مدارس نزدیک تعامل ایجاد شود. ۲- مسئول مربوطه با حضور در مدرسه‌ی محل، درباره‌ی طرح توضیح دهد. ۳- مشخص نمودن وظیفه هر فرد به عنوان عوامل اجرایی ۴- اطلاع رسانی درباره‌ی هر برنامه به صورت اعلام شفاهی و مکتوب صورت گیرد. ۵- تعیین زمان مشخص برای ارایه آثار تولید شده و معرفی فرد مسئول برای جمع آوری آثار دانش آموزان ۶- مشخص نمودن آثار برتر و تقدیر از برترین‌ها در حضور دیگر دانش آموزان
	پیشنهادهای	بهتر است برای شروع از فعالیت‌های راحت تر، مانند "نامه‌ای به سردار" شروع شود.

برنامه الگویی شماره ۱۹

آموزشی	عنوان برنامه	راه روشن
	تعریف برنامه	برنامه‌ای در جهت بصیرت‌افزایی و تحلیل مسایل سیاسی و اجتماعی روز
	هدف کلی	ایجاد فرصتی برای بصیرت‌افزایی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی و زمانبندی با توجه به مناسبت‌های ملی و مذهبی، تقسیم کار در بین عوامل اجرایی ۲- شناسایی اساتید حوزه جنگ نرم و دعوت از آنان برای حضور در برنامه ۳- اطلاع‌رسانی به شکل‌های مختلف و تشویق جهت حضور در برنامه ۴- برگزاری جلسات به صورت منظم با حضور اساتید
	پیشنهادهات	این برنامه ویژه کانون‌های دانشگاهی و مصلی پیشنهاد می‌شود. ولی می‌تواند در سایر کانون‌ها نیز برگزار شود.

برنامه الگویی شماره ۲۰

آموزش احکام دینی	عنوان برنامه	به رنگ صدف
	تعریف برنامه	این برنامه در جهت ترویج و ارتقاء سطح دانش و آگاهی‌های لازم در عرصه عفاف و حجاب طرح ریزی گردیده است.
	هدف کلی	توسعه و ترویج فرهنگ عفاف و حجاب
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان، خانواده‌ها
	شیوه اجرا	این برنامه مجموعه فعالیت‌های ی (مانند: تهیه ویژه نامه عفاف و حجاب با محوریت بیان احکام شرعی و زیبایی‌های حجاب و... برگزاری جلسات ویژه گفتگمانی، توسعه و ترویج اخلاق‌مداری در دانشگاه و...) در حوزه عفاف و حجاب می‌باشد. برای تهیه ویژه نامه ۱- مشخص نمودن بخش‌های نشریه و تقسیم کار در بین افراد ۲- تهیه مطالب مفید و تأثیرگذار به خصوص آموزش غیر مستقیم لزوم رعایت حجاب و عفاف ۳- برقراری تعامل با اساتید این حوزه و بهره‌مندی از نظرات آنان برای ارائه مطلب مفیدتر در نشریه و برگزاری جلسات ویژه گفتگمان درباره عفاف و حجاب ۱- شناسایی و دعوت از اساتید مجرب و توانمند در پاسخگویی به شبهات حوزه‌ی عفاف و حجاب ۲- اطلاع‌رسانی مفید و تأثیرگذار با عناوین غیر مستقیم با ایجاد جذابیت برای مخاطبین
	پیشنهادهات	بہتر است برای برگزاری جلسات گفتگمان حجاب کانون‌های دانشگاهی در اولویت قرار گیرند. در کنار این جلسات، برگزاری مسابقات فرهنگی و هنری به رنگ صدف در گستره محلی و روستایی برای جذابیت این برنامه پیشنهاد می‌شود.

برنامه الگویی شماره ۲۱

تربیتی	عنوان برنامه	مشق تربیت
	تعریف برنامه	برنامه‌ی «مشق تربیت» برنامه‌ی تولیدی و رقابتی است که با هدف ترویج معارف اسلامی در عرصه‌ی خانواده انجام می‌شود.
	هدف کلی	توسعه و ترویج ارزش‌های اسلامی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان، خانواده‌ها
	شیوه اجرا	در این برنامه باید هر خانواده ۵ بروشور در زمینه‌ی مباحث تربیت فرزند و همسر داری تهیه نماید. ۱- انتخاب ۵ خانواده در هر دوره‌ی یک ماهه الی دو ماهه ۲- اطلاع رسانی به خانواده‌ها درباره‌ی موضوعات بروشورها ۳- تعیین زمان و قراردادن مهلت یکسان برای تمام گروه‌ها ۴- بهره مندی از اساتید حوزه‌ی خانواده، برای داوری بروشورهای تولید شده ۵- تجلیل از گروه‌های برتر در حضور نمازگزاران
	پیشنهادهای	برگزاری این مسابقات در گستره‌ی محلی و روستایی برای جذابیت این برنامه پیشنهاد می‌شود.

برنامه الگویی شماره ۲۲

آموزشی	عنوان برنامه	راه و بیراه
	تعریف برنامه	این برنامه ویژه‌ی جوانان و در جهت معرفی و فرقه‌ها و نحله‌ها و عرفان‌های نو ظهور است.
	هدف کلی	توسعه و ترویج ارزش‌های اسلامی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- شناسایی و دعوت از اساتید مجرب برای آموزش چگونگی شناخت و برخورد با فرقه‌ها ۲- ایجاد جذابیت در هنگام اطلاع رسانی برای تشویق شرکت کنندگان ۳- تشویق نفرات شرکت کننده به صورت مداوم در جلسات ۴- تهیه جزوه یا بروشور در این زمینه ۵- پخش فیلم‌های ی در زمینه فرقه‌ها و عرفان‌های نو ظهور جهت آشنایی اعضا
	پیشنهادهای	با توجه به منطقه کانون، موضوعات باید اولویت بندی شود. برگزاری این برنامه برای کانون‌های دانشگاهی و مصلی پیشنهاد می‌شود.

برنامه الگویی شماره ۲۳

آموزشی	عنوان برنامه	اندیشه های ماندگار
	تعریف برنامه	برنامه ای برای ترویج اندیشه های حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری و بزرگان دین
	هدف کلی	توسعه و ترویج فرهنگ اسلامی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	برای اجرای این برنامه راه های مختلفی وجود دارد به طور مثال برگزاری مسابقه ی کتابخوانی از وصیت نامه امام و... ۱- مشخص کردن نحوه ی برگزاری مسابقه مانند مسابقه ی کتابخوانی، تهیه بروشور یا روزنامه دیواری ۲- تقسیم وظایف بین مسئولین اجرای برنامه ۳- تهیه جزوه درباره موضوعات مشخص شده و بیان نظر امام خمینی، مقام معظم رهبری و بزرگان در ارتباط با آن ۴- اطلاع رسانی درباره ی نحوه ی اجرای مسابقه و زمانبندی آن ۵- مشخص نمودن نفرات برتر و تقدیر از آنها
	پیشنهادهای	پیشنهاد می شود این برنامه در سطوح مختلف سنی برگزار شود.

برنامه الگویی شماره ۲۴

پروژه روح و روان / تربیتی	عنوان برنامه	دیدار از مناطق جنگی و آثار دفاع مقدس (راهیان نور)
	تعریف برنامه	برنامه ای در جهت آشنایی نوجوانان و جوانان با روحیه ایثار و شهادت
	هدف کلی	ولایت محوری، دشمن شناسی، شناخت بالاترین عبادت، ایجاد روحیه ایثار، الگو گیری، کسب تجربه، درک اوج نیکوکاری، آموزش تبلیغات جنگی و عبرت گیری
	مخاطبان	نوجوانان و جوانان
	شیوه اجرا	۱- هماهنگی با نهادهای مجری طرح راهیان نور ۲- استفاده از روایانی که شرح حال رزمندگان و عملیات ها را تشریح می کنند. ۳- پاسخگویی به سؤالات و شبهات در زمینه انقلاب اسلامی و وقایع جنگ تحمیلی در برنامه ریزی اردوی راهیان نور ضروری است. ۴- استفاده از ائمه ی جماعت در کنار نوجوانان و جوانان بسیار مناسب است. ۵- ایجاد روحیه ایثار و شهادت در شرکت کنندگان بسیار مؤثر خواهد بود. ۶- بیمه نمودن شرکت کنندگان و تهیه ی تجهیزات و امکانات لازم نباید فراموش گردد.
	پیشنهادهای	این برنامه در بخش خواهران هم برگزار شود

برنامه الگویی شماره ۲۵

آموزش اصول اعتقادی	عنوان برنامه	مصلین
	تعریف برنامه	برنامه ای در حوزه ی گسترش و تشویق جوانان و نوجوانان به نماز جماعت می باشد.
	هدف کلی	آموزش احکام نماز و تشویق نوجوانان به حضور در مسجد و نماز جماعت
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- مشخص نمودن ملاک های انتخاب نفرات برتر و اعلام عمومی در میان نمازگزاران به خصوص نوجوانان و جوانان ۲- برای ایجاد اشتیاق و رغبت در نوجوانان می توان از کارت های رنگی با مهر کانون استفاده کرد. مسئول اجرای طرح یا جانشین مسئول باید به صورت مرتب در مسجد حضور داشته باشند و به نفراتی که فقط در نماز حاضر شدند یک کارت سبز اهدا گردد (دقت شود کارت سفید هر ماه یک بار و با آگاهی از رفتار فرد در ماه گذشته به شخص اهدا می شود). ۳- با امام جماعت برای برقراری رابطه صمیمی برای ایجاد حس ارزشمندی در نوجوانان و جوانان هماهنگی های لازم صورت گیرد. ۴- در هر ۶ هفته از نفرات برتر تقدیر به عمل آید و به نفرات برتر کارت برتر اهدا شود. ۵- آموزش احکام باید در زمان کوتاه بعد از نماز جماعت صورت گیرد.
		ملاک های پیشنهادی برای انتخاب نفرات برتر: ۱- بیشترین حضور در نمازهای جماعت ۲- بیشترین حضور در برنامه های بعد از نماز جماعت به خصوص آموزش احکام ۳- برخورداری از اخلاق حسنه به خصوص رضایت والدین و امام جماعت مسجد از فرد کارت های رنگی باید هرکدام نشان دهنده ی امتیاز فرد باشد. کارت ۳ امتیازی سفید، نشان دهنده برخورداری فرد نوجوان از سه ملاک مشخص شده می باشد. کارت آبی ۲ امتیاز و بیانگر برخوردار بودن دو ملاک اول و کارت رنگی سبز یک امتیازی و فقط ملاک ۱ را نشان می دهد.

برنامه الگویی شماره ۲۶

تربیتی	عنوان برنامه	راه آسمان
	تعریف برنامه	سلسله برنامه های راه آسمان برنامه رقابتی و مسابقه ای در جهت ترویج مفاهیم ادعیه و زیارات است.
	هدف کلی	توسعه فرهنگ دعا و نیایش و آشنائی نسل جوان و نوجوان با معارف ناب ادعیه و زیارات
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- مشخص نمودن نحوه ای اجرای برنامه و مسئول هر بخش از برنامه ۲- انتخاب ادعیه و زیارات؛ مانند: دعای عهد و ندبه و زیارت عاشورا، زیارت امین الله، زیارت جامعه کبیره و.... به صورت دوره ای ۳- اطلاع رسانی نحوه ای اجرای برنامه و تعیین مهلت برای ارایه پیام های تربیتی و اخلاقی و عرفانی ادعیه و زیارات ۴- برگزاری مسابقه از مفاهیم استخراج شده در پایان دوره ۵- انتخاب برترین ها و تقدیر از آنان
	پیشنهادهای	این برنامه به صورت مسابقه عمومی هم قابل اجرا خواهد بود.

برنامه الگویی شماره ۲۷

آموزش اصول اعتقادی	عنوان برنامه	نسیم معرفت
	تعریف برنامه	نسیم معرفت؛ یک مجموعه از برنامه های آموزش معرفتی، در حوزه ی عقاید، اخلاق و احکام است.
	هدف کلی	برگزاری دوره آموزشی با موضوعات اخلاقی و اعتقادی و معرفتی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- انتخاب مربیان مجرب در حوزه های اعتقادی، اخلاقی و... آشنا به آموزش غیر مستقیم مباحث مورد نظر، با نظامنامه آموزشی دبیرخانه ۲- اطلاع رسانی برگزاری کلاس و ثبت نام از متقاضیان ۳- برای تشویق و ترغیب متربیان علاوه بر برگزاری مسابقه از محتوای گفته شده، حتماً به برترین ها جوایزی اهدا شود. ۴- سعی شود منابع معتبر شناسایی و جهت مطالعه اعضاء معرفی گردد.
	پیشنهادهای	اجرای این برنامه به صورت دوره ای پیشنهاد می شود.

برنامه الگویی شماره ۲۸

دینی	عنوان برنامه	نغمه های داوودی
	تعریف برنامه	آهنگ آسمان؛ برنامه رقابتی و مسابقه ای است.
	هدف کلی	کشف استعدادها در زمینه اذان و مکبری و ایجاد زمینه ای برای تشویق افراد موفق مسجدی در این زمینه
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی برای اجرای مراحل برنامه و مشخص نمودن وظایف مسئولین اجرا ۲- اطلاع رسانی در بین نماز گزاران و نصب اطلاعیه برای جذب نفرات علاقمند به مکبری و مؤذنی ۳- مسئول ثبت نام با توجه به مهلت ثبت نام، از افراد متقاضی ثبت نام نماید. ۴- دعوت از افراد توانمند محلی برای داوری ۵- برگزاری جشنواره در زمان اعلام شده ۶- تقدیر از نفرات منتخب طی مراسمی با حضور امام جماعت مسجد ۷- دعوت به همکاری و زمانبندی برای بهره مندی از منتخبان به صورت عادلانه در نماز جماعت مسجد
	پیشنهادهای	پیشنهاد می شود برای تشویق و جذب نفراتی که انتخاب نشده اند کلاس آموزش مکبری و مؤذنی برگزار شود تا بعد از آموزش از حضور آنان در نماز جماعت و برنامه های دیگر استفاده شود. پیشنهاد می شود این برنامه به صورت دوره ای و در دو مقطع سنی ۱۵ سال و زیر ۱۵ برگزار شود.

برنامه الگویی شماره ۲۹

دینی	عنوان برنامه	روضه رضوان
	تعریف برنامه	رضوان ویژه برنامه ی قرآنی در جهت توسعه و ترویج معارف قرآنی در حوزه مسایل خانواده و تربیت فرزندان و مشکلات اجتماعی است.
	هدف کلی	آشنایی خانواده ها با معارف ناب قرآنی و جهت دهی زندگی با استفاده از معارف
	مخاطبان	عموم مردم
	شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی و زمانبندی و مشخص نمودن چگونگی اجرای برنامه و تقسیم کار ۲- شناسایی و دعوت از اساتید قرآنی آشنا به مباحث خانواده ۳- اطلاع رسانی زمان برگزاری نشست و دعوت از عموم مردم برای شرکت در برنامه ۴- برگزاری برنامه در مکان مناسب برای حضور خانواده ها در زمان معین شده
	پیشنهادهای	اجرای این برنامه به صورت دوره ای پیشنهاد می شود.

برنامه الگویی شماره ۳۰

آموزش قرآنی / تربیتی		عنوان برنامه	طرح نور
		تعریف برنامه	طرح نور؛ برنامه ای ترکیبی در جهت انس نوجوانان با کتاب آسمانی است.
		هدف کلی	ارتقاء دانش قرآنی و آرایه آموزش های لازم قرآنی در قالب برنامه ای جذاب
		مخاطبان	نوجوانان
		شیوه اجرا	این برنامه ترکیبی از برنامه های مختلف قرآنی؛ مانند: حفظ جزء سی، برگزاری طرح تلاوت نور، مسابقات قرآنی، بیان کوتاه داستان های قرآنی، بیان تفسیر کوتاه و آسان، نشریه دیواری قرآنی با محوریت اعضای جلسه، ایجاد وبلاگ و یا وب سایت قرآنی و تجلیل از برترین های جلسه در پایان دوره ۳ ماهه می باشد. ۱- اطلاع رسانی و ثبت نام از علاقمندان در هر دوره مسابقات و برنامه های دیگر ۲- دعوت از افراد توانمند برای برگزاری جلسات یا داوری مسابقات و مشورت با آنان برای اجرای بهتر برنامه ها ۳- در کارهای گروهی تقسیم کار و پیگیری انجام کار توسط مسئول گروه باید به صورت منظم انجام شود.
		پیشنهادهای	این برنامه الزاماً باید هر هفته یک جلسه برگزار شود. گروه سنی در این جلسات باید لحاظ گردد. محور جلسات طرح نور، امام جماعت و یا مربی قرآنی محلی و مورد اقبال عمومی که کار با نوجوانان را تجربه کرده باشد، خواهد بود. آغاز برنامه از ماه مبارک رمضان پیشنهاد می شود.

برنامه الگویی شماره ۳۱

آموزش قرآنی	عنوان برنامه	بشارت (تولید بلوتوث های قرآنی)
	تعریف برنامه	برنامه ای در جهت تولیدات قرآنی
	هدف کلی	توسعه فعالیت های قرآنی
	مخاطبان	جوانان
	شیوه اجرا	۱- شناسایی افراد توانمند مسجدی خوش صدا (با اطلاع رسانی در محله) و دعوت از آنان برای قرائت آیات قرآنی و ضبط آیات توسط افراد مجری طرح ۲- تهیه وسایل مورد نیاز مانند ضبط صوت ۳- تولید بلوتوث های ی با مفاهیم قرآنی و انتشار آن ۴- اطلاع رسانی به نمازگزاران بعد از اتمام نماز برای روشن کردن بلوتوث همراه خود ۵- برنامه ریزی برای برگزاری مسابقه تولید بلوتوث از بین علاقمندان
	پیشنهادهات	می توان انتشار بلوتوث ها را در مکان ها و برنامه های پر جمعیت محله نیز در نظر گرفت. برگزاری این برنامه به صورت مسابقه ای و جشنواره ای مناسب تر است.

برنامه الگویی شماره ۳۲

آموزش قرآنی	عنوان برنامه	مسابقات قرآنی بشری
	تعریف برنامه	مسابقات قرآن برای جوانان و نوجوانان به صورت محلی
	هدف کلی	توسعه فعالیت های قرآنی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی و تقسیم کار بین داوطلبان و علاقمندان اجرای برنامه ۲- اطلاع رسانی به صورت عموم برای دعوت از جوانان و نوجوانان علاقمند ۳- ثبت نام از نوجوانان و جوانان ۴- هماهنگی با افراد توانمند برای داوری مسابقات ۵- برگزاری جشنواره در تاریخ اعلام شده ۶- انتخاب برترین ها توسط داوران و تقدیر از آنان ۷- دعوت از برترین های جشنواره برای تدریس موضوعی که در آن منتخب شدند.
	پیشنهادهات	پیشنهاد می شود این مسابقات در دو رده سنی ۱۰ تا ۱۵ سال و ۱۶ تا ۳۰ سال و در ماه مبارک رمضان برگزار شود.

برنامه الگویی شماره ۳۳

آموزش قرآنی	عنوان برنامه	جشنواره های قرآنی طوبی	
	تعریف برنامه	مسابقات قرآن برای جوانان و نوجوانان به صورت محلی	
	هدف کلی	توسعه فعالیت های قرآنی	
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان	
	شیوه اجرا	در این برنامه برگزاری جشنواره قرآنی طوبی با موضوعات قرآنی و در قالب های هنری مانند مسابقات تواشیح و ابتهاج مورد نظر می باشد.	
		۱- برنامه ریزی و تقسیم کار بین مجریان و اطلاع رسانی نحوه اجرای برنامه	
۲- ثبت نام از علاقمندان به شرکت در جشنواره			
پیشنهادهای	۳- دعوت از افراد توانمند محلی برای داوری جشنواره		
	۴- برگزاری جشنواره و انتخاب افراد و گروه های برتر و تقدیر از آنان		
	۵- می توان در کنار جشنواره، مراسم محفل انس با قرآن را برگزار کرد.		
پیشنهادهای	این جشنواره در گستره محلی و منطقه ای پیشنهاد می شود.		

برنامه الگویی شماره ۳۴

فرهنگی	عنوان برنامه	حسن بندگی (قنوت با دستان کوچک)	
	تعریف برنامه	برنامه‌ای ویژه برای نوجوانانی که به سن تکلیف می‌رسند.	
	هدف کلی	ترویج فرهنگ برگزاری جشن تکلیف	
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان	
	شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی برای چگونگی اجرای برنامه و تقسیم کار ۲- اطلاع رسانی جشن تکلیف برای شناسایی افرادی که در آستانه‌ی سن تکلیف قرار دارند. ۳- دعوت از افراد توانمند در زمینه‌های آموزش نماز، احکام و... که توانمندی آموزش برای کودکان و نوجوانان را داشته باشند. ۴- دعوت از افراد مکلف ثبت نام شده به همراه خانواده ایشان	
		پیشنهادهای	دعوت از اساتید مطرح محلی در این برنامه بر زیبایی و جذابیت برنامه خواهد افزود. پیشنهاد می‌شود همزمان با این برنامه، مسابقات هنری نیز با موضوع بندگی و نماز برگزار شود. از مدارس هم جوار و نزدیک به مسجد نیز جهت برگزاری جشن تکلیف در فضای مسجد دعوت شود.

برنامه الگویی شماره ۳۵

تورنم باران		عنوان برنامه	آموزش قرآنی / تربیتی
این برنامه، رقابتی فرهنگی و قرآنی در جهت ترویج معارف قرآنی و فرهنگ اسلامی و ایجاد فرصتی برای تدبر در قرآن است.		تعریف برنامه	
توسعه فعالیت های قرآنی		هدف کلی	
خانواده ها، جوانان و نوجوانان		مخاطبان	
برنامه بشارت در جهت پویایی و انسجام برنامه ای در ماه مبارک رمضان طراحی شده است. این برنامه ۳ بخش دارد: ❖ بخش عمومی: این بخش مسابقه ای با رویکرد تبلیغی و ترویجی و نگاه نو آماده شده است. همه کانون ها باید بر طبق ضوابط، این بخش را به صورت عمومی در ماه مبارک رمضان اجرایی کنند. هدف از اجرای این بخش توجه به مفاهیم قرآن و نهج البلاغه با شیوه ای جدید و جذاب است. این بخش با محوریت خانواده برگزار می شود. ❖ بخش های مسابقه: ۱. استخراج ۱۰ نکته اخلاقی، اجتماعی و تربیتی از هر جزء قرآن و تهیه کتابچه ارمان توسط اعضای خانواده ۲. تکمیل جمله (ما اعضاء خانواده..... هستیم. خداوند، به خاطر همه نعمت های پیدا و پنهان تو را شکر می گوئیم. به خاطر نعمت قرآن.....) ۳- یک پیام از نهج البلاغه ❖ بخش کانونی (اختصاصی): در این بخش کانون باید در طول ماه مبارک رمضان یک سوره از قرآن، و یا یک بخش از نهج البلاغه را انتخاب نماید. و در جهت ترویج مفاهیم آن تلاش نماید. در این بخش، کانون در انتخاب شکل و نحوه اجرا آزاد است. برگزاری مسابقه، تفسیر، برگزاری جشنواره با محوریت یک سوره و....		شیوه اجرا	
اجرای این برنامه باید با تبلیغات مناسب انجام شود.		پیشنهادهات	

برنامه الگویی شماره ۳۶

آموزش قرآنی	عنوان برنامه	تسنیم (کلاس های آموزشی قرآنی)
	تعریف برنامه	برگزاری کلاس های آموزش متوالی در مدت زمان معین جهت افزایش مهارت های قرآنی
	هدف کلی	۱- آشنای با مفاهیم و معانی قرآن و استفاده از آن به عنوان کاملترین کتاب راهنمای زندگی بشری ۲- آشنای با تفسیر آیات و فهمیدن شان نزول آیات برای درک بهتر مفاهیم و وقایع حقیقی اسلام ۳- پرداختن به کارکرد سوم اوقات فراغت (رشد و تعالی شخصیت)
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- تعیین سطح دانش قرآنی شرکت کنندگان و برنامه ریزی برای آموزش رشته های مختلف قرآن در چندین سطح، برای مدت ۳ الی ۵ سال. به طور مثال؛ در کانون سال ۹۲ برای آموزش سطح یک، مفاهیم یا سطح یک روخوانی را آغاز نمود. در سال ۹۳ علاوه بر سطح یک در رشته های مختلف همزمان آموزش سطح دو را نیز آغاز کنند. ۲- شناسایی اساتید مجرب و دعوت برای همکاری از ایشان ۳- برگزاری منظم کلاس ها ۴- برگزاری آزمون پایان دوره برای اعطای مدرک
آموزش قرآنی	پیشنهادهات	۱- استفاده از ظرفیت خانه های نور ۲- تأمین استاد از سوی دبیرخانه یا دارالقرآن یا سازمان تبلیغات ۳- اجرای تلاوت زیبای تعدادی از آیات توسط استاد، برای افزایش علاقه مندی کودک و نوجوان برای یادگیری قرآن و تلاوت به صورت صوت ۴- برای مقطع کودک و نوجوان علاوه بر آموزش روخوانی..... قصه های قرآنی به ویژه برای کودکان بیان شود. (می توان از نرم افزارهای قرآنی که حاوی قصه های قرآنی است استفاده کرد) ۵- صدور گواهینامه پایان دوره از سوی دبیرخانه استان

برنامه الگویی شماره ۳۷

آموزشی / تربیتی	عنوان برنامه	نردبان آسمان
	تعریف برنامه	برنامه ای در حوزه ترویج معارف نهج البلاغه
	هدف کلی	توسعه و ترویج فرهنگ اسلامی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- شناسایی و دعوت از اساتید حوزه نهج البلاغه ۲- برنامه ریزی با استاد برای یک دوره دو الی سه ماهه آموزش نهج البلاغه برای مبتدیان و ادامه دوره های دوساله برای آشنایی مستمر و متوالی نهج البلاغه ۳- ثبت نام از متقاضیان بعد از اطلاع رسانی ۴- برگزاری منظم کلاس ها ۵- برگزاری مسابقه از محتوای گفته شده در یک دوره و انتخاب نفرات برتر
	پیشنهادهات	برای دسترسی آسان می توان به حوزه های علمیه یا دفتر ائمه جمعه شهرستان مراجعه نمود و از اساتید مجرب دعوت به عمل آورد. بهتر است همزمان با برگزاری دوره دوم و سوم نهج البلاغه برای نفرات جدید، دوره جدیدی در نظر گرفته شود. مسابقات با موضوع نهج البلاغه می تواند در قالب های فرهنگی و هنری و با محوریت یکی از خطبه ها و نامه های نهج البلاغه باشد.

برنامه الگویی شماره ۳۸

تربیتی	عنوان برنامه	آیینیه ها
	تعریف برنامه	برنامه ای برای بهادادن به هنرمندان محلی و روستایی و معرفی آثار هنری برتر هنرمندان روستایی
	هدف کلی	توسعه فعالیت های هنری و شناسایی پتانسیل ها و استعداد های هنری محلی، روستایی و شهرستانی
	مخاطبان	عموم مردم
	شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی نحوه ای اجرا، زمان بندی، تقسیم کار در بین نفرات علاقمند اجرای برنامه های جمعی ۲- اطلاع رسانی برای شناسایی هنرمندان ۳- در صورت آشنایی با تعدادی از هنرمندان منطقه، از آنان به صورت حضوری دعوت به عمل آید. ۴- ثبت نام از هنرمندان ۵- تحویل آثار و هنرهای دستی آنان ۶- دعوت از هنرمندان علاقمند به آموزش به عنوان استاد برای تدریس
	پیشنهادهات	در این برنامه کانون ها، باید با توجه به توانمندی و شرایط خود، نمایشگاه آثار هنری از جمله هنرهای دستی و هنرهای تجسمی هنرمندان محلی را برگزار نماید. پیشنهاد می شود که این برنامه در قالب یک جشنواره محلی و در مناسبت های ملی و مذهبی برگزار شود.

برنامه الگویی شماره ۳۹

آموزشی	عنوان برنامه	یار مهربان
	تعریف برنامه	برنامه‌ی حوزه کتاب و کتابخوانی که با محوریت کانون و به صورت محلی برگزار می‌گردد.
	هدف کلی	توسعه فرهنگ کتاب و کتابخوانی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	برنامه‌ی حوزه کتاب و کتابخوانی که با محوریت کانون و به صورت محلی برگزار خواهد شد. یار مهربان قصد دارد، فرهنگ کتاب و کتابخوانی را در جامعه ترویج کند. این برنامه به صورت مسابقه و با موضوعات مختلف مانند، مسابقه از کتاب‌های شهید مطهری، خلاصه کردن کتاب‌های کم حجم و... مسابقات کتابخوانی کودکان و نوجوانان
	پیشنهادهای	اجرای این برنامه به صورت دوره‌ای پیشنهاد می‌شود.

برنامه الگویی شماره ۴۰

فرهنگی	عنوان برنامه	مسابقه هنری عکس با موبایل
	تعریف برنامه	برنامه‌ای رقابتی و مسابقه‌ای برای جهت دهی استفاده از ابزار روز در مسیر درست
	هدف کلی	توسعه فعالیت‌های هنری دینی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی و تقسیم کار برای اجرای بهتر مسابقه‌ی عکاسی با تلفن همراه و تعیین موضوعات مانند نماز، نماز جماعت، مسجد، زیارت، عفاف و حجاب و... ۲- اطلاع رسانی به عموم از طریق نصب اطلاعیه در مکان‌های پر رفت و آمد مسجد و محله (شرایط سنی، موضوعات، زمان برگزاری مسابقه و مهلت تحویل آثار در اطلاعیه‌ها آورده شود). ۳- شناسایی افراد توانمند محلی و دعوت از آنان برای داوری آثار ۴- جمع آوری آثار و داوری آنها ۵- اعلام عمومی منتخبان و تقدیر از ایشان
	پیشنهادهای	اجرای این برنامه به صورت جشنواره‌های محلی و روستایی و در مناسبت‌های ملی و مذهبی مناسب به نظر می‌رسد.

برنامه الگویی شماره ۴۱

پروژه فکر و ذهن / تربیتی	عنوان برنامه	مسابقات روزنامه دیواری خانوادگی (برکت)
	تعریف برنامه	برنامه ای رقابتی و مسابقه ای برای جهت دهی استفاده از ابزار روز در مسیر درست
	هدف کلی	توسعه فعالیت های هنری دینی
	مخاطبان	خانواده ها
	شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی و تقسیم کار در بین علاقمندان تهیه روزنامه دیواری ۲- اطلاع رسانی به خانواده ها از طریق نصب اطلاعیه در مسجد و اطلاع رسانی شفاهی توسط امام جماعت و اعلام موضوع به خانواده ها (موضوعات می تواند یک سوره قرآن، نکته اخلاقی و...) باشد. ۳- ثبت نام از متقاضیان شرکت در این برنامه ۴- جمع آوری روزنامه های تهیه شده توسط مسئول جمع آوری ۵- انتخاب روزنامه های برتر و تقدیر از خانواده های منتخب
	پیشنهادات	اجرای این برنامه به صورت جشنواره های محلی و روستایی و در مناسبت های ملی و مذهبی مناسب به نظر می رسد.

برنامه الگویی شماره ۴۲

پروژه روحی و روانی	عنوان برنامه	سمت آسمان (مسابقه ادبی نامه ای به خدا)
	تعریف برنامه	برنامه ای رقابتی و مسابقه ای برای جهت دهی استفاده از ابزار روز در مسیر درست
	هدف کلی	توسعه فعالیت های هنری دینی
	مخاطبان	خانواده ها، جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی و تقسیم کار در بین افراد علاقمند به فعالیت ۲- اطلاع رسانی در بین عموم از طریق نصب اطلاعیه و اعلام شفاهی در نمازهای جماعت و اعلام موضوع مسابقه (نامه ای به خدا و یا دلنوشته ای به امام زمان (عج) و...) ۳- ثبت نام از علاقمندان برای شرکت در این مسابقه ۴- برگزاری مسابقه در موعد مقرر و مشخص نمودن منتخبان و تقدیر از آنان
	پیشنهادات	اجرای این برنامه به صورت جشنواره های محلی و روستایی و در مناسبت های ملی و مذهبی مناسب به نظر می رسد.

برنامه الگویی شماره ۴۳

عنوان برنامه	بازدیدهای علمی	آموزش / تربیتی
تعریف برنامه	برنامه تفریحی و علمی برای آشنایی جوانان و نوجوانان با پیشرفت های علمی	
هدف کلی	ارتقاء رویکردهای مسجد محوری	
مخاطبان	جوانان و نوجوانان	
شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی و تقسیم کار ۲- شناسایی اماکن تفریحی، علمی و پارک های علم و فن آوری استان ۳- هماهنگی با دبیرخانه استان و سپس هماهنگی با اماکن مورد نظر برای حضور رایگان و یا تخفیف به میزان ممکن ۴- ثبت نام از علاقمندان و دریافت رضایت نامه از والدین ۵- بیمه نمودن افراد متقاضی بازدید ۶- هماهنگی با وسیله ی نقلیه برای ایاب و ذهاب ۷- مراقبت از کودکان و نوجوانان در مراکز مورد بازدید ۸- تشویق و ترغیب کودکان و نوجوانان به موضوعات علمی	
پیشنهادات	در این برنامه پیشنهاد می شود از دانش آموزان برتر و دانشجویان نخبه و برترین های المپیادها و مسابقات علمی دعوت شود.	

برنامه الگویی شماره ۴۴

عنوان برنامه	مسابقه نقاشی (آیه مهر)	آموزش قرآنی / پرورش روح و روان / تربیتی
تعریف برنامه	برنامه ای رقابتی و مسابقه ای برای جهت دهی استفاده از ابزار روز در مسیر درست	
هدف کلی	توسعه فعالیت های هنری دینی	
مخاطبان	جوانان و نوجوانان	
شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی و مشخص نمودن موضوع دقیق مسابقه مانند انتخاب یک سوره، یک روایت و... برای برگزاری مسابقه نقاشی ۲- اطلاع رسانی در بین کودکان و نوجوانان به صورت عمومی و در مواقع نماز جماعت ۳- ثبت نام از علاقمندان برای شرکت در مسابقه و اعلام زمان مسابقه و تهیه وسایل مورد نیاز ۴- برگزاری مسابقه در یک فضای دوستانه در کانون ۵- انتخاب برترین ها و تقدیر از آنان	
پیشنهادات	از موضوعات مختلف می توان برای اجرای برنامه استفاده کرد. اجرای این برنامه به صورت جشنواره های محلی و روستایی و در مناسبت های ملی و مذهبی مناسب به نظر می رسد.	

برنامه الگویی شماره ۴۵

عنوان برنامه	محراب اندیشه (گلبانگ مسجد)
تعریف برنامه	برنامه ای برای تولید نشریات کانونی و حضور رسانه ای
هدف کلی	حضور جدی در عرصه اطلاع رسانی و رسانه های مکتوب و دیداری
مخاطبان	جوانان و نوجوانان
شیوه اجرا	این برنامه شامل مجموعه برنامه های ی در عرصه رسانه های دیداری و نوشتاری مانند ساخت وبلاگ و وب سایت، انتشار نشریه داخلی و فعال کردن سامانه پیامکی می باشد. ۱- شناسایی افراد توانمند در هر بخش و دعوت از آنان برای همکاری ۲- برگزاری کلاس های آموزش نشریه و وبلاگ و... برای آشنایی بیشتر علاقمندان ۳- تشکیل گروه در هر بخش و انجام تخصصی تر فعالیت ها
پیشنهادهای	

آموزشی

برنامه الگویی شماره ۴۶

عنوان برنامه	داستان نویسی
تعریف برنامه	برنامه ای جهت تکریم اندیشه و ارایه توانمندی های جوانان و نوجوانان
هدف کلی	انتقال پیام، کسب تجربه، عبرت گیری، اثر گذاری، الگوسازی، تفکر، بیان عواطف شناخت شخصیت ها، پاسخ به چراها و تلفیق تخیل و تعقل
مخاطبان	نوجوانان و جوانان
شیوه اجرا	۱- شروع نمودن از داستان های کوتاه و ساده، بهترین روش برای کسب تجربه است. برای مثال برای اولین بار نوشتن داستان سرگذشت زندگی خود، توصیه می شود. ۲- شناخت اجزای داستان و استفاده ی مناسب در ساختار آن بسیار حایز اهمیت است. ۳- انتخاب قالب و شیوه ی خوب بسیار مهم است. ۴- با تلفیق عقل و خیال می توان به طرحی خوب و قابل دفاع دست یافت. ۵- ارایه ی پیام های مستقیم و غیرمستقیم در داستان بر محتوای آن تأثیر بسزایی دارد. ۶- در داستان نویسی تاریخی باید به اسناد و منابع رجوع کرد و با اساتید مشورت کرد.
پیشنهادهای	

آموزشی / پرورش روح و دوان / تربیتی

برنامه الگویی شماره ۴۷

پروژه	عنوان برنامه	جشنواره بازی های سنتی و محلی
	تعریف برنامه	برنامه ای محلی برای ایجاد نشاط و انسجام در بین اعضاء کانون
	هدف کلی	شناسایی و معرفی بازی های سنتی و سالم
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- برنامه ریزی و زمانبندی برنامه ها و تقسیم کار در بین افراد مسئول اجرای برنامه ۲- اطلاع رسانی به صوت نصب اطلاعیه بر روی برد مسجد و اماکن پرجمعیت محله از جمله مدارس ۳- دعوت از افراد توانمند در بازی های محلی برای بهره مندی از نظرات و پیشنهادات آنان و داوری بازی ها ۴- شناسایی بازی های محلی با کمک اساتید ورزش های محلی ۵- ثبت نام از افراد علاقمند به شرکت در جشنواره ۶- برگزاری جشنواره ۷- تقدیر از برترین ها
	پیشنهادهات	ویژه کانون های روستایی و عشایری

برنامه الگویی شماره ۴۸

آموزشی	عنوان برنامه	کلاس آموزش خطاطی (مشق عشق)
	تعریف برنامه	برنامه ای آموزشی برای آموزش های هنری
	هدف کلی	۱- آموزش مهارت های هنری در کانون مساجد ۲- ایجاد حس رضایت مندی از حضور در مسجد
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- شناسایی اساتید و دعوت از ایشان ۲- اطلاع رسانی برگزاری و دعوت از بین علاقمندان برای شرکت در کلاس ۳- استفاده از جملات کوتاه دینی به خصوص حدیث ۴- آماده سازی فضای کلاس ۵- تهیه وسایل مورد نیاز کلاس
	پیشنهادهات	۱- در صورت نبود استاد، می توان از فردی در محل که دارای خط خوش است به عنوان استاد استفاده نمود. ۲- به متریان تذکر داده شود تمام موارد اخلاقی و انضباطی و همچنین نظافت رعایت شود. ۳- در صورت کمبود مکان برای برگزاری تمام کلاس ها می توان از مدارس نزدیک مسجد استفاده نمود.

برنامه الگویی شماره ۴۹

پروژه روح و روان	عنوان برنامه	جشنواره بازی های رایانه ای
	تعریف برنامه	برنامه ای در جهت معرفی بازی های سالم و ایجاد نشاط
	هدف کلی	توجه به نیازهای کودکان و نوجوانان و جوانان
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱-شناسایی بازی های سالم با تاثیرگذاری مثبت ۲-شناسایی افراد آشنا به بازی های رایانه ای برای مشورت گرفتن از آنان ۳-دعوت از کودکان و نوجوانان با حضور خانواده های آنان ۴-معرفی بازی های سالم و برگزاری مسابقه از این بین بازی های منتخب در بین کودکان و نوجوانان ۵-تشویق متخبان در بازی های رایانه ای
	پیشنهادهای	پیشنهاد می شود این برنامه در سطوح مختلف سنی برگزار شود. از ظرفیت های خانه های فرهنگ دیجیتال استفاده شود. در انتخاب بازی های رایانه ای اصول فرهنگی تربیتی و اعتقادی لحاظ شود.

برنامه الگویی شماره ۵۰

پروژه روح و روان / تربیتی	عنوان برنامه	زیارت مضاجع مطهر
	تعریف برنامه	بازدید گروهی اعضا از مضاجع مطهر و آشنایی با سیره آنها
	هدف کلی	الگوگیری از سیره عملی ایشان، کسب تجربه، آشنایی با تاریخ زندگی ائمه معصومین، عبرت گرفتن از تاریخ، زنده شدن دل ها، ایجاد انس و محبت، در هم کوبیدن شیطان، اخذ شفاعت، یاد خداوند
	مخاطبان	نوجوانان و جوانان
	شیوه اجرا	۱- ایجاد امکانات لازم من جمله مکان، تجهیزات و... ۲- برنامه ریزی محتوایی و اجرای مناسب آن ۳- حتی المقدور رعایت گروه همسالان در زیارت اماکن شریف ۴- بیمه ای افراد و تکمیل فرم رضایتمندی اولیای شرکت کنندگان ۵- تقویت روحیه ی مشارکت و همدلی در بین اعضای شرکت کننده
	پیشنهادهای	

برنامه الگویی شماره ۵۱

آموزشی - اصول اعتقادی / تربیتی

عنوان برنامه	طرح گردشگری و سیر و سفر دختران زیر ۹ سال (۲-۹)
تعریف برنامه	آموزش غیر مستقیم و به صورت عملی همراه با گردشگری
هدف کلی	۱- آموزش احکام واجب دین به صورت غیر مستقیم ۲- گردش در فضای آزاد و سرسبز و ایجاد نشاط و شادی در کودکان ۳- توأم کردن آموزش معنویت با نشاط و شادی برای اثر گذاری بیشتر
مخاطبان	نونهالان
شیوه اجرا	۱- تقسیم کلاس به گروه های ۶ یا ۷ نفره که بتوان راحت آنان را کنترل کرد. ۲- سرپرست کلاس باید خانمی محجبه و با فن بیان خوب و دوستانه و کاملاً آشنا به آموزش احکام بانوان مخصوصاً حجاب اسلامی باشد. ۳- انتخاب دو دختر محجبه بالای ۹ سال که نسبت به حجاب آشنایی دارند به عنوان همراه و معرفی آنان به عنوان کمک سرپرست و بیان این مطالب در گروه که این دو نفر بزرگ شدند و به سن تکلیف رسیده اند و می توانند در نقش کمک سرپرست همراه گروه باشند. ۴- تشویق و تمجید از دو کمک سرپرست در ابتدای حضور در جمع دختران و بیان این مطلب که هر دختری که به سن تکلیف می رسد، باید حجابش را رعایت کند. ۵- سعی شود مکانی برای گردش انتخاب شود که دارای حداقل نماز خانه و وضو خانه باشد و از لحاظ ایمنی مکان مناسبی باشد. ۶- برای اجرای بعضی از بندها تلاش شود ولی ترجیحاً روزهای اول فقط به آموزش غیر مستقیم حجاب پرداخته شود و پس از آن به آموزش اهمیت نماز و وضو پرداخته شود. ۷- سرپرست گروه برای کودکان قصه های قرآنی به مدت یک ربع یا نیم ساعت بیان کند.
پیشنهادهای	۱- سرپرست با آموزش گام به گام پیشروی کند. بدون تردید رفتار خوب و شایسته سرپرست، کودکان را جذب خود خواهد کرد. ۲- با کودکان برای دیدن هم در مسجد قرار بگذارید و بیان کنید؛ اگر اوقات فراغت هم تمام شود آنها همدیگر را در مسجد خواهند دید. ۳- دادن هدیه های کوچک و کم هزینه کودکان را شادمان و خوشحال خواهد کرد و این امر در ذهن آنها باقی خواهد ماند. ۴- از کمک سرپرست ها و بچه ها در خصوص داشتن دخترخاله، پسرخاله و... سؤال شود و ابتدا از کمک سرپرست ها بخواهید توضیح دهند که نحوه برخوردتان با آنان چگونه است و آموزش اولیه محرم و نامحرم شروع شود. ۵- این طرح را می توان برای پسران ۱۳ تا ۱۵ سال هم انجام داد.

برنامه الگویی شماره ۵۲

آموزشی	عنوان برنامه	نویسندگی
	تعریف برنامه	برنامه ای به منظور تقویت مهارت های نویسندگی اعضا
	هدف کلی	تولید فکر، آرامش روان، شناخت شخصیت، بازگو کردن اندیشه و فکر، حفظ دانش و اندیشه نشاط ممدوح، تخلیه افکار بد، مهارت یابی، شکوفایی استعدادها، انتقال تجربه و خاطره، ابتکار و خلاقیت و برقراری ارتباط مؤثر
	مخاطبان	نوجوانان و جوانان
	شیوه اجرا	۱- شناسایی افراد توانمند در نویسندگی به عنوان استاد ۲- اطلاع رسانی به عموم برای شناسایی علاقمندان به نویسندگی ۳- موضوعات پیشنهادی از سوی اساتید برای نویسندگی بررسی شود و موضوعات صحیح و درخورشان مسجل باشد. ۴- برگزاری مسابقه نوشتن مانند خلاصه نویسی کتاب و خاطره نویسی
	پیشنهادهات	بهرتر است برای شروع در مسابقه خلاصه نویسی از کتاب های کم حجم استفاده شود.

برنامه الگویی شماره ۵۳

آموزش هنری	عنوان برنامه	ترمه (کلاس آموزش هنرهای دستی)
	تعریف برنامه	برنامه ای آموزشی برای آموزش های هنری لازم
	هدف کلی	۱- آموزش هنر در فضای معنوی ۲- ایجاد اشتغال و درآمد ۳- پاسخگویی به نیاز اوقات بانوان در مناطق مختلف
	مخاطبان	بانوان
	شیوه اجرا	۴- شناسایی اساتید و دعوت برای همکاری از ایشان ۵- تهیه امکانات مورد نیاز برگزاری کلاس، مانند چرخ خیاطی ۶- هماهنگی با دبیر خانه کانون های مساجد برای دعوت از اساتید فنی و حرفه ای ۷- هماهنگی با دبیر خانه کانون های مساجد برای اعطای مدرک معتبر فنی و حرفه ای
	پیشنهادهات	۸- ۱- در صورت عدم دسترسی به ادارات فنی و حرفه ای می توان از مربیان دارای مدرک معتبر فنی و حرفه ای استفاده نمود و برای اعطای مدرک از سوی فنی و حرفه ای از قبل هماهنگ کرد. ۹- ۲- در مناطق روستایی و محروم با توجه به عدم دسترسی به امکانات و عدم تهیه امکانات از سوی دبیرخانه با هماهنگی و صحبت با اهالی محل، وسایلی چون چرخ خیاطی و... از خود مردم تهیه شود.

برنامه الگویی شماره ۵۴

آموزش فنی و حرفه ای	عنوان برنامه	آموزش های فنی و حرفه ای (تلاش)
	تعریف برنامه	برنامه ای آموزشی برای آموزش های فنی و حرفه ای
	هدف کلی	آموزش مهارت های فنی حرفه ای در کانون مسجد ۱- آماده سازی فرد از طریق مسجد برای ورود به مشاغل آزاد و خودکفا ۲- ایجاد حس رضایت مندی از حضور در مسجد
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱- مراجعه به اداره فنی و حرفه ای شهرستان برای انعقاد قرار داد ۲- اطلاع از چگونگی استفاده از ظرفیت اداره فنی و حرفه ای از طریق دبیرخانه استان ۳- در صورت بستر سازی توسط دبیرخانه کانون های مساجد، اعلام علاقه مندی کانون برای حضور در مراکز فنی و حرفه ای
	پیشنهادهای	

برنامه الگویی شماره ۵۵

پورش تن / پورش روح و روان	عنوان برنامه	تیراندازی
	تعریف برنامه	برنامه ای جهت ایجاد آمادگی جسمانی و نشاط روحی
	هدف کلی	عمل به روایات، افزایش اعتماد به نفس، آرامش روانی، نشاط ممدوح، افزایش دقت آمادگی برای شرکت در جهاد، تمرین تمرکز، افزایش دقت و دشمن شناسی
	مخاطبان	نوجوانان و جوانان
	شیوه اجرا	۱- رعایت نکات ایمنی و اجرا در محیط امن، از تأکیدات مهم در این ورزش است. ۲- در تیراندازی از تجربه و نصایح مربیان کارآموزده استفاده نماییم. ۳- برای اجرای این ورزش نباید حتماً از اسلحه و... استفاده کرد، بلکه می توان وسایل بسیار ساده از جمله دارت و... را جایگزین نمود.
	پیشنهادهای	پیشنهاد می شود جهت دشمن شناسی عکس دشمنان اسلام و انقلاب را در وسایلی همچون دارت، سیل و... الصاق نموده و در مواقع مناسب نسبت به توضیح پیرامون آن اقدام نمود.

برنامه الگویی شماره ۵۶

آموزشی / تربیتی - تبلیغی	عنوان برنامه	ارمغان
	تعریف برنامه	برنامه ای در جهت ترویج معارف دینی و ارزشی
	هدف کلی	حضور جدی و اثرگذار در فضای مجازی
	مخاطبان	جوانان و نوجوانان
	شیوه اجرا	۱-شناسایی افراد متدین و ماهر در حوزه مجازی و دعوت از آنان برای فعالیت ۲-استفاده از مطالب تأثیرگذار برای آموزش مطالب دینی ۳-ارایه مطالب تهیه شده به یک نفر متخصص حوزه دین برای اظهار نظر ۴-به روز کردن وبلاگ های دینی
	پیشنهادهای	پیشنهاد می شود این برنامه در سطوح مختلف سنی برگزار شود.

برنامه الگویی شماره ۵۷

پروژه - تن	عنوان برنامه	ورزش شنا
	تعریف برنامه	برنامه ای جهت ایجاد روحیه نشاط و آمادگی جسمانی
	هدف کلی	ارتباط عاطفی و دوستی، کسب مهارت، آموزش مهارت شنا، سلامت جسم و روان، افزایش قدرت بدنی، تجربه افزایی، نشاط ممدوح، تسلط بر جسم، عمل به سیره نبوی، آرامش بخشی و داشتن نظم
	مخاطبان	نوجوانان و جوانان
	شیوه اجرا	۱- انتخاب استخر بهداشتی و ایمن از نکات مهم است. ۲- برای کاستن از هزینه های مالی، مشارکت دادن خود اعضا کانون مناسب است. ۳- بیمه نمودن همه ی شرکت کنندگان ضروری است. ۴- در صورت امکان، همراه داشتن مربیان شنا توصیه می شود. ۵- اجرای برنامه های نشاط آور دینی همراه با شنا در قبل، حین و یا بعد از آن مثل حضور در نماز جماعت مسجد و... ۶- مشارکت خود نوجوانان در هزینه و اجرای برنامه
	پیشنهادهای	

فصل ششم

نمونه فرم‌های اوقات فراغت

کانون‌های فرهنگی - هنری مساجد

پیوست شماره ۱: شناسنامه پایگاه اوقات فراغت «آسمانی ها»

استان:	شهرستان:	مسجد:	کانون:
کانون شهری ☐ روستایی ☐		شماره سریال کانون:	تاریخ شروع طرح فراغت:
جنسیت مخاطبان: دخترانه ☐ پسرانه ☐		مقطع سنی: کودک ☐ نوجوانان ☐ جوانان ☐ بزرگسالان ☐	
آدرس دقیق کانون:			
تلفن تماس پایگاه فراغت		تلفن همراه مدیر طرح:	
تعداد دوره های آموزشی برنامه ریزی شده:		تعداد دوره های تربیتی برنامه ریزی شده:	
تعداد دوره های ورزشی برنامه ریزی شده:		تعداد اردوهای برنامه ریزی شده به نفر:	

نام و نام خانوادگی مدیر مسئول کانون:

امضاء

توضیح: این فرم در ابتدای شروع فصل فراغت توسط مدیرمسئول کانون با مراجعه به سامانه اینترنتی «آسمانی ها» تکمیل و کد ویژه پایگاه اوقات فراغت دریافت می گردد.

پیوست شماره ۲: نمونه کارت شناسایی متربیان اوقات فراغت

	«آسمانی ها»
	طرح تابستانه اوقات فراغت
	کانون فرهنگی هنری
	نام و نام خانوادگی:
	نام پدر: شماره ملی:
مهر و امضای کانون	

پیوست شماره ۳: درخواست عضویت در طرح تابستانه (آسمانی ها)

کانون فرهنگی هنری -----

۱- مشخصات متقاضی:

ممل الصاق عکس ۴ × ۳	نام:		
	نام خانوادگی:		
	نام پدر:	شماره شناسنامه:	شماره ملی:
	تاریخ تولد:	جنسیت: مرد ☐ زن ☐	مذهب: تسنن ☐ شیعه ☐
	محل تولد:	تحصیلات:	رشته تحصیلی:
	شغل پدر:	شغل مادر:	میزان ارتباط با کانون: سال
نشانی			
منزل:			
.....			
تلفن همراه: تلفن منزل: تلفن تماس ضروری:			

۲- جدول مشخصات دوره های فراغتی درخواست شده

ردیف	عنوان	مقطع	مبلغ شهریه	توضیحات
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				
۶				
۷				
۸				
			مبلغ شهریه	
			مبلغ تخفیف	
			مبلغ کل	

اینجانب..... داوطلب شرکت در طرح اوقات فراغت (آسمانی ها) کانون فرهنگی هنری..... اظهار

می دارم:

(الف) ملزم به رفتار بر اساس شئونات مسجد و کانون فرهنگی - هنری مسجد می باشم.

(ب) حضور مرتب و فعال در برنامه های مهارتی و عمومی کانون و تلاش پیگیر در زمینه فعالیت که داوطلبانه عهده دار می شوم.

(ج) همکاری مداوم با اساتید، مربیان، مسئولین و دیگر اعضای کانون

(د) پوشش مناسب و رعایت آداب و اخلاق اسلامی در کلیه شئونات زندگی، حسن برخورد با کلیه اعضاء و مسئولین

(ه) ☐ درخواست عضویت در کانون فرهنگی هنری مسجد و فعالیت مستمر در آن را دارم.

نام و نام خانوادگی داوطلب.....

محل تأیید و مهر کانون

[illegible]

نام و نام خانوادگی و امضاء مسئول جذب و ساماندهی کانون: نام و نام خانوادگی و امضاء مدیر مسئول کانون:

پیوست شماره ۵: فرم جذب و پذیرش اساتید و مربیان

فرم پذیرش مربیان کانون های فرهنگی - هنری مساجد

۱- مشخصات فردی

نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	تاریخ تولد:
شماره شناسنامه:	صادره از:	شماره ملی:
میزان تحصیلات:	رشته تحصیلی:	تلفن همراه:

۲- شرح سوابق تدریس:

ردیف	محل تدریس	سال	موضوع و دروس تدریس شده

تعهدنامه:

اینجانب..... از لحاظ شرعی و اخلاقی تعهد می نمایم که تا پایان موعد مقرر مسئولیت تدریس در موضوع..... را در کانون فرهنگی و هنری مسجد/مرکز تابستانی..... پذیرفته و به طور منظم و منضبط، دانش آموختگان تحت نظر را در حد توان به اهداف تعیین شده در طرح رسانده و در این زمینه با مسئولین مربوطه هماهنگی لازم را به عمل آورم.

نشانی دقیق محل کار:.....
..... تلفن.....

نشانی دقیق محل سکونت:.....
..... تلفن.....

تاریخ و امضاء مربی

تاریخ و امضای مسئول آموزش و پژوهش کانون

پیوست شماره ۶: فرم ارزیابی استاد (مربی) توسط مسئول آموزش کانون (مورد استفاده از کلاس های اوقات فراغت)

نام و نام خانوادگی استاد:					موضوع مورد تدریس:					
مدت تدریس در هفته:					کل ساعات حضور در پایگاه:					
ردیف	معیارها					امتیاز				
	عالی	خیلی خوب	خوب	متوسط	ضعیف	عالی	خیلی خوب	خوب	متوسط	ضعیف
۱	حضور به موقع و منظم استاد									
۲	تکمیل فرم های مربوط به محتوا و اطلاعات کلاس									
۳	کیفیت تدریس موضوعات آموزشی									
۴	چگونگی رفتار و برخورد با متربیان									
۵	استفاده از خلاقیت و ابتکار در تدریس برای ایجاد علاقمندی متربیان									
۶	تشویق متربیان به شیوه های مختلف									
۷	هماهنگی با مسئول اجرای اوقات فراغت کانون									
۸	رضایت نسبی متربیان از استاد									
۹	توجه به یادگیری متربیان و برگزاری آزمون									
۱۰	ارائه نظرات و پیشنهادات سازنده برای بهبود وضعیت تدریس در سال های آتی									
	ارزیابی کلی									

مدیرمسئول کانون:

مسئول آموزش و پژوهش کانون:

نام و نام خانوادگی:

نام و نام خانوادگی:

پیوست شماره ۷: فرم ارزیابی مربی توسط مربیان (مورد استفاده از کلاس های اوقات فراغت)

بسمه تعالی

فرم ارزشیابی مربیان توسط مربیان طرح آسمانی ها

پرسشنامه حاضر به منظور ارتقاء کیفیت آموزشی و تربیتی کانون تنظیم شده است. پاسخ های دقیق و صادقانه شما احترام به حقوق مربیان و مربیان بوده و اطلاعات حاصله به صورت محرمانه نگهداری خواهد شد.

نام استاد:		موضوع تدریس:		تاریخ تکمیل:		
ردیف	شاخص های ارزشیابی	عالی	بسیار خوب	خوب	متوسط	ضعیف
۱	تسلط به موضوع مورد آموزش					
۲	توانایی در تدریس و انتقال مطالب					
۳	داشتن طرح درس مناسب و جامعیت و پیوستگی در ارائه ی مطالب					
۴	شرکت دادن متربیان در مطالب					
۵	ایجاد انگیزه در متربیان جهت مطالعه و تحقیق بیشتر					
۶	نحوه مدیریت کلاس (نظم و زمان)					
۷	استفاده از ابزار کمک آموزشی (پاورپوینت، فیلم و...)					
۸	ارایه کار عملی و گروهی به متربیان					
۹	رعایت آداب و شئونات فرهنگی و اعتقادی و احترام متقابل					
۱۰	واکنش معقول به پیشنهادهای و انتقادهای متربیان					
۱۱	گشاده رویی مربیان و تکریم متربیان					
۱۲	ارایه مطالب تربیتی و اخلاقی در کنار مباحث آموزشی					
۱۳	برگزاری آزمون های میان دوره جهت سنجش پیشرفت متربیان					

در صورتی که پیشنهاد و انتقادی در جهت بهبود کیفیت تدریس مربیان دارید، در این قسمت بنویسید.

واحد نظارت و ارزشیابی

پیوست شماره ۸: جدول ریز هزینه های فعالیت ها و برنامه های اوقات فراغت (آسمانی ها) کانون -----

عنوان سند: تاریخ تنظیم: ----/----/---- شماره سند: ---- شماره صفحه: ----														
ردیف	عنوان هزینه کرد		تاریخ	مبلغ به ریال							توضیحات			

نکته: در صورت نیاز به اضافه شدن سطرها سند هزینه در چند صفحه تنظیم می گردد. با دقت به این نکته که جمع هر صفحه، در پایان آن و جمع، در سطر اول صفحه بعد قید می شود. در انتها، جمع کل سند هزینه در انتهای جدول صفحه آخر قید می شود.
تمام هزینه ها می بایست به صورت فاکتور و به ترتیب ثبت در سند هزینه پیوست شود.

نام و نام خانوادگی امضاء مدیر مسئول کانون:

نام و نام خانوادگی و امضاء مسئول مالی و پشتیبانی:

پیوست شماره ۱۰ : نمونه جدول برنامه هفتگی (آموزشی و تربیتی) کانون

شب	نماز مغرب و عشاء	عصر			نماز ظهر و عصر	صبح		ساعت ایام هفته
		۲۰ - ۱۸	۱۸ - ۱۶	۱۶ - ۱۴		۱۲ - ۱۰	۱۰ - ۸	
۲۳ - ۲۱								شنبه
								یکشنبه
								دوشنبه
								سه شنبه
								چهارشنبه
								پنجشنبه
								جمعه

نکته: این فرم می تواند به صورت فصلی یا ماهانه تنظیم گردد.

ردیف	عنوان کلاس	تعداد کلاس	تعداد شرکت کنندگان	نام و نام خانوادگی مدرسان، مربیان	مدرک	شماره تماس مربی
				جمع		

نام و نام خانوادگی مسئول کانون

پیوست شماره ۱۲: نمونه کارنامه مربیان طرح تابستانه اوقات فراغت آسمانی ها

ستاد عالی کانون های فرهنگی هنری مساجد کشور

کارنامه مربیان طرح اوقات فراغت آسمانی ها

کانون فرهنگی هنری -----

نام: نام خانوادگی: نام پدر: شماره ملی:					
ردیف	عنوان دوره	تعداد جلسه	حضور در جلسه	امتیاز آزمون	توضیحات مربی
۱					
۲					
۳					
۴					
۵					
۶					
۷					
۸					
۹					
۱۰					
معدل					
معاون آموزش و پژوهش کانون نام و نام خانوادگی:		مدیر مسئول کانون فرهنگی هنری نام و نام خانوادگی:		بدین وسیله گواهی می شود مربی فوق در طرح تابستانه اوقات فراغت «آسمانی ها» کانون فرهنگی هنری ----- در سال ----- شرکت و موفق به کسب امتیاز مندرج در جدول فوق گردیده است.	
تاریخ: امضاء		تاریخ: امضاء			

تذکر: امتیاز آزمون پایان دوره به صورت طیف (عالی، خیلی خوب، خوب، متوسط و ضعیف) مشخص شود.

پیوست شماره ۱۳: نمونه گواهینامه پایان دوره آموزشی

بسمه تعالی

عالم ترین مردم کسی است که علم دیگران را به علم خود بیفزاید.

پیامبر اکرم (ص)

کانون فرهنگی هنری مسجد

تاریخ:/...../۱۳۰۰

شماره:

گواهینامه پایان دوره آموزشی

بدین وسیله گواهی می شود:

خواهر/برادر..... فرزند..... دارای شماره ملی.....

متولد:..... در طرح اوقات فراغت کانون (آسمانی ها) سال..... در

رشته..... شرکت نموده و با اخذ رتبه / نمره..... آن را

با موفقیت به پایان رسانده است.

مهر و امضاء مدیر مسئول کانون

پیوست شماره ۱۴: نمونه متن لوح سپاس

کانون فرهنگی هنری
مسجد.....

بنام خدا

«وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ»

و هر کس با میل و رغبت کار خیری انجام دهد، خداوند که به هر امری آگاه است، پاداش او را خواهد داد.

لوح سپاس

مساجد به عنوان مهمترین کانون الهام بخش و پایگاه اشاعه ی فرهنگ دینی محسوب می شود، بی تردید مساجد زیباترین پایگاه برای ارتباط معنوی و معنادار میان بنده با خالق هستی است. «وَإِنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا»

آنان که سیر ملکوتی رسیدن به خوبی ها را از خانه های خدا آغاز کردند در مسیری گام نهادند که انتهای آن طهارت و انس با خداست. «عَلَيْكُمْ بِاتِّبَانِ الْمَسَاجِدِ فَانَّهَا بِيُوتِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ وَمَنْ أَتَاهَا مُتَطَهِّرًا طَهَّرَهُ اللَّهُ مِنْ ذُنُوبِهِ»

سرور ارجمند برادر / خواهر.....

اکنون که به لطف الهی و تلاش سترگ خود، فعالیت های چشمگیر و ماندگاری در برنامه ها و فعالیت های کانون فرهنگی - هنری مسجد شاهد بودیم، بر خود وظیفه دانستیم از زحمات و تلاش های ارزشمند و ماندگار شما تقدیر و تشکر نماییم.

توفیقات روز افزون جنابعالی را در ظل عنایات حضرت بقیه الله الاعظم (عج) آرزومندیم.

مدیر مسئول کانون فرهنگی هنری

امام جماعت مسجد

مسجد

پیوست شماره ۱۵: نمونه فرم بازدید و ارزیابی پایگاه های فراغت آسمانی ها

استان:		شهرستان:		مسجد:		کانون:	
کانون شهری ☐ روستایی ☐		کد پایگاه فراغتی:		شماره تماس:			
سطح کانون: فعال ☐ نیمه فعال ☐ راكد ☐		تاریخ بازدید: ---/---/--- ۱۳ ساعت: ---:---					
جنسیت مخاطبان: دخترانه ☐ پسرانه ☐		مقطع سنی: کودک ☐ نوجوانان ☐ جوانان ☐ بزرگسالان ☐					
ردیف	شرح	امتیاز (جمع امتیاز ۲۰۰)					
		عالی ۸	خیلی خوب ۶	خوب ۴	متوسط ۲	ضعیف ۱	
۱	استفاده از ثبت نام و تکمیل فرم های مندرج در نظام نامه اوقات فراغت						
۲	تشکیل ستاد اوقات فراغت و شورای اجرایی و آموزشی کانون و مستندسازی صورت جلسات						
۳	نظم و انضباط در اجرای برنامه						
۴	ارتباط مستمر مسئول پایگاه با دبیرخانه استان و شرکت در جلسات استانی و پاسخ گویی به موقع						
۵	نحوه استفاده از نظام نامه و فرم های پیشنهادی مندرج						
۶	هماهنگی مستمر برنامه ها با امام جماعت مسجد						
۷	همگرایی مؤثر با سایر نهادهای مستقر در مسجد به منظور جلوگیری از موازی کاری						
۸	استفاده از ظرفیت های فرهنگی و آموزشی کانون به منظور غنی سازی اوقات فراغت (کتابخانه و...)						
۹	تنظیم برنامه های آموزشی و نصب در تابلو اعلانات جهت اطلاع متربیان	نظارت و ارزیابی					
۱۰	برنامه ریزی به منظور تشویق و ترغیب نوجوانان و جوانان جهت حضور در برنامه های آموزشی و تربیتی						
۱۱	تنظیم موضوعات آموزش براساس نیاز منطقه، نیاز سنجی آموزشی و فرهنگی						
۱۲	جذب اساتید و مربیان مجرب و متعهد و متخصص						
۱۳	کیفیت تدریس مربیان و مدرسان از نظر آموزشی از سرفصل ها و منابع آموزشی						
۱۴	توانمندی مربیان در ارتباط با متربیان و دانش آموزان						
۱۵	ایجاد زمینه مشارکت فکری و معنوی اولیاء تربیتی						
۱۶	ابتکارات و نوآوری و خلاقیت در ایجاد فضای مطلوب و با نشاط						
۱۷	جذب حداقل ۲۵ نفر عضو جدید در مقاطع مختلف						
۱۸	رعایت شئون اسلامی و اخلاقی از طرف عوامل اجرایی و آموزشی						
۱۹	جذب کمک های نقدی و غیر نقدی مردمی و حق ثبت نام و استفاده از ظرفیت های نهادهای پشتیبان						
۲۰	توجه ویژه به ترویج و ارتقای سطح معلومات و دانش دینی مخاطبین در موضوعات قرآنی، اعتقادی و اخلاقی	نظارت و ارزیابی					
۲۱	وجود برنامه منسجم، نظام مند و مدون براساس الگوی حلقه های تربیتی						
۲۲	برگزاری آزمون پایان دوره						
۲۳	برگزاری مسابقات فرهنگی، هنری و ورزشی با شیوه های متنوع جذاب	نظارت و ارزیابی					
۲۴	شرکت متربیان در نماز جماعت مسجد و نماز جمعه و مراسم مذهبی						
۲۵	تبلیغات مناسب (نصب پلاکارد، پوستر، اطلاعیه و...) بر اساس الگوی آسمانی ها						
۲۶	نمایش فیلم بازدیدهای علمی و اردو و...						

۲۷	برگزاری نمایشگاه کتاب، روزنامه دیواری، آثار متریان و نشست های فرهنگی				
۲۸	اهتمام به بزرگداشت مناسبت های مذهبی، ملی و فرهنگی مقارن با ایام فراغت				
۲۹	برگزاری حداقل ۲ اردوی فرهنگی و تفریحی				
۳۰	برگزاری حداقل ۵ دوره علمی و آموزشی				
۳۱	برگزاری حداقل ۲ مسابقه فرهنگی				
۳۲	برگزاری حداقل ۲ برنامه فرهنگی - ورزشی				
۳۳	تهیه و استفاده از فضا و امکانات آموزشی (تلویزیون، ویدیو، ویدیو پروژکشن، کتاب های لازم، دفاتر حضور و غیاب)	تایید			
۳۴	تأمین امکانات رفاهی مانند "آب سرد" امکانات ایمنی و بهداشتی و...	تایید			
جمع					
جمع کل					

اهم گزارش بازدید

نقاط ضعف		نقاط قوت	
۱-		۱-	
۲-		۲-	
۳-		۳-	
پیشنهادهای اصلاحی			

مشخصات ارزیاب

نام و نام خانوادگی	سمت	تاریخ

اینجانب در تاریخ:----- در محل کانون حاضر و با بررسی دقیق محیطی، اسناد موجود و مصاحبه با مجریان و مربیان از فعالیت های فراغتی کانون فرهنگی - هنری----- بازدید و ارزیابی نمودم.

امضاء ارزیاب

پیوست شماره ۱۶: نمونه فرم جمع بندی فعالیت های پایگاه اوقات فراغت «آسمانی ها»

استان:		شهرستان:		مسجد:		کانون:	
کانون شهری ☐ روستایی ☐		کد پایگاه فراغتی:		مدیر مسئول:		شماره تماس:	
مخاطبان : تعداد مخاطبان طرح اوقات فراغت کانون به نفر و به تفکیک قید شود							
ردیف	جنسیت	کودک (۴ تا ۸ سال)	نوجوان (۹ تا ۱۳ سال)	نوجوان (۱۴ تا ۲۰)	جوان (۲۱-۳۰)	بزرگسال (۳۰+)	جمع
۱	برادر						
۲	خواهر						
جمع مخاطبان							
دوره ها و فعالیت های برگزار شده							
دوره		کلاس آموزشی	برنامه های ورزشی	برنامه های فرهنگی	مسابقات	اردوها درون استانی	اردو های برون استانی
شرکت کننده							
میزان جذب اعتبارات اوقات فراغت							
دبیرخانه:		ریال		هزینه ثبت نام:		ریال	
کمک های مردمی:		ریال		جمع درآمد:		ریال	
میزان هزینه کرد اعتبارات							
آموزشی و فرهنگی:		ریال		سرمایه ای:		ریال	
مصرفی:		ریال		جمع هزینه ای:		ریال	
اینجانب: مدیر مسئول کانون فرهنگی هنری: با دقت تمام اطلاعات مندرج در این فرم را تکمیل و صحت آن را تایید می نمایم. امضاء و تاریخ							

بسمه تعالی
صور تجلسه اوقات فراغت

پیوست شماره ۱۷

شماره جلسه:	تاریخ:	مکان برگزاری:		رئیس جلسه:
شماره و تاریخ دعوتنامه:	زمان شروع و خاتمه: الی			
دبیر جلسه:	موضوع جلسه: - مصوبات:			
مدعوین:				
حاضرین:				
غایبین:				
دستور جلسه بعد:				
	امضاء	نام و مسئولیت	امضاء	نام و مسئولیت
تاریخ جلسه بعد:				

پیوست شماره ۱۸: نمونه فرم ارائه گزارش فعالیت کانون های فرهنگی - هنری مساجد

فرم گزارش فعالیت					
شماره ثبت:		کانون:		شهرستان:	
عنوان برنامه:					
موضوع برنامه:					
تاریخ برگزاری: از لغایت به مدت روز از ساعت لغایت به مدت ساعت					
جغرافیای فرهنگی طرح: ملی ☐ استانی ☐ منطقه ای ☐ شهرستانی ☐ محلی ☐ مسجد ☐					
هدف:					
ماهیت برنامه: ☐ علمی ☐ پژوهشی ☐ فرهنگی ☐ قرآن و معارف ☐ مناسبت ها ☐ اوقات فراغت ☐ کتاب و کتابخوانی ☐ هنری ☐ تبلیغی ☐ تربیت بدنی ☐ سازمانی و تشکیلاتی ☐ پشتیبانی ☐ تولیدی ☐ سایر			خلاصه فعالیت: (عناوین مهم و فهرست برنامه ها ذکر شود)		
نوع برنامه: ☐ دوره آموزشی ☐ همایش ☐ جشنواره ☐ مراسم مذهبی ☐ تجهیز ☐ یادواره ☐ سمعی و بصری ☐ نمایشگاه ☐ مسابقه ☐ اردو ☐ بازدید و دیدار ☐ سایر					
مخاطبین: خواهر ☐ نفر برادر ☐ نفر جمع: بزرگسال ☐ جوان ☐ نوجوان ☐ کودک ☐ بدون محدودیت سنی ☐					
خروجی کیفی برنامه:			خروجی کمی برنامه:		
کل مبلغ هزینه شده: ریال			توضیحات تکمیلی:		
تاریخ ارسال گزارش: / / مهر و امضای مدیر مسئول کانون			تذکرات: • ارسال گزارشات بدون مهر کانون فاقد اعتبار می باشد. • ارسال گزارش مصور برنامه در قالب لوح فشرده الزامی می باشد. (پیوست شود) • جهت هر برنامه این فرم تکمیل گردد. • تمامی بخش های این فرم به صورت کامل تکمیل گردد.		

پیوست شماره ۱۹: نمونه حکم مسئولیت اعضای ستاد اوقات فراغت کانون

بسمه تعالی

حکم مسئولیت

تاریخ:.....

شماره:.....

پیوست:.....

جناب آقای / سرکار خانم:-----

با سلام و احترام

با عنایت به آیین نامه ستاد اوقات فراغت کانون های فرهنگی - هنری مساجد و نظر به شایستگی های فردی، گروهی، دانش، تجربیات ارزنده، پشتکار، دقت و تعامل خوب جنابعالی در فعالیت های فرهنگی کانون و مسجد به موجب این حکم جنابعالی را به عنوان مسئول..... ستاد اوقات فراغت کانون منصوب می نمایم.

شایان ذکر است اهم وظایف جنابعالی عبارتند از:

۱-

۲-

امید است با استعانت از خداوند متعال و با همت، درایت و پشتکاری که بحمدالله از آن برخوردارید با همدلی، تلاش و مساعدت کلیه همکاران ارجمند، در به ثمر رسیدن اهداف کانون در جهت غنی سازی اوقات فراغت جوانان و نوجوانان موفق باشید.

از خداوند تبارک و تعالی موفقیت جنابعالی و سایر همکاران آن امور را در انجام امور محوله مسئلت می نمایم.

با آرزوی توفیقات الهی

نام و نام خانوادگی

مدیر مسئول کانون فرهنگی - هنری ---

صحیفه استقامت

ای سید ما! ای مولای ما!

ما آنچه باید بکنیم، انجام می دهیم؛ آنچه باید گفت، هم گفتیم و هم خواهیم گفت.

من جان ناقابلی دارم، جسم ناقصی دارم، اندک آبرویی هم دارم؛ که این را هم خود شما به ما دادید.

همه این ها را من کف دست گرفتم؛ در راه این انقلاب و در راه اسلام فدا خواهم کرد؛ این ها هم نثار شما باشد.

سید ما! مولای ما! دعا کن برای ما.

صاحب ما تویی، صاحب این کشور تویی، صاحب این انقلاب تویی، پشتیبان ما شما هستید.

ما این راه را ادامه خواهیم داد؛ با قدرت هم ادامه خواهیم داد.

در این راه ما را با دعای خود، با حمایت خود، با توجه خود، پشتیبانی بفرما.

امیر قافله بصیرت و استقامت

رهبر فرزانه انقلاب اسلامی

حضرت آیت الله العظمی امام خامنه ای (مدظله العالی)